

2017 gruodžio 20

Nr. 12 / 450

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

ISSN 1392-6098

Bažnyčios žinios

Popiežius

Popiežius Pranciškus ŽINIA PASAULINĖS TAIKOS DIENOS (2018 M. SAUSIO 1 D.) PROGA	2
--	---

Popiežiaus katechezės

Popiežius Pranciškus ŠIANDIENOS VILTIES MISIONIERIAI	5
BUDRUS LAUKIMAS	6

Ekumeninė savaitė

Popiežiškoji taryba krikščionių vienybei skatinti Bažnyčių ekumeninės tarybos tikėjimo ir konstitucijos komisija MEDŽIAGA 2018-UJŲ MALDOS UŽ KRIKŠČIONIŲ VIENYBĘ SAVAITEI IR VISIEMS METAMS	7
--	---

Homilijos

ECCE ADVENIT DOMINUS DOMINATOR / Viešpaties Apsireiškimas	21
AVINĖLIO SLĖPINYS / 2 eilinis sekmadienis (B)	22
„ATĖJO METAS...“ / 3 eilinis sekmadienis (B)	23
VEIKLI JĖZAUS ŽODŽIO GALIA / 4 eilinis sekmadienis (B)	24

Dokumentai

Popiežiškoji Biblijos komisija ŠVENTOJO RAŠTO ĮKVĖPTUMAS IR TIESA (<i>Tęsinys</i>)	26
---	----

Bažnyčia Lietuvoje

Vyskupu įšventintas kunigas Darius Trijonis	33
Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas	35
Švč. Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos, Šiaulių vyskupijos globėjos, iškilmė	35
Mariologinis kongresas Trakuose	36
Jaunimo renginiai Telšių vyskupijoje	37
Kauno Arkos bei Tikėjimo ir Šviesos bendruomenių šventė	38

Bažnyčia pasaulyje

Popiežius Pranciškus Mianmare ir Bangladeše	40
---	----

2017 metų turinys

2017 metų „Bažnyčios žinių“ turinys	42
-------------------------------------	----

Popiežius Pranciškus

Žinia Pasaulinės taikos dienos (2018 m. sausio 1 d.) proga

Migrantai ir pabėgėliai: vyrai ir moterys, ieškantys taikos

1. Taikos linkėjimas

Taika visiems žemės žmonėms ir visoms tautoms! Taika, kurią angelai skelbia piemenims Viešpaties Gimimo naktį (1), yra visų žmonių ir visų tautų gilus troškimas, ypač labiausiai kenčiančių dėl jos trūkumo. Jie yra mano mintyse ir maldose, o tarp jų noriu dar kartą priminti apie per 200 mln. pasaulyje esančių migrantų, iš jų 22, 5 mln. sudaro pabėgėliai. Pastarieji, kaip sakė mano mylimas pirmtakas Benediktas XVI, „yra vyrai ir moterys, vaikai, jaunuoliai ir seneliai, ieškantys vietos, kur galėtų taikiai gyventi“ (2). Ieškodami tos vietos, daugelis rizikuoja savo gyvybe kelionėje, daugeliu atvejų ilgoje ir pavojingoje, turi pakelti sunkumus ir kentėjimus, įveikti spygliuotas tvoras bei sienas, pastatytas siekiant juos sulaikyti nuo tikslo.

Gailestingumo dvasia apkabina visus, kurie bėga nuo karo ir bado arba yra priversti apleisti savo žemę dėl diskriminacijos, persekiojimų, skurdo ar aplinkos nuniokojimų.

Suvokiame, kad nepakanka vien atverti širdis kitų kančioms. Dar reikės daug nuveikti, kol mūsų broliai ir seserys galės vėl taikingai gyventi saugiuose namuose. Kito priėmimas reikalauja konkretaus angažavimosi, pagalbos ir palankumo, budraus ir supratingo dėmesio; taip pat reikia atsakingai suvaldyti sudėtingas situacijas, kurios kartais siejasi su kitomis jau egzistuojančiomis gausiomis problemomis, taip pat visuomet ribotais išteklių. Valdantieji, laikydamiesi apdairumo dorybės, imdamiesi praktinio veikimo mokės priimti, vystyti, saugoti bei integruoti ir, „jei tai atitinka teisingai suprantamą bendrąjį gėrį, padės jų siekiui integruotis į naują visuomenę“ (3). Valdantiejiems tenka konkreti atsakomybė savo šalių visuomenėse, kurioms jie privalo garantuoti teisingas teises ir darnią plėtrą; jie negali elgtis kaip neprotingi statybininkai, kurie blogai apskaičiavo išlaidas ir nepajėgia užbaigti statyti pradėto bokšto (4).

2. Kodėl tiek daug pabėgėlių ir migrantų?

Šventasis Jonas Paulius II, pasitikdamas Didįjį 2000 metų jubiliejų – sukaktį nuo to meto, kai angelai paskelbė taiką Betliejuje, atkreipė dėmesį, jog pabėgėlių

gausėjimas yra padarinys „daugybės karų ir konfliktų, genocidų ir etninių valymų“ (5), paženklusius XX amžių. Naujame šimtmete dar neįvyko esminio pokyčio: ginkluoti konfliktai ir kitos organizuoto smurto formos ir toliau nulemia žmonių judėjimą valstybių viduje ir už jų sienų.

Žmonės migruoja taip pat dėl kitų priežasčių, o pirmutinė iš jų yra geresnio gyvenimo troškimas, kurį „dažnai lydi mėginimas atsikratyti „beviltiškumo“ dėl nieko gero nežadančios ateities“ (6). Išvažiuojama norint susijungti su savo šeima, rasti darbo arba išsilavinimo galimybę: kas neturi tų teisių, negyvena ramybėje. Be to, kaip pabrėžiau enciklikoje *Laudato si'*, „tragiškai gausėja migrantų, bėgančių nuo vargo, kurį dar labiau didina nuniokota aplinka“ (7).

Dauguma migruoja reguliariais susisiekimo keliais, tačiau kai kurie renkasi kitokį keliavimą iš nusivylimo, kadangi jų tėvynė negarantuoja saugumo nei galimybių, o legalūs keliai atrodo neprieinami, užblokuoti arba pernelyg ilgi.

Daugelyje šalių, į kurias siekia patekti migrantai, išplito retorika perdėtai akcentuojant grėsmę nacionaliniam saugumui arba naujųjų atvykėlių priėmimo kaštus ir sykiu nekreipiant dėmesio į žmogiškąjį orumą, kurį dera atpažinti visuose žmonėse, nes jie yra Dievo sūnūs ir dukros. Tie, kurie aštrina baimę dėl migrantų, galbūt turi politinių tikslų ir, užuot ugdytą taiką, sėja smurtą, rasinę diskriminaciją ir ksenofobiją, o tai kelia didelį susirūpinimą visiems, kuriems rūpi kiekvieno žmogaus apsauga (8).

Visi tarptautinės bendruomenės turimi duomenys rodo, kad migracija pasauliniu mastu ir toliau ženklins mūsų ateitį. Kai kurie žmonės čia išvelgia grėsmę. Tačiau aš raginu jus pažvelgti į tai su pasitikėjimu, kaip į šansą kurti taiką ateitį.

3. Kontempliatyvus žvilgsnis

Tikėjimo išmintis šį žvilgsnį sustiprina ir padeda suvokti, jog „migrantai ir juos priimančios tautos priklauso vienai šeimai ir visi turi tą pačią teisę naudotis žemės gėrybėmis, skirtomis, anot Bažnyčios socialinio mokymo, visiems. Tai solidarumo ir dalijimosi pagrindas“ (9). Šie žodžiai mums primena naujosios Jeruzalės įvaizdį. Pranašo Izaijo knyga (60 sk.), taip pat Apreiškimo knyga (21 sk.) aprašo ją kaip miestą, kurio vartai visuomet atviri, kad galėtų įžengti visų tautų žmonės; jie žavisi miestu ir pripildo jį turtu. Taika yra jas vedantis valdovas, o teisingumas – jame gyvenančiųjų sambūvio principas.

Ši kontempliatyvų žvilgsnį turime nukreipti ir į mūsų gyvenamą miestą, reikia žvelgti „tikėjimo žvilgsniu, atrandančiu Dievą, kuris gyvena jo namuose, gatvėse, aikštėse, <...> skatindamas solidarumą, brolybę, gėrio, tiesos, teisingumo troškimą“ (10), kitaip tariant, įgyvendindamas taikos pažadą.

Kai žvelgiame į migrantus ir pabėgėlius, toks žvilgsnis padės išvelgti, jog jie atvyksta ne tuščiomis rankomis: jie turi drąsos, gebėjimų, energijos ir siekių, be to, savo kilmės šalių kultūrų turtus, kuriais daro turtingesnį juos priimančių šalių gyvenimą. Tas žvilgsnis taip pat išvelgs daugybės žmonių, šeimų ir bendruomenių kūrybingumą, išsvermę ir atsidadimą – jie visose pasaulio vietose atveria duris ir širdis migrantams bei pabėgėliams, taip pat ten, kur ištekliai nėra labai dideli.

Tas kontempliatyvus žvilgsnis galės paveikti atsakingų už viešuosius reikalus asmenų sprendimus, kad migrantų priėmimo politika maksimaliai vadovautųsi teisingai suvokiamu bendruoju gėriu (11), taigi atsižvelgiant į visų žmonijos šeimos narių ir kiekvieno atskirai gėrį.

Kas vadovaujasi šiuo žvilgsniu, gebės atpažinti jau pasirodančius taikos daigus ir rūpintis jų augimu. Šitai pat į taikos ugdymo vietas bus perkeisti mūsų miestai, kurie dažnai padalyti ir poliarizuoti dėl konfliktų, susijusių su migrantų ir pabėgėlių buvimu.

4. Keturi kertiniai veiklos pamatai

Siekiant suteikti galimybę prieglobsčio prašytojams, pabėgėliams, migrantams ir prekybos žmonėms aukoms rasti jų ieškomą taiką, reikia strategijos, kuri apimtų ketveriopą veiklą: priėmimą, apsaugą, ugdymą ir integravimą (12).

„Priėmimas“ atkreipia dėmesį į būtinybę išplėsti legalaus įvažiavimo galimybes, kad pabėgėliai ir migrantai nebūtų siunčiami į vietas, kuriose jų laukia persekiojimai ir prievarta. Taip pat reikia subalansuoti rūpintis nacionaliniu saugumu ir pamatinėmis žmogaus teisėmis. Šventasis Raštas mums primena: „Nepamirškite svetingumo, nes per jį kai kurie, patys to nežinodami, buvo priėmę viešnagėn angelus“ (13).

„Apsauga“ primena pareigą pripažinti ir garantuoti nepažeidžiamo orumo apsaugą tiems asmenims, kurie bėga dėl realios grėsmės, ieškodami prieglaudos ir saugumo, taip pat užkirsti kelią jų išnaudojimui. Čia ypač mąstau apie moteris ir vaikus, esančius situacijose, kai jie labiausiai išstatomi grėsmėms ir piktnaudžiavimui, vedančiam net iki vergystės. Dievas nieko

nediskriminuoja: „Viešpats saugo ateivius, padeda našlaičiui ir našlei“ (14).

„Ugdymas“ susijęs su parama migrantų ir pabėgėlių integraliam žmogiškajam vystymuisi. Tarp daugelio priemonių, galinčių padėti vykdyti šią užduotį, norėčiau pabrėžti, kaip svarbu vaikams ir jauniems žmonėms garantuoti prieigą prie visų lavinimosi lygmenų. Taip jie ne tik galės ugdyti ir vaisingai plėtoti savo gabumus, bet ir geriau gebės sutikti kitus, puoselėdami dialogo dvasią, o ne užsisiklindimą ir konfrontaciją. Biblija moko, kad Dievas yra „mylintis ateivį, parūpinantis jiems maistą ir drabužį“; toliau raginama: „Mylėsite tad ir jūs ateivį, nes jūs patys buvote ateiviai Egipto žemėje“ (15).

„Integruoti“ reiškia suteikti pabėgėliams ir migrantams galimybę visapusiškai dalyvauti juos priimančios visuomenės gyvenime, – pagal tarpusavio praturtinimo ir vaisingo bendradarbiavimo dinamiką, skatinant integralią žmonių plėtrą vietinėse bendruomenėse. Kaip rašo šventasis Paulius: „Jūs jau nebesate ateiviai nei svetimi, bet šventųjų bendrapiliečiai ir Dievo namiškiai“ (16).

Pasiūlymas dėl dviejų Tarptautinių susitarimų

Iš visos širdies trokštu, kad ta dvasia lydėtų procesą, kuriuo per 2018 metus Jungtinių Tautų organizacijoje būtų suformuluoti ir patvirtinti du pasauliniai susitarimai: vienas dėl saugios, tvarkingos ir reguliarios migracijos, o kitas – dėl pabėgėlių. Šie pasauliniai lygmeniu priimti susitarimai nustatys politinių programų ir praktinės veiklos gaires. Todėl svarbu, kad jie būtų įkvėpti atjautos, toliaregiškumo ir ryžto, siekiant išnaudoti kiekvieną progą taikos ugdymo pažangai. Tik tokiu būdu įmanoma, kad būtinas tarptautinės politikos realizmas nekapituliuotų prieš cinizmą ir abejingumo globalizaciją.

Dialogas ir koordinavimas iš tikrųjų yra būtinybė ir tarptautinei bendruomenei būdinga pareiga. Neapsiribojant nacionalinių valstybių sienomis tampa įmanoma pasiekti, kad mažiau pasiturinčios šalys galėtų priimti didesnę pabėgėlių kiekį ir priimtų juos geriau, jei tarptautinis bendradarbiavimas laiduos jiems būtinus išteklius.

Tarnavimo integraliai žmogaus pažangai dikasterijos Migrantų ir pabėgėlių sekcija pasiūlė 20 veiklos punktų (17), kaip įgyvendinti minėtą ketveriopą veikimą politikoje, taip pat krikščionių bendruomenių veikloje bei nuostatose. Šiais ir kitais pasiūlymais siekiama parodyti Katalikų Bažnyčios dėmesį procesui, vedančiam

į minėtų Jungtinių Tautų organizacijos pasaulinių susitarimų priėmimą. Tas dėmesys patvirtina bendresnį sielovadinį rūpinimąsi, atsiradusį drauge su Bažnyčia ir iki šių dienų besireiškiantį jos įvairiuose darbuose.

Mūsų bendriesiems namams

Mus įkvepia šv. Jono Pauliaus II žodžiai: „Jei daugelis dalijasi svajone apie taikingą pasaulį, jei vertinamas migrantų ir pabėgėlių indėlis, tuomet žmonija gali vis labiau tapti visų šeima, o mūsų pasaulis – tikrais „bendraisiais namais“ (18). Daugelis istorijoje įtikėjo šia svajone ir daugelis paliudijo, jog tai nėra neįgyvendinama utopija.

Prie jų reikėtų priskaityti šventąją Prancišką Ksaverą Cabrini, kurios 100-osios gimimo dangui metinės sukanka 2017 m. Šiandien, lapkričio 13 d., daugelis bažnytinių bendruomenių švenčia jos minėjimą. Ta maža ir didi moteris, pašventusi savo gyvenimą tarnystei migrantams, vėliau tapusi jų dangiškąja globėja, mus pamokė, kaip galime priimti, saugoti, ugdyti ir integruoti tuos mūsų brolius ir seseris. Tegul jos užtarimu Viešpats leidžia mums visiems patirti, jog „teisumo vaisius sėjamas taikoje tiems, kurie neša taiką“ (19).

Iš Vatikano 2017 m. lapkričio 13 d.

Šventosios migrantų globėjos Pranciškos Ksaveros Cabrini minėjimas

Nuorodos

- (1) *Lk* 2, 14.
- (2) Viešpaties angelo malda 2012 01 15.
- (3) Jonas XXIII. Enciklika *Pacem in terris*, 57. 8.
- (4) Plg. *Lk* 14, 28–30.
- (5) Jonas Paulius II. Žinia Pasaulinės taikos dienos (2000 m.) proga, 3.
- (6) Benediktas XVI. Žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos (2013 m.) proga.
- (7) Enciklika *Laudato si'*, 25.
- (8) Plg. Kalba nacionaliniams migrantų pastoracijos vadovams, dalyvavusiems Europos vyskupų konferencijų tarybos (CCEE) konferencijoje (2017 09 22).
- (9) Benediktas XVI. Žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos (2011 m.) proga.
- (10) Apaštališkasis laiškas *Evangelii gaudium*, 71.
- (11) Jonas XXIII. Enciklika *Pacem in terris*, 57.
- (12) Plg. Žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos (2018 m.) proga (2017 08 15), 15.
- (13) *Žyd* 13, 2.
- (14) *Ps* 146, 9.
- (15) *Ist* 10, 18–19.
- (16) *Ef* 2, 19).
- (17) „20 pastoracinės veiklos punktų“ ir „20 veiklos punktų dėl pasaulinių susitarimų“ (2017); žr. taip pat JTO dokumentą A/72/528.
- (18) Jonas Paulius II. Žinia Pasaulinės taikos dienos (2004 m.) proga, 6.
- (19) *Jok* 3, 18.

Nauji leidiniai

Ralph Martin. Troškimų išsipildymas. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2017.– 512 p.

Veikdamas įvairiais istorijos laikotarpiais, įvairiose kultūrose, per skirtingus asmenis, kalbėjusius skirtingomis kalbomis, Viešpats mums suteikė nepaprastai įkvepiantį, naudingą ir darnų mokymą apie dvasinę kelionę. Daugybė didžiai patikimų, šventų ir įžvalgių liudijimų, aiškiai nusakančių kelią, veda mus į tikslą – vienybę su Dievu. Ją pasiekę atrasime visų savo troškimų išsipildymą.

Remdamasis iškilių šventųjų ir Bažnyčios mokytojų – šv. Augustino, šv. Bernardo Klerviečio, šv. Kotrynos Sienietės, šv. Kryžiaus Jono, šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės, šv. Pranciškaus Salezo ir šv. Jėzaus Teresės – veikalais, autorius išsamiai aptaria visas dvasinio gyvenimo pakopas – nuo pirmųjų askezės žingsnių iki aukščiausios mistinės vienybės su Dievu. Knyga padrašina ir veda visus, trokštančius pažinti, mylėti mūsų Viešpatį ir Jam tarnauti.

Popiežius Pranciškus

Šiandienos vilties misionieriai

2017 m. spalio 4 d.

Šioje katechezėje noriu kalbėti tema „Vilties misionieriai šiandien“. Man malonu kalbėti šia tema prasidedant spalio mėnesiui, kuris Bažnyčioje ypatingu būdu skiriamas misijoms, taip pat šventojo Pranciškaus Asyžiečio, didžio vilties misionieriaus, minėjimo dieną.

Iš tikrųjų krikščionis nėra nelaimės pranašas. Mes nesame nelaimės pranašai. Krikščioniškojo skelbimo esmė yra priešinga nelaimei: Jėzus mirė iš meilės, ir Dievas jį prikėlė Velykų rytą. Tai yra krikščioniškojo tikėjimo branduolys. Jei Evangelijos būtų pasibaigusios Jėzaus laidotuvėmis, šio pranašo istorija būtų dar viena iš biografijų daugelio herojiškų veikėjų, atidavusių savo gyvybes dėl idealo. Tuomet Evangelija būtų ugdomoji knyga, ji taip pat būtų guodžianti, bet tai nebūtų vilties skelbimas.

Tačiau Evangelijos nesibaigia didžiuoju penktadieniu, jos tai pranoksta. Ir iš tikrųjų šis paskesnis fragmentas perkeičia mūsų gyvenimą. Jėzaus mokiniai šeštadienį po nukryžiuavimo jautėsi prislėgti; akmuo, kuriuo buvo užritinta kapo anga, drauge užsklendė trejus entuziazmo kupinus metus, praleistus su Nazareto Mokytoju. Atrodė, kad viskas pasibaigė, ir kai kurie iš jų nusivylę ir išsigandę jau paliko Jeruzalę.

Bet Jėzus prisikėlė! Šis netikėtas faktas radikaliai perkeitė mokinių protus ir širdis. Jėzus prisikelia ne tik dėl savęs, tarsi jo atgimimas būtų pavydžiai saugotina teisė. Jis žengia pas Tėvą, nes nori visus žmones padaryti prisikėlimo dalininkais ir kiekvieną kūrinį pasiimti su savimi aukštyn. Sekminių dieną mokiniai buvo perkeisti Šventosios Dvasios dvelksmu. Jie ne tik galėjo visiems skelbti Gerąją Naujieną, bet ir patys tapo kitokie negu buvo anksčiau, atgimė naujam gyvenimui. Jėzaus prisikėlimas mus perkeičia Šventosios Dvasios galia. Jėzus yra gyvas, jis gyvas tarp mūsų; jis yra gyvas ir turi galią perkeisti.

Kaip gražu mąstyti, kad esame Jėzaus prisikėlimo skelbėjai, ne tik žodžiais, bet ir darbais bei gyvenimo liudijimu! Jėzus nenori tokių mokinių, kurie gebėtų tik kartoti atmintinai išmoktas formules. Jis nori liudytojų: žmonių, skleidžiančių viltį per tai, kaip jie priima kitus, šypsosi ir myli. Pirmiausia myli, nes prisikėlimo galia įgalina krikščionis mylėti net tuomet, kai meilė atrodo praradusi savo motyvaciją. Krikščioniškajame

gyvenime glūdi principas „daugiau“, kurio negalima paprastai paaiškinti tvirtumu ar didesniu optimizmu. Mūsų tikėjimas, mūsų viltis nėra vien tik optimizmas, tai kažkas kita, kažkas daugiau! Tarsi tikintieji turėtų papildomą „gabalą dangaus“ virš savo galvų. Tai gražu: esame žmonės su papildomu gabalu dangaus virš galvų, lydimi tokio buvimo, apie kurį kai kas net negali nutuokti.

Taigi krikščionių užduotis šiame pasaulyje yra atverti išganymo erdves, panašiai kaip gaivinančios ląstelės, iliejančios gyvenimo syvų į tai, kas atrodė visiems laikams pražuvę. Kai visas dangus aptrauktas debesimis, palaiminimą neša žmogus, galintis kalbėti apie saulę. Toks yra tikrasis krikščionis: jis nedejuoja, nėra piktas, bet prisikėlimo galia įsitikinęs, kad joks blogis nėra begalinis, nėra nesibaigiančios nakties, nė vienas žmogus nėra visiškai blogas, ir jokia neapykanta negali būti stipresnė už meilę.

Žinoma, kartais mokiniams teks sumokėti didžiulę kainą už Jėzaus jiems duotą viltį. Pagalvokime apie daugelį krikščionių, kurie nepaliko savo tautos prasidėjus persekiojimams. Jie pasiliko tvyrant neaiškumui dėl rytojaus, tokioje situacijoje, kur nieko nebuvo galima planuoti, – jie liko vildamiesi Dievu. Pagalvokime apie mūsų brolius ir seseris Artimuosiuose Rytuose, kurie liudija viltį ir aukoja savo gyvybę dėl šio liudijimo. Jie yra tikri krikščionys! Jie nešasi dangų savo širdyse, jie žvelgia anapus, visuomet žvelgia anapus. Kas turėjo malonę priimti Jėzaus prisikėlimą, dar gali viltis tuo, kas nelaukta. Visų laikų kankiniai, būdami ištikimi Kristui, liudija, jog neteisybė netaria šiame gyvenime paskutinio žodžio. Prisikėlusiam Kristuje mes galime turėti viltį. Vyrai ir moterys, kurie randa motyvą „dėl ko“ gyventi, geriau už kitus atsilaiko ištikti nelaimės. Kas savo pusėje turi Jėzų, nieko nebijo. Štai kodėl krikščionys, tikri krikščionys, niekuomet nebūna lengvasvoriai ir prisitaikę žmonės. Jų romumo nedera painioti su netikrumu ar prisitaikeikiškumu. Šventasis Paulius ragino Timotiejų kentėti Evangelijos labui ir sakė šiuos žodžius; „Dievas gi mums davė ne baimės dvasią, bet galybės, meilės ir protingumo dvasią“ (2 Tim 1, 7). Jei jie nupuola, visuomet iš naujo pakyla.

Štai kodėl, mieli broliai ir seserys, krikščionis yra vilties misionierius. Ne dėl savo nuopelnų, bet dėka Jėzaus, kviečių grūdo, kuris nukrito į žemę, apmirė ir atnešė daug vaisių (plg. Jn 12, 24).

Budrus laukimas

2017 m. spalio 11 d.

Šiandien norėčiau apmąstyti tą vilties aspektą, kurį vadiname *budriu laukimu*. Budėjimo tema yra viena pagrindinių Naujo Testamento gijų. Jėzus skelbia savo mokiniams „Tebūnie jūsų strėnos sujuostos ir žiburiai uždegti. Jūs būkite panašūs į žmones, kurie laukia savo šeimininko, grįžtančio iš vestuvių, kad kai tik jis parvyks ir pasibels, tuojau atidarytų“ (Lk 12, 35–36). Šiuo metu po Kristaus prisikėlimo, kai giedrus momentus nuolat keičia nerimastingi, krikščionis niekuomet neatsipalaiduoja. Evangelija siūlo būti panašiams į tarnus, kurie niekada neina miegoti, kol negrįžta jų šeimininkas. Pasauliui reikia mūsų atsakomybės, ir mes priimame ją visą su meile. Jėzus nori, kad mūsų buvimas būtų darbingas, kad niekuomet neprarastume budrumo, kad su dėkingumu ir nuostaba priimtume kiekvieną mums Dievo dovanojamą dieną. Kiekvienas rytas yra švarus popieriaus lapas, kuriame krikščionis pradeda rašyti gerus darbus. Mes *jau* esame išgelbėti Jėzaus atpirkimu, tačiau dabar *laukiame* visiško jo viešpatystės pasirodymo: kai pagaliau Dievas bus viskas visame kame (plg. 1 Kor 15, 28). Nieko nėra tikresnio krikščionių tikėjime už šį paskirtą „pasimatymą“, susitikimą su Viešpačiu, kai jis ateis. Kai ateis ta diena, mes, krikščionys, norime būti kaip tie tarnai sujuostomis strėnomis ir uždegtais žibintais. Turime būti pasirengę ateinančiam išgelbėjimui, pasirengę susitikti. Ar jūs pagalvojote apie tai, koks bus susitikimas su Jėzumi, kai jis ateis? Tai bus apsikabinimas, nepaprastas džiaugsmas, didžiulis džiaugsmas! Turime gyventi laukdami šio susitikimo!

Krikščionys sukurti ne nuobodžiauti, bet *būti kantrūs*. Mes žinome, kad net vienodų dienų monotonijoje glūdi malonės slėpinys. Yra žmonių, kurie savo meilės išterme tampa tarsi šuliniai, drėkinantys dykumą. Niekas neįvyksta veltui. Kad ir kokioje situacijoje atsidurtų krikščionis, nėra tokios, kuri būtų visiškai priešinga meilei. Jokia naktis nėra tokia ilga, kad pamirštume saulėtekio džiaugsmą. Kuo tamsesnė naktis, tuo arčiau aušra. Jei liekame susivieniję su Jėzumi, sunkių momentų šaltis mūsų neparalyžiuoja. Net jei visas pasaulis pamokslautų prieš viltį, sakytų, kad ateitis atneš tik tamsius debesis, krikščionis žino – toje ateityje bus Kristaus sugrįžimas. Niekas nežino, kada tai įvyks, bet pati mintis, jog mūsų istorijos pabaigoje yra gailestingasis Jėzus, mus ragina turėti tikėjimą ir nekeikti gyvenimo. Viskas bus išgelbėta. Viskas. Mes kentėsime; bus momentų, kai kils pyktis

ir pasipiktinimas, tačiau saldus ir galingas Kristaus atminimas nuvys šalin pagundą galvoti, kad gyvenimas yra klaida.

Pažinę Jėzų į istoriją galime žvelgti tik *su tikėjimu ir viltimi*. Jėzus yra tarsi namai, o mes esame viduje, ir pro šio namo langus žvelgiame į pasaulį. Todėl neužsisklendžiame savyje ir melancholiškai nesiilgime tariamos auksinės praeities, bet visuomet žvelgiame į priekį, į ateitį, kuri nėra tik mūsų rankų darbas, bet pirmiausia ir Dievo apvaizdos nuolatinis rūpinimasis. Tai, kas buvo rūškana, vieną dieną taps šviesa.

Pamąstykime, kad Dievas niekuomet savęs nepaneigia. Niekuomet. Dievas niekuomet nenuvilia. Jo valia mūsų atžvilgiu nėra miglota, tai gerai apibrėžtas išganomasis planas: Dievas „trokšta, kad visi žmonės būtų išganyti ir pasiektų tiesos pažinimą“ (1 Tim 2, 4). Todėl pesimistiškai neatsiduodame įvykių tėkmei, tarsi istorija būtų nekontroliuojamas traukinys. Rezignacija nėra krikščioniškoji dorybė. Taip pat nėra krikščioniška gūžčioti pečiais ar nulenkti galvą prieš tariamai neišvengiamą likimą.

Tas, kas į pasaulį neša viltį, niekuomet nėra lengvai pasiduodantis žmogus. Jėzus mus moko jo laukti ne sudėtomis rankomis: „Laimingi tarnai, kuriuos sugrįžęs šeimininkas ras budinčius“ (Lk 12, 37). Nėra taikdario, kuris galiausiai nerizikuotų savo asmenine ramybe priimdamas kitų žmonių problemas. Pasiduodantis žmogus nėra taikdarys, jis tinginys, norintis tik likti ramybėje. Krikščionis yra taikdarys, kai jis rizikuoja, kai išdrįsta rizikuoti dėl gėrio, to gėrio, kurį Jėzus mums dovanojo kaip lobį.

Kiekvieną savo gyvenimo dieną kartojame tą maldavimą, kurį pirmieji mokiniai išsakė aramėjiškai, – *Maranata*, kurį randame paskutinėje Biblijos eilutėje: „Ateik, Viešpatie Jėzau“ (Apr 22, 20). Tai yra visos krikščioniškosios būties priegiesmis: šiame pasaulyje mums nereikia nieko kito, tik Kristaus glamonės. Kokia malonė, jei maldoje, sunkiomis šio gyvenimo dienomis, išgirsime Jį atsiliepiant ir užtikrinant: „Štai aš veikiai ateinu“ (Apr 22, 7).

Popiežiškoji taryba krikščionių vienybei skatinti
Bažnyčių ekumeninės tarybos
tikėjimo ir konstitucijos komisija

Medžiaga 2018-ųjų Maldos už krikščionių vienybę savaitei ir visiems metams

Tavo dešinė, Viešpatie, yra nuostabi jėga (Iš 15, 6)

MALDOS UŽ KRIKŠČIONIŲ VIENYBĘ SAVAITĖS ORGANIZATORIAMS

ieškoti vienybės per visus metus

Tradicinis laikotarpis Maldos už krikščionių vienybę savaitei švęsti Šiaurės pusrutulyje yra sausio 18–25 d. Šią datą 1908 m. pasiūlė tėvas Paulas Wattsonas, nes ji yra tarp Šv. Petro katedros ir Šv. Pauliaus atsivertimo švenčių, todėl reikšminga simboliškai. Pietų pusrutulyje sausis – atostogų metas, todėl Bažnyčia Maldos savaitę švenčia kitu laiku, pavyzdžiui, Sekminių laikotarpiu (kaip 1926 m. pasiūlė Tikėjimo ir konstitucijos sąjūdis), kuris irgi simboliškai reikšmingas Bažnyčios vienybei.

Atsižvelgdami į lankstumo poreikį, raginame tikinčiuosius čia pateikiamą medžiagą laikyti kvietimu per visus metus surasti progų išreikšti Bažnyčių jau pasiektą bendrystės lygį ir išvien melsti visiškos vienybės, kurios trokšta pats Kristus.

Tekstinės medžiagos pritaikymas

Ši tekstinė medžiaga siūloma turint galvoje, jog ji, kiek įmanoma, bus pritaikyta vietinėmis sąlygomis, ypač atsižvelgiant į konkrečiam socialiniam-kultūriniam kontekstui būdingas liturgines praktikas bei ekumeninį matmenį.

Kai kuriose vietovėse jau egzistuoja ekumeninės struktūros, galinčios šiuos pasiūlymus įgyvendinti, tačiau ten, kur jų nėra, tikimės, jog tai paskatins jų atsiradimą.

Naudojimasis tekstu

Bažnyčioms ir krikščionių bendruomenėms, Maldos savaitę švenčiančioms viena bendra liturgija, pateikiama ekumeninių liturginių apeigų tvarka.

Bažnyčios ir krikščionių bendruomenės Maldos savaitės tekstus taip pat gali įtraukti į savo liturgines apeigas. Dievo žodžio ekumeninio šventimo maldomis, „aštuoniomis dienomis“, taip pat muzika ir papildomomis maldomis galima naudotis vadovaujantis savo įžvalgumu.

Bendruomenės, švenčiančios Maldos savaitę visomis aštuondienio dienomis, meldamosi gali pasinaudoti „aštuonių dienų“ teminėmis idėjomis.

Trokštantys Maldos savaitės tema pasigilinti Biblijoje gali kaip pagrindą pasinaudoti tekstais bei apmąstytais, pateiktais „aštuoniose dienose“. Kiekvieną dieną susitikimas gali suteikti progą suformuluoti baigiamąją užtarimo maldą.

Trokštantiems privačiai melsti krikščionių vienybės ši tekstinė medžiaga teikia gaires maldos intencijoms. Pirmename, kad kiekvieną dieną meldžiamės drauge su kitais tikinčiaisiais kitose pasaulio dalyse dėl didesnės ir regimesnės Kristaus Bažnyčios vienybės.

BIBLINIS TEKSTAS

Iš 15, 1–21

TEOLOGINIS-PASTORACINIS ĮVADAS

Tavo dešinė, Viešpatie, yra nuostabi jėga (Iš 15, 6)

Karibų regionas

Vadinamas vienos iš vietinių gyventojų grupės pavadinimu – kalinagų, anksčiau vadintų karibais, – dabartinis Karibų regionas yra sudėtinga tikrovė. Regionas geografiškai apima ir salų, ir žemyno teritorijas bei išsiskiria turtingu bei margu etninių, lingvistinių ir religinių tradicijų audiniu. Jis yra ir sudėtinga politinė tikrovė, kuriai būdinga didelė valdymo bei konstitucinės sanklodos įvairovė, aprėpianti spektrą nuo kolonijinių teritorijų (britų, prancūzų, olandų ir amerikiečių) iki nacionalinių respublikos pobūdžio valstybių.

Dabartinis Karibų regionas smarkiai paženklintas nužmoginančio kolonijinio išnaudojimo. Kolonizatoriai, agresyviai siekę merkantilinės naudos, įtvirtino žiaurias sistemas, grįstas prekyba žmonėmis ir priverstiniu darbu. Iš pradžių buvo pavergti, išretinti ir kai kuriais atvejais išnaikinti regiono vietiniai gyventojai. Vėliau įsitvirtino afrikiečių vergovė ir žmonių iš Indijos bei Kinijos „baudžiavinis“ darbas.

Kiekvienoje stadijoje kolonizatorių sistemos mėginda vo atimti iš pavergtų žmonių jų neatimamas teises – jų tapatybę, žmogiškąjį orumą, laisvę ir apsisprendimą. Afrikiečių vergovė nebuvo tiesiog darbininkų perkėlimas iš vienos vietovės į kitą. Priešingai Dievo duotam žmogaus kilnumui, žmogus būdavo paverčiamas preke, kito žmogaus nuosavybe. Pavergtojo kaip nuosavybės sampratą lydėjo kitos praktikos, kuriomis siekta

dar labiau nužmoginti afrikiečius. Tarp jų paminėtinas teisės į kultūrinės bei religines praktikas ir į santuoką bei šeimos gyvenimą paneigimas.

Labai apgailėtina, kad per penkis šimtus kolonializmo metų krikščionių misionierių veikla regione, išskyrus kelis išsiskiriančius pavyzdžius, buvo su šia nužmoginančia sistema artimai susijusi, įvairiais atžvilgiais ją pateisindavo ir sustiprindavo. Tuo metu, kai atnešusieji Bibliją į regioną Raštu teisindavo vergiją, pavergtųjų rankose ji tapo įkvėpimu, garantu, kad Dievas yra jų pusėje ir juos išlaisvins.

2018 m. Maldos už krikščionių vienybę savaitės tema

Šiandien Karibų regiono įvairių tradicijų krikščionys mano, jog vergijos pabaigą lėmė Dievo ranka. Vieningai tikima Dievo išganomuoju veikimu, suteikiančiu laisvę. Dėl šios priežasties Mozės ir Mirjamos giesmė (Iš 15, 1–21) laikyta tinkamu 2018 m. Maldos už krikščionių vienybę savaitės motyvu. Tai – pergalės prieš priespaudą giesmė. Ši tema buvo įtraukta į himną „Dešinė Dievo ranka“, parašytą Karibų regiono Bažnyčių konferencijos seminare 1981 m. rugpjūtį, išverstą į kelias skirtingas kalbas ir tapusį ekumeninio sąjūdžio regione „himnu“.

Kaip izraeliečiai, Karibų regiono gyventojai turi pergalės giesmę ir laisvę ją giedoti. Ta giesmė juos vienija. Tačiau šiandienai iššūkiai vėl kelia vergovės grėsmę ir grasina žmogaus asmens, sukurto pagal Dievo paveikslą ir panašumą, kilnumui. Žmogaus kilnumo atimti neįmanoma, tačiau jis dažnai aptemdomas ir asmeninės nuodėmės, ir socialinių nuodėmės struktūrų. Mūsų nupuolusiame pasaulyje visuomeniniai santykiai perdėm dažnai stoja žmogaus kilnumo paisančių teisingumo ir atjautos. Žmogaus kilnumą iškreipia skurdas, smurtas, neteisingumas, priklausomybė nuo narkotikų ir pornografijos, taip pat visa tai lydintys skausmas, sielvartas ir kančia.

Daugelis dabartinių iššūkių yra kolonijinės praeities ir prekybos vergais paveldas. Pažeista kolektyvinė psichika šiandien reiškiasi socialinėmis problemomis, susijusiomis su žema savigarda, gaujomis, smurtu namuose ir pairusiais šeimyniniais santykiais. Nors šios problemos yra praeities palikimas, jas dar labiau paaštrina dabartinė tikrovė, kurią daug kas apibūdintų kaip neokolonizaciją. Dabartinėmis sąlygomis daugeliui šio regiono šalių, atrodo, neįmanoma išbristi iš skurdo ir skolų. Nėgana to, daug kur išliko ir diskriminacinė teisinė aplinka.

Iš vergijos tautą išgelbėjusi dešinė Dievo ranka suteikė izraeliečiams viltį bei drąsos, lygiai taip ji teikia vilties ir Karibų regiono krikščionims. Jie nėra aplinkybių aukos. Liudydamos bendrą viltį, Bažnyčios išvien tar-

nauja visiems regiono žmonėms, bet pirmiausia pažeidžiamiesiems ir labiausiai apleistiems. Pasak himno žodžių, „dešinė Dievo ranka mūsų šalyje sėja laisvės, vilties ir meilės sėklas“.

Biblinis pastoracinis teksto apmąstymas (Iš 15, 1–21)

Išėjimo knygoje pateikti trys tarpniai: izraeliečių gyvenimas Egipte (1, 1–15, 21); Izraelio kelionė per dykumą (15, 22–18, 27) ir Sinajaus patirtis (19–40). Pasirinktame tekste, Mozės ir Mirjamos „Pergalės giesmėje“, aptariami įvykiai, atvedę prie Dievo tautos išlaisvinimo iš vergijos. Ja užbaigiamas pirmasis tarpnis.

„Aš jį garbinsiu – jis yra mano Dievas!“ (Iš 15, 2)

150-ojo skyriaus 1–3 eilutėse šlovinamas Dievas: „Viešpats yra mano jėga ir giesmė – jis mane išgelbėjo! Aš jį garbinsiu – jis yra mano Dievas! Aš jį aukštinsiu – jis yra mano tėvo Dievas!“ (15, 2). Giesmėje, vedamoje Mozės ir Mirjamos, izraeliečiai garbina juos išlaisvinusį Dievą. Suvokia, kad Dievo plano bei ketinimo išlaisvinti tautą neįmanoma sukliudyti ar sužlugdyti. Jokia jėga, net faraono kovos vežimai, kariuomenė ir parengta karinė galia nepajėgūs sukliudyti Dievui išlaisvinti savo tautą (15, 4–5). Šis džiugus aukštinimas daugelio skirtingų tradicijų krikščionims rodo, kad Dievas yra mūsų visų Gelbėtojas, mes džiūgaujame, kad jis tesi savo pažadus ir toliau gelbėja mus per Šventąją Dvasią. Išgelbėjimas įgalina mus suvokti, kad jis yra mūsų Dievas, o mes – jo tauta.

„Tavo dešinė ranka, Viešpatie, yra nuostabi jėga“ (Iš 15, 6)

Dievo tauta išlaisvinama ir išgelbėjama Dievo galia. Dešinė Dievo ranka suvoktina ir kaip Dievo tikra pergalė prieš savo priešininkus, ir kaip nuolatinė savo tautos apsauga. Nepaisydamas faraono pasiryžimo, Dievas išgirdo savo tautos šauksmą ir neleido tautai žūti, nes Dievas yra gyvybės Dievas. Valdydamas vėją ir jūrą, Dievas parodo savo norą išlaikyti gyvybę ir sunaikinti smurtą (Iš 15, 10). Tokiu išgelbėjimu siekiama padaryti izraeliečius garbinančia tauta, pripažįstančia ištikimą Dievo meilę.

Išlaisvinimas tautai suteikė viltį ir pažadą. Viltį, nes išaušo nauja diena, kai tauta gali laisvai garbinti savo Dievą ir įgyvendinti savo potencialą. Taip pat pažadą, nes jų Dievas lydės juos jų kelionėje ir jokia jėga neįstengs sužlugdyti Dievo plano jų atžvilgiu.

Ar Dievas naudoja smurtą smurtui neutralizuoti?

Kai kurie Bažnyčios tėvai pasakojimą aiškino kaip dvasinio gyvenimo metaforą. Pavyzdžiui, Augustinas

jūroje paskandintais priešais laikė ne egiptiečius, bet nuodėmę.

„Krikšte jis paskandino ir ištrynė visas mus tarsi iš paskos persekiojusias praeities nuodėmes. Ant šių mūsų tamsybių lyg ant žirgų jodinėjo netyriosios dvasios ir, kaip raiteliai, kreipdavo jas kur panorėdavo. Štai kodėl apaštalas jas vadina „šios tamsos valdovais“. Viso to nusikratėme per krikštą, tarsi per Raudonąją jūrą, taip vadinamą todėl, kad jis pašventintas nukryžiuoto Viešpaties krauju...“ (*Sermo* 223E).

Pasak Augustino, istorija veikiau skatina priešo persekiojamus krikščionis puoselėti viltį ir ištvermingai laikytis, o ne pulti į neviltį. Augustino akimis, krikštas yra esminis įvykis kiekvieno asmens kaip Kristaus Kūno nario tikrajai tapatybei įsteigti. Jis brėžia paralelę tarp Izraelio išlaisvinamojo perėjimo per Raudonąją jūrą ir krikščionio išlaisvinamojo perėjimo per krikštą. Abi išlaisvinamosios kelionės pašaukia į būtį garbinantį sambūrį. Izraelis, kaip toks, gali laisvai aukštinti gelbėjančią Dievo ranką Mirjamos ir Mozės pergalės giesmė. Pavergtų izraeliečių išgelbėjimas pavertė juos vienos Dievo tautos nariais, vieningai giedančiais vieną garbinimo giesmę.

Vienybė

Iš 15 tekstas leidžia mums pamatyti, kad kelias į vienybę dažnai eina per bendrą kančios patirtį. Izraeliečių išlaisvinimas iš vergijos yra pamatinis tautą steigiantysis įvykis. Krikščionims tokio proceso viršūnė yra įsikūnijimas ir Velykų slėpinys. Nors išlaisvinimas/išgelbėjimas yra Dievo iniciatyvos vaisius, Dievas į savo tautos išgelbėjimo plano įgyvendinimą įtraukia ir žmogiškuosius veikėjus. Krikščionys per krikštą tampa Dievo sutaikinamosios tarnybos dalininkais, tačiau mūsų pačių susiskaldymai trukdo mums liudyti bei tarnauti Dievo išgydymo reikalingam pasauliui.

MEDŽIAGOS 2018-UJŲ MALDOS UŽ KRIKŠČIONIŲ VIENYBĘ SAVAITEI RENGĖJAI

Parengti medžiagą 2018-ųjų Maldos už krikščionių vienybę savaitėi buvo pasirinktos Karibų regiono Bažnyčios. Medžiagą rengė vyrų ir moterų komanda, vadovaujama Kingstono arkivyskupo ir Antilų vyskupų konferencijos už ekumenizmą atsakingo vyskupo Kennetho Richardso ir Karibų Bažnyčių konferencijos (KBK) generalinio sekretoriaus Gerardo Granado.

Ypač dėkojame KBK vadovams, Antilų vyskupų konferencijai ir visiems prisidėjusiems prie šios medžiagos parengimo:

Arkivyskupui Kennethui D. Richardsui – Karibų rengimo grupės koordinatoriui, Antilų vyskupų konferencijos ekumenizmo komisijos pirmininkui ir Romos katalikų Kingstono (Jamaika) arkivyskupui;

Gerardui A. J. Granado, M. Th. – KBK generaliniam sekretoriui, Karibų rengimo grupės koordinatoriui (Romos katalikai, Trinidadas ir Tobagas);

Prof. Luisui N. Rivera-Paganui – ekumenizmo profesoriui emeritui, Prinstono teologijos seminarija, Niujorkas (baptistai, Puerto Rikas);

Pastoriui Kirkley Sandsui, Ph. D. – kapelionui, Kodringtono teologijos koledžas Vestindijos provincijoje (anglikonai, Bahamai);

Pastoriui Patmore Henry'ui – Metodistų Bažnyčios Karibuose ir Lotynų Amerikoje jungtinės konferencijos sekretoriui (Antigva);

Oluwakemi Linda Banks, Ph. D. – KBK pirmininkei, klinikinės psichologijos specialistei (anglikonai, Angvila);

Nicole Poyer – Trinidado ir Tobago Taizė grupės vadovei (Romos katalikai, Trinidadas ir Tobagas);

Vyskypei Glenna Spencer – Metodistų Bažnyčios Karibuose ir Lotynų Amerikoje atstovei, buvusiai Bažnyčių ekumeninės tarybos centro komiteto narei (Gajana);

Vyskupui Kingsley Lewisui, Ph. D. – Moravijos Bažnyčios Rytų Vestindijos provincijoje atstovui, buvusiam KBK pirmininkui (Antigva);

Pastoriui Elvisui Elahie, M. Th. – buvusiam Presbiterionų Bažnyčios Trinidade ir Tobage pirmininkui ir Šv. Andriejaus teologijos koledžo rektoriui emeritui (Trinidadas ir Tobagas);

Pastorei Marjorie Lewis, Ph. D. – Vestindijos Jungtinio teologijos koledžo pirmininkei emeritei (Jungtinė Bažnyčia Jamaikoje ir Kaimano salose, Jamaika);

Pastoriui George Mulrainui, Ph. D. – buvusiam Metodistų Bažnyčios Karibuose ir Lotynų Amerikoje jungtinės konferencijos pirmininkui (Trinidadas ir Tobagas).

Vietinė rengimo komanda atrinktus ar parengtus tekstus, maldas ir apmąstymus pateikė tarptautinei komandai, paskirtai Popiežiškosios tarybos krikščionių vienybei skatinti ir Bažnyčių ekumeninės tarybos. Pastarosios susitikime, 2016 m. rugsėjo 3–7 d. surengtame Emauso namuose Nasau Bahamų salose, tekstas buvo

suredaguotas ir galutinai užbaigtas. Tarptautinė komanda aplankė *Pompey Museum of Slavery and Emancipation* Vendue name. Redakcinei komandai tai padėjo geriau suprasti Bahamų ir kitų Karibų tautų kovas dėl laisvės.

Tarptautinė komanda dėkoja arkivyskupui Patrickui Pinderiui ir Nasau arkivyskupijai už svetingumą Emauso centre ir šio centro personalui. Komanda už paramą taip pat dėkoja vietiniams ekumeniniams bažnytiniams vadovams – pastoriumi dr. Ranfordui Pattersonui, Bahamų krikščionių tarybos pirmininkui, ir Laishui Boydui, Bahamų, Terkso ir Kaikoso salų anglikonų vyskupijos vyskupui. Jiedu abu prisijungė prie grupės norėdami pasidalyti savo vietinės Bažnyčios žiniomis bei patirtimi.

EKUMENINIS ŠVENTIMAS

Ižanga

Neatsiejami šio šventimo elementai yra Biblija ir trys grandinės. Karibų grupės siūlymu šie simboliai liturginėje erdvėje turi būti aiškiai matomi.

Karibų regiono Bažnyčių patirtyje ypač svarbi Biblija. Istoriškai vietiniai ir pavergti gyventojai iš kolonizatorių, sykiu atnešusių krikščionybę, patyrė daug žiaurumo. Tačiau regiono engiamųjų rankose Biblija tapo pirminiu paguodos ir išlaisvinimo šaltiniu. Tokia atvirkštinė dinamika paverčia Bibliją itin galingu simboliu. Todėl šioje liturgijoje svarbu, kad vizualiai reikšminga Biblija atsisturtų susirinkusiųjų viduryje ir skaitiniai būtų skelbiami būtent iš tos Biblijos, o ne iš kitų knygų ar brošiūrų.

Grandinės yra labai įtaigus pavergimo, nužmoginimo ir rasizmo simbolis. Jos taip pat simbolizuoja nuodėmės galią, atskiriančią mus nuo Dievo ir vieną nuo kito. Karibų pasirengimo grupė siūlo per ekumeninio Sutaikinimo pamaldas naudoti tikras geležines grandines. Jei tai neįmanoma, panaudotinos kitokios vizualiai įtaigios grandinės. Liturginių apeigų metu vergovės geležinės grandinės pakeičiamos žmonių grandine, išreiškiančia bendrystės saitus ir vieningus veiksmus prieš šiuolaikinę vergiją ir visokį individualų bei institucionalizuotą nužmoginimą. Neatsiejama šventimo dalis yra kvietimas tuose veiksmuose dalyvauti visam susirinkimui.

Kaip giesmę po Žodžio liturgijos Karibų pasirengimo grupė siūlo himną „Dešinė Dievo ranka“. Ši giesmė, atspindinti Mirjamos ir Mozės giesmę, kuria šie Išėjimo knygoje garbino Dievą už išlaisvinimą, susijusi su ekumeniniu sąjūdžiu Karibų regione. Šio regiono Bažnyčios išvien darbuojasi stengdamosi įveikti regiono žmonėms iškilusius iššūkius.

ŠVENTIMO STRUKTŪRA

C: celebrantas

S: skaitovas

V: visi

I. Pradžia

Giesmė

Giedant šią giesmę įžengia vadovaujantys šventimui. Pirma jų turi eiti Bibliją nešantis asistentas. Biblija padedama garbingoje vietoje liturginės erdvės viduryje. Rašto skaitiniai liturgijos metu bus skelbiami būtent iš šitos Biblijos.

Pasveikinimo žodžiai

C: Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė, Dievo meilė ir Šventosios Dvasios bendrystė tebūna su jumis visais.

V: Ir su tavimi.

C: Brangūs broliai ir seserys Kristuje, susirinkę į šią maldos už vienybę liturgiją, dėkokime Dievui už krikščioniškąjį paveldą ir jo išlaisvinamąją bei išganomąją veiklą žmogaus istorijoje.

Medžiagą šių metų Maldos už krikščionių vienybę savaitę parengė Karibų regiono Bažnyčios. Krikščionybės istorijai tame regione būdingas paradoksas. Kolonizatoriai Biblija naudojami šių šalių pirmųjų gyventojų, taip pat iš Afrikos, Indijos ir Kinijos atgabentų žmonių vergovei pateisinti. Daug žmonių buvo sunaikinta, daugybė surakinti grandinėmis ir pavergti buvo priversti dirbti nežmoniškomis sąlygomis. Kita vertus, daugeliui, kurie kentėjo nuo kolonizatorių priespaudos, Biblija tapo paguodos ir išlaisvinimo versme.

Biblija ir šiandien tebėra paguodos ir išlaisvinimo šaltinis, įkvepiantis Karibų krikščionis kovoti su sąlygomis, šiuo metu pakertančiomis žmogaus kilnumą ir gyvenimo kokybę. Vergijos grandinėms nuo mūsų rankų nukritus, žmonių šeimoje gimsta nauji meilės ir bendrystės saitai, išreiškiantys vienybę, kurios meldžia mūsų krikščioniškosios bendruomenės.

II. Šventosios Dvasios šaukimasis

Atliepas į šaukimąsi gali būti giedamas.

C: Išvien su Karibų krikščionimis šaukimės Šventosios Dvasios, kad ji uždegtų mūsų širdis melsti Bažnyčios vienybės. Suvienyk savo tarnus vienybės saitui.

V: Ateik, Šventoji Dvasia!

C: Išmokyk mus melstis.

V: Ateik, Šventoji Dvasia!

C: Išlaisvink mus iš nuodėmės vergijos.

V: Ateik, Šventoji Dvasia!

C: Padėk mums mūsų silpnume.

V: Ateik, Šventoji Dvasia!

C: Padaryk mus vėl savo vaikais.

V: Ateik, Šventoji Dvasia!

Šlovinimo giesmė

III. Sutaikinimo maldos

C. Gavome kitokią Dvasią nei ta, kuri mus vėl paskandintų baimėje. Melskime gailestingąjį Dievą, kupini pasitikėjimo Dievo dešinės rankos išganomąja galia.

Trys liturginio susirinkimo dalyviai išeina į priekį, kiekvienas nešdamas po grandinę. Po kiekvieno prašymo ir atliepo viena iš grandinių numetama ant grindų. Kyrie atliepas gali būti giedamas.

C: Iš žmogaus kilnumą trypančių ir naujas vergijos formas gimdančių struktūrų išgelbėk mus, Dieve. *Kyrie eleison.*

V: Kyrie eleison.

C: Iš skurdą, marginalizaciją ar diskriminaciją mūsų broliams ir seserims primetančių sprendimų bei darbų išgelbėk mus, Dieve. *Kyrie eleison.*

V: Kyrie eleison.

C: Iš mus vieną nuo kito atskiriančios ir viltį bei išgijimą apribojančios baimės bei įtarumo išgelbėk mus, Dieve. *Kyrie eleison.*

V: Kyrie eleison.

C: Viešpats yra mūsų stiprybė ir galybė, jis mus išgelbėjo. Mus išgelbėjęs Dievas teveda mus į šventumo buveinę.

V: Amen.

IV. Dievo žodžio skelbimas

C: Atpirk mus, Dieve, nuo žmonių priespaudos,
V: kad laikytumės tavo įsakų.

C: Tešviečia tavo veidas tavo tarnams,
V: temoko mus tavo įstatų (plg. *Ps 119, 134–135*).

Iš 15, 1–21

C: Klausykitės ir būsite laisvi.
V: Dėkojame Dievui.

Psalme pageidautina giedoti.

Ps 118, 5–7, 13–24

V: Dėkokite Viešpačiui, nes jis geras ir jo ištikimoji meilė amžina!

S: Didelėje bėdoje šaukiausi Viešpaties, ir Viešpats išklausė ir išlaisvino mane. Su manimi Viešpats, ir aš nebijau; ką gali žmonės man padaryti? Su manimi Viešpats, ir jis man padės; aš matysiu nugalėtus savo priešus.

V: Dėkokite Viešpačiui, nes jis geras ir jo ištikimoji meilė amžina!

S: Buvau nuožmiai puolamas ir beveik nugalėtas, bet Viešpats man padėjo. Mano jėga ir drąsa yra Viešpats, jis mane išgelbėjo. Teisiųjų palapinės aidi džiugia pergalės giesme.

V: Dėkokite Viešpačiui, nes jis geras ir jo ištikimoji meilė amžina!

S: Viešpaties dešinė davė mums pergalę! Išaukštinta Viešpaties dešinė! Viešpaties dešinė davė mums pergalę! Nemirsiu, bet gyvensiu ir skelbsiu Viešpaties darbus.

V: Dėkokite Viešpačiui, nes jis geras ir jo ištikimoji meilė amžina!

S: Atverkite man teisumo vartus, kad, pro juos įėjęs, padėkočiau Viešpačiui. Štai vartai pas Viešpatį; teisieji pro juos įeis.

V: Dėkokite Viešpačiui, nes jis geras ir jo ištikimoji meilė amžina!

S: Dėkoju tau, kad mane išklausei ir tapai mano išgelbėjimu. Tai Viešpaties padaryta; koks nuostabus reginys! Ši diena Viešpaties duota, tad linksminkimės ir džiūgaukime.

Rom 8, 12–27

C: Klausykitės ir būsite laisvi.
V: Dėkojame Dievui.

Prieš Evangelijos skelbimą ir po jo gali būti giedama Aleliuja.

Mk 5, 21–43

C: Klausykitės ir būsite laisvi.
V: Dėkojame Dievui.

Himnas „Dievo dešinioji“

1. Dievo dešinioji
rašo žemėje;
rašo galybe ir meile.
Dievo ranka užrašo
mūsų konfliktus ir baimes,
mūsų pergales ir ašaras.

2. Dievo dešinioji
rodo žemėje kryptį;
rodo, kur eiti,
nes kelias klaidus
ir lengva pražūti,
bet mus veda Dievo ranka.

3. Dievo dešinioji
veikia žemėje;
šalina pavydą, neapykantą, pyktį ir godumą.
Dievo dešinioji rauna
mūsų savanaudiškumą ir geismą,
mūsų išdidumą ir nedorus darbus.

4. Dievo dešinioji laiko žemę;
viena po kito kelia tuos, kurie parkritę.
Kiekvienas žinomas vardu
ir išgelbstimas iš gėdos,
nes pakeliamas Dievo rankos.

5. Dievo dešinioji gydo žemę;
gydo sužeistus kūnus, protus ir širdis.
Dievo dešinioji išgydo
galingu prisilietimu
ir neapsakoma meile.

6. Dievo dešinioji sėja žemėje;
sėja laisvės, vilties ir meilės sėklas.
Kiekvienoje šalyje ir kiekvienoje tautoje
jo vaikai tesusiama už rankų
ir tebūna viena Dievo rankos galia.

V. Tikėjimo išpažinimas

Galimas Nikėjos ir Konstantinopolio Tikėjimo išpažinimas, Apaštalo tikėjimo išpažinimas ar koks nors kitas tikėjimo pa-liudijimas, pavyzdžiui, Krikšto pažadų atnaujinimas.

VI. Tikinčiųjų maldos

C: Dėkodami už išlaisvinimą iš nuodėmės vergijos, išsa-kykime Viešpačiui savo poreikius prašydami Jo sutraukyti mus kaustančias grandines ir sujungti mus meilės ir bendrystės saitais.

Kiekvieną prašymą skaito vis kitas skaitovas. Pabaigę skaito-vai rankomis susikabina su susirinkimo dalyviais sudarydami žmonių grandinę.

S1: Išėjimo Dieve, tu išvedei savo tautą per Raudoną-ją jūrą ir ją išgelbėjai. Būk dabar su mumis ir išlaisvink mus iš visų vergijos formų ir visko, kas temdo žmogaus kilnumą.

V: Uždėk, Viešpatie, ant mūsų savo rankas, kad gy-ventume.

S2: Apstumo Dieve, būdamas geras tu rūpiniesi viskuo, ko mums reikia. Būk dabar su mumis, padėk mums pakilti virš savanaudiškumo bei godumo ir suteik drąsos skleisti teisingumą pasaulyje.

V: Uždėk, Viešpatie, ant mūsų savo rankas, kad gy-ventume.

S3: Meilės Dieve, tu sukūrei mus pagal savo paveikslą ir atpirkai Kristuje. Būk dabar su mumis, įgalink mus mylėti savo artimą ir svetingai sutikti ateivį.

V: Uždėk, Viešpatie, ant mūsų savo rankas, kad gy-ventume.

S4: Taikos Dieve, tu lieki ištikimas savo sandorai su mu-mis net ir tada, kai mes nuo tavęs nutolstame, ir Kristuje sutaikai mus su savimi. Būk dabar su mumis ir duok mums naują dvasią ir naują širdį, kad galėtume atmesti smurtą ir būti tavo taikos tarnais.

V: Uždėk, Viešpatie, ant mūsų savo rankas, kad gy-ventume.

S5: Šlovės Dieve, tu esi visagalis, tačiau panorai Jėzuje pasirinkti namus žmonių šeimoje ir Krikšto vandenyse mus įsivaikina. Būk dabar su mumis ir padėk išlikti ištikimiems savo šeimos įsipareigojimams bei savo bendruomeninėms pareigoms ir stiprinti bendrystės su savo broliais bei seserimis Kristuje saitus.

V: Uždėk, Viešpatie, ant mūsų savo rankas, kad gyventume.

S6: Trivieni Dieve, tu suvienijai mus Kristuje su saviimi ir viena su kitu. Būk dabar su mumis ir Šventosios Dvasios galia bei paguoda išlaisvink mus iš egoizmo, puikybės ir baimės, kad nenukrypdami siektume tavo Bažnyčios visiškos regimos vienybės.

V: Uždėk, Viešpatie, ant mūsų savo rankas, kad gyventume.

VII. Viešpaties malda

C: Susiimkime už rankų, jungiami ne grandinių, bet į mūsų širdis įlietos Kristaus meilės, ir melskimės Tėvui žodžiais, kurių mus išmokė Jėzus.

Viešpaties malda gali būti giedama.

„Tėve mūsų“

Po Viešpaties maldos liturginio susirinkimo dalyviai, likdami susikibę rankomis, tesugieda kokią nors žinomą giesmę, kurioje aukštinama vienybė.

Po maldos gali būti pasikeičiama ramybės ženkle.

VIII. Išsiuntimas į misiją

C: Atpirkti Tėvo rankos ir suvienyti viename Kristaus Kūne, eikime lydimi Šventosios Dvasios galios.

**C: Viešpaties Dvasia ant mūsų,
nes jis patepė mus,
kad neštume Gerąją Naujieną vargdieniams.
Pasiuntė skelbti belaisviams išvadavimo,
akliesiems – regėjimo;
siuntė vaduoti prislėgtųjų
ir skelbti Viešpaties malonės metų.**

V: Amen! Aleliuja!

Baigiamoji giesmė

BIBLIJOS SKAITINIAI, KOMENTARAI IR MALDOS AŠTUONIOMS DIENOMS

I diena. Mylėsite ateivį, nes buvote ateiviai Egipto žemėje

Įst 19, 33–34: Mylėsi ateivį kaip pats save

Ps 146: Viešpats saugo ateivius

Žyd 13, 1–3: Patys to nežinodami, buvo priėmę viešna-gėn angelus

Mt 25, 31–46: Buvau keleivis, ir mane priglaudėte

Tapęs pirma nepriklausoma juodaodžių Respublika, Haitis svetingai atsivėrė kitiems laisvės ieškantiems pavergtiems žmonėms. Neseniai haitiečius ištiko rimti ekonominiai sunkumai. Dėl jų daug haitiečių paliko savo namus ir leidosi į pavojingą kelionę ieškodami geresnio gyvenimo. Neretai jie susidurdavo su nesvetingumu bei kliūtimis. Karibų regiono Bažnyčių taryba stojo jų ginti kritikuodama šalį, apribojančias ar atimančias iš haitiečių pilietines teises.

Komentaras

Įstatymo nurodymas Dievo tautai būti svetingai ateiviui remiasi izraeliečių atmintimi, kad ir jie patys buvo ateiviai Egipto žemėje. Jų pačių tremties atmintis turėtų skatinti empatiją ir solidarumą su dabartinais tremtiniais ir ateiviais. Kaip Izraelio, taip ir mūsų bendrą krikščioniškąją Dievo išganomosios veiklos patirtį lydi susvetimėjimo ir atitolimo – atitolimo nuo Dievo ir jo karalystės – atmintis. Tokia krikščioniškoji atmintis turi etinių padarinių. Dievas atkūrė mūsų kilnumą Kristuje ir padarė mus savo karalystės piliečiais ne dėl to, kad to nusipelnėme, bet iš meilės. Esame pašaukti elgtis lygiai taip pat – laisvai ir motyvuojami meilės. Krikščioniškai mylėti reiškia mylėti kaip Tėvas, tai yra pripažinti ir teikti orumą, taip padedant gydyti sužeistą žmonių šeimą.

Malda

Amžinasis Dieve,

Tu nepriklausai jokiai kultūrai ir šaliai, bet esi visų Viešpats,

Tu kvieti mus būti svetingus ateiviui tarp mūsų.

Savo Dvasia padėk mums

gyventi kaip broliams ir seserims,

visiems būti svetingiems Tavo vardu

ir gyventi Tavo Karalystės teisingumu.

To prašome Jėzaus vardu.

Amen.

Dievo dešinioji sėja žemėje;

sėja laisvės, vilties ir meilės sėklas.

*Kiekvienoje šalyje ir kiekvienoje tautoje
jo vaikai tesusima už rankų
ir tebūna viena Dievo rankos galia.*

II diena. Ne kaip vergą, o kaip mylimą brolių

*Pr 1, 26–28: Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą
Ps 10, 1–10: Kodėl, Viešpatie, taip nuošaliai laikaisi?
Fm: Kad galėtum jį turėti amžinai jau ne kaip vergą, o
daugiau kaip mylimą brolių
Lk 10, 25–37: Gailestingojo samariečio palyginimas*

*Prekyba žmonėmis yra šių dienų vergijos forma. Aukos prie-
varta ar apgaule įtraukiamos į seksualinį išnaudojimą, vai-
kų darbą ir prekybą organais. Tai – pasaulinė, daug milijonų
generuojanti pramonė. Šis reiškinys taip pat yra didėjanti
problema Karibų regione. Siekdamas ugdyti krikščionių ben-
druomenes, kad būtų padarytas galas prekybos žmonėmis
rykštei, Reformuotosios Bažnyčios Karibuose savo pastangas
suvienijo su Pasaulio misijos tarybos bei Karibų ir Šiaurės
Amerikos misijų tarybos pastangomis.*

Komentaras

Vienas pirmų dalykų, apie kurį sužinome iš žydų ir krikščionių Biblijos, yra tai, kad Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą. Vis dėlto ši gili ir graži tiesa žmonių istorijoje dažnai užtemdoma ar neigiama. Pavyzdžiui, Romos imperijoje neigtas pavergtųjų kilnumas. Evangelijos žinia visiškai kitokia. Jėzus metė iššūkį socialinėms normoms, nuvertinusioms samariečių žmogiškąjį kilnumą, pavadindamas samarietį, kuris buvo užpultas kelyje į Jerichą, „artimu“ – pasak Įstatymo, mylėtinu artimu. O Paulius įsidrąsinęs kadaise pavergtą Onesimą vadina „mylimu broliu“, taip laužydamas savo visuomenės normas ir patvirtindamas Onesimo žmogiškumą.

Krikščioniškoji meilė turi visada būti drąsi meilė ir nebijoti peržengti ribų pripažįstant kitų lygų kilnumą. Kaip šv. Paulius, krikščionys turėtų nebijoti Kristaus vardu garsiai ir vieningai pripažinti asmenis, kuriais prekiaujama, savo artimais, savo mylimais broliais ir seserimis ir išvien stengtis padaryti galą šių dienų vergijai.

Malda

Maloningasis Dieve,
prisiartink prie prekybos žmonėmis aukų,
parodyk jiems, kad regi jų vargą ir girdi jų šauksmą.
Tegu Tavo Bažnyčia, vienijama atjautos, drąsiai darbuo-
jasi dėl dienos,
kai nebeliks nė vieno išnaudojamojo
ir visi laisvai gyvens oriai ir taikiai.

To prašome Trivienio Dievo vardu,
galinčio padaryti neapsakomai daugiau, nei galime pra-
syti ar įsivaizduoti.
Amen.

*Dievo dešinioji laiko žemė;
vieną po kito kelia tuos, kurie parkritę.
Kiekvienas žinomas vardu
ir išgelbstimas iš gėdos,
nes pakeliamas Dievo rankos.*

III diena. Jūsų kūnas yra Šventosios Dvasios šventovė

*Iš 3, 4–10: Dievas išlaisvina engiamuosius
Ps 24, 1–6: Viešpatie, mes ieškome Tavo veido
1 Kor 6, 9–20: Tad šlovinkite Dievą savo kūnu
Mt 18, 1–17: Vargas tam, kas papiktintų*

*Daugelį Bažnyčių Karibų regione neramina pornografijos,
ypač internete, problema. Pornografija griauina žmogaus kil-
numą, turi ypač neigiamų padarinių vaikams ir jaunuoliams.
Kaip ir vergija, ji žmones verčia prekėmis, pavergia juos ir
kenkia sveikiems meilės santykiams.*

Komentaras

Išėjimo knygoje vaizduojamas Dievo rūpinimasis vargstančia tauta. Dievo apsiareiškimas Mozei degančiame krūme buvo galingas noro išlaisvinti savo tautą pareiškimas. Dievas išvydo jos vargą, išgirdo jos šauksmą ir atėjo išgelbėti. Dievas ir šiandien girdi šauksmą tu, kurie pavergti, ir trokšta juos išgelbėti. Lytiškumas yra Dievo dovana žmogaus santykiams, tačiau piktnaudžiavimas šia dovana pornografijos pavidalu pavergia ir nuvertina tuos, kurie ją gamina ir vartoja. Dievas nėra nejautrus išnaudojamiesiems, ir krikščionys pašaukti būti tokie patys.

Šv. Paulius rašo, kad esame pašaukti šlovinti Dievą savo kūnu. Tai reiškia, kad kiekviena mūsų gyvenimo sritis, įskaitant mūsų santykius, gali ir turi būti Dievui patinkanti auka. Krikščionys privalo išvien siekti visuomenės, gerbiančios žmogaus kilnumą ir nepiktinančios Dievo mažutėlių, bet, priešingai, įgalinančios juos gyventi laisvėje, kurios jiems trokšta Dievas.

Malda

Dieve, savo dangiškąja malone
Tu atnaujinti mūsų protą ir kūną,
sukuri mumyse tyrą širdį ir tyrą protą,
kad galėtume šlovinti Tavo vardą.
Tegu Bažnyčios vieningai siekia
pašventinti Tavo tautą

per Jėzų Kristų,
kuris gyvena ir valdo su Tavimi
Šventosios Dvasios vienybėje
per amžių amžius.
Amen.

*Dievo dešinioji gydo žemę;
gydo sužeistus kūnus, protus ir širdis.
Dievo ranka išgydo
galingu prisilietimu
ir neapsakoma meile.*

IV diena. Viltis ir išgydymas

Iz 9, 2–7a: Jo viešpatavimas be ribų, o taika begalinė
Ps 34, 1–15: Siek taikos iš visos širdies
Apr 7, 13–17: Dievas nušluostys kiekvieną ašarą nuo jų akių
Jn 14, 25–27: Aš jums palieku ramybę

Bažnyčioms Karibų regione tenka užduotis prisidėti prie smurto problemos sprendimo. Gašdinamai gausu žmogždysčių; daugelį jų lemia smurtas namų aplinkoje, gaujų karai ir kitos nusikalstamumo formos. Kai kuriose regiono dalyse daugėja savęs žalojimo atvejų ir savižudybių.

Komentaras

Dievo pažadėta, Jėzaus skelbta bei jo tarnyste apreikšta karalystė yra teisumo, taikos ir džiaugsmo Šventojoje Dvasioje karalystė. Ką Geroji Naujiena reiškia įkliuvusiems į smurto tamsos spąstus? Pranašo regėjime tuos, kurie gyvena didelės tamsos gaubiamoje žemėje, apšvietė šviesa. Tačiau kaip krikščionys gali atnešti Jėzaus šviesą gyvenantiems naminio ir gaujų smurto tamsoje? Kokią viltį gali pasiūlyti krikščionys? Deja, krikščionių susiskaldymas yra ženklas, liudijantis priešinga ir trukdantis įkvėpti viltį.

Vis dėlto vilties teikia taikos ir susitaikymo tarp įvairių Bažnyčių ir konfesijų siekis. Krikščionys, siekiantys vienybės konfliktų kupiname pasaulyje, pasauliui yra susitaikinimo ženklas. Krikščionys, atsisakantys privilegijų ir prestižo logikos, atsisakantys žeminti kitus bei jų bendruomenes, liudija Dievo taikos karalystę, kur Avinėlis veda šventuosius prie gyvybės vandens šaltinių. Pasauliui reikia taikos, kuri gydytų bei guostų ištiktuosius smurto.

Malda

Paguodos ir vilties Dieve,
savo prisikėlimu nugalėjai kryžiaus smurtą.
Padaryk, kad mes, Tavoji tauta,

būtume regimas ženklas, liudijantis,
jog smurtas pasaulyje bus nugalėtas.
To prašome mūsų prisikėlusio Viešpaties vardu.
Amen.

*Dievo dešinioji
rodo žemėje kryptį;
rodo, kur eiti,
nes kelias klaidus
ir lengva pražūti,
bet mus veda Dievo ranka.*

V diena. Štai vargšės mano tautos šauksmas aidi skersai išilgai per kraštą

Išt 1, 19–35: Viešpats, jūsų Dievas, eina pirma jūsų, jis pats kovos už jus
Ps 145, 9–20: Viešpats prilaiko kiekvieną, kas klumpa
Jok 1, 9–11: Turtinasis išnyks kaip lauko gelė
Lk 18, 35–43: Dovydo Sūnau, pasigailėk manęs!

Karibų regiono ekonomika tradiciškai rėmėsi žaliavų gamyba Europos rinkai ir todėl niekada nebuvo tvari. Dėl šios priežasties svarbiu plėtros veiksniu tapo skolinimasis tarptautinėje rinkoje. Tokio skolinimosi sąlygos verčia mažinti išlaidas transportui, švietimui, sveikatos apsaugai ir kitoms viešosioms paslaugoms. Tai skaudžiausiai atsiliepia vargšams. Karibų regiono Bažnyčių konferencija ėmėsi iniciatyvos spręsti dabartinę skolų krizę regione ir per savo tarptautinius tinklus padėti vargšams.

Komentaras

Galime įsivaizduoti triukšmingą minią Jėzui įžengiant į Jerichą. Gausybė balsų nustelbia aklo elgetos šauksmą. Jis triukdo ir erzina. Tačiau Jėzus tame sambrūzdyje išgirsta neregio šauksmą, lygiai kaip ir Dievas visada girdi vargšų šauksmus žydų Raštuose. Viešpats, kuris prilaiko klumpantį, ne tik išgirsta, bet ir atsiliepia. Todėl neregio gyvenimas iš pagrindų pakinta.

Krikščionių nevieningumas gali tapti pasaulio sambrūzdžio ir chaoso dalimi. Kaip triukšmingi balsai už Jericho sienų, mūsų susiskaldymas irgi gali nustelbti vargšų šauksmus. O būdami vieningi, vis labiau išreiškiame Kristaus buvimą pasaulyje, gebame geriau girdėti, įsiklausyti ir atsiliepti. Užtuot didinę nesantarvę, gebame tikrai įsiklausyti ir atskirti labiausiai išgirstinuos balsus.

Malda

Meilės Dieve,
Tu pakėlei vargdienį bei prislėgtąjį

ir atkūrei jo orumą.
Išgirsk dabar mūsų pasaulio vargšų šauksmus,
vėl įkvėpk jiems viltį ir juos pakelk,
kad visa Tavo tauta būtų viena.
To prašome Jėzaus vardu.
Amen.

*Dievo dešinioji laiko žemė;
vieną po kito kelia tuos, kurie parkritę.
Kiekvienas žinomas vardu
ir išgelbstimas iš gėdos,
nes pakeliamas Dievo rankos.*

VI diena. Žiūrėkite kitų naudos

Iz 25, 1–9: Džiūgaukime, linksminkimės, kad jis mus išganė
Ps 82, 1–8: Saugokite vargdienių ir beturčių teises
Fil 2, 1–4: Žiūrėkite kiekvienas ne savo naudos, bet kitų
Lk 12, 13–21: Saugokitės bet kokio godumo

Kintančios tarptautinės bankininkystės sąlygos toliau daro neigiamą poveikį Karibų regiono prekybai bei komercijai ir kelia grėsmę daugelio šeimų ekonominiam išgyvenimui. Užsienyje dirbantiems Karibų regiono gyventojams darosi vis sunkiau atsiųsti pinigų savo šeimoms. Siekdamos suteikti vargšams prieigą prie finansų ekonominei veiklai, Karibų regiono Bažnyčios davė pradžią kreditų unijų sąjūdžiui.

Komentaras

Rašte nuosekliai liudijama, kad Dievas pirmenybę visada teikia vargšams: Dievo dešinioji gina bejėgį nuo galingojo. Panašiai Jėzus nuolatos įspėja vengti godumo pavojaus. Nepaisant to, godumo nuodėmė neretai apnuodija mūsų krikščioniškąsias bendruomenes ir pagimdo konkurencijos logiką, kai viena bendruomenė varžosi su kita. Turime atminti: jei nuo pasaulio nesiskiriame, o prisitaikome prie jo skaldančios konkurencinės dvasios, tai tada neteikiame negandos ištiktajam prieglobsčio nuo audros.

Būti turtingam Dievo akyse mūsų skirtingoms Bažnyčioms bei konfesijoms reiškia ne daugybės tikinčiųjų priklausymą mūsų bendruomenėms ar gausias aukas joms. Tai veikiau yra pripažinti, kad mes, krikščionys, turime pasaulyje nesuskaičiuojamai daug brolių ir seserų, vienijamų nepaisant „Šiaurės“ ir „Pietų“ ekonominių skirtumų. Suvokdami šią brolybę Kristuje, krikščionys gali bendromis pastangomis siekti ekonominio teisingumo visiems.

Malda

Visagali Dieve,
Tu drąsini ir stiprini savo Bažnyčią,
kad ji be paliovos skelbtų teisingumą ir teisumą
priespaudos ir engimo aplinkoje.
Padaryk, kad mums, švenčiantiems vienybę Kristuje,
Tavo Šventoji Dvasia padėtų
žiūrėti kitų naudos.
Amen.

*Dievo dešinioji
veikia žemėje;
šalina pavojų, neapykantą, pyktį ir godumą.
Dievo dešinioji rauna
mūsų savanaudiškumą ir geismą,
mūsų išdidumą ir nedorus darbus.*

VII diena. Ugdyti šeimą namie ir Bažnyčioje

Iš 2, 1–10: Mozės gimimas
Ps 127, 1–5: Jei Viešpats nestato namo, veltui triūsia tie, kurie jį stato
Žyd 11, 23–24: Gimdytojai slėpė Mozę, nes matė, koks kūdikėlis dailus
Mt 2, 13–15: Atsikėlęs nakčia, Juozapas pasiėmė kūdikį ir motiną ir pasitraukė į Egiptą

Karibų regiono šeimos tebeįtampa vergijos paveldą, tačiau jas neigiamai veikia ir nauji veiksniai, kaip antai tėvų migracija, finansinės problemos, smurtas šeimoje. Tokios tikrovės akivaizdoje Karibų regiono Bažnyčios remia ir nuklearines, ir išplėstines šeimas.

Komentaras

Šeimos gyvybiškai svarbios vaikų apsaugai bei augimui. Biblijoje pasakojama apie Mozės ir Jėzaus kūdikystę. Nuo pat gimimo dėl piktų valdovų kraugerišku įsakymu abiem grėsė mirtinas pavojus. Tokie pasakojimai liudija, kokie pažeidžiami vaikai gali būti išorinių jėgų akivaizdoje. Jie taip pat rodo, ko galima imtis tokiems mažutėliams apsaugoti. Matas pateikia meilės kupinos ir Viešpaties įsakymui ištikimos, ypač neramiais laikais, šeimos pavyzdį.

Šventajame Rašte vaikai laikomi palaiminimu ir ateities viltimi. Psalmininko žodžiais, jie yra „lyg strėlės galiūno rankoje“. Mus, krikščionis, sieja bendras pašaukimas remti šeimų tinklus, kliaujantis Viešpaties paspirtimi ugdyti tvirtas bendruomenes, kuriose vaikai būtų apsaugoti ir klestėtų.

Malda

Maloningasis Dieve,
 Tu pasiuntei savo Sūnų gimti paprastoje šeimoje,
 tarp kurios protėvių būta ir ištikimųjų, ir nusidėjėlių.
 Palaimink visas šeimas
 visuose namų židiniuose bei visose bendruomenėse.
 Ypač meldžiame krikščionių šeimos vienybės,
 kad pasaulis įtikėtų.
 To prašome Jėzaus vardu.
 Amen.

*Dievo dešinioji
 rašo žemėje;
 rašo galybe ir meile.
 Dievo dešinioji užrašo
 mūsų konfliktus ir baimes,
 mūsų pergales ir ašaras.*

VIII diena. Jis sutelks išblaškytuosius iš keturių pasaulio šalių

Iz 11, 12–13: Efraimas nebepavydės Judui, o Judas nebebus priešas Efraimui
 Ps 106, 1–14. 43–48: Surink mus, kad dėkotume tavo šventajam vardui
 Ef 2, 13–19: Jis sugriovė viduryje stovinčią pertvarą
 Jn 17, 1–12: Aš pašlovintas juose

Karibų regiono Bažnyčios išvien darbuojasi stengdamosi užgydyti Kristaus Kūno šiame regione žaizdas – kolonizacijos palikimą. Susitaikymas dažnai reikalauja atgailos, atitaisymo ir atminties išgydymo. Vienas iš pavyzdžių yra baptistų Britanijoje ir Karibų regione atsiprašymo bei atitaisymo aktai. Lygiai kaip Izraelis, vieninga Bažnyčia pašaukta susitaikymą liudyti ir jo veikliai siekti.

Komentaras

Biblijame pasakojime apie išganymo istoriją ryškus motyvas yra Viešpaties nenumaldomas pasiryžimas ugdyti tautą, kurią jis galėtų vadinti sava. Tokios tautos – šventa sandora suvienytos su Dievu – ugdytas yra neatsiejama Viešpaties išganymo plano ir Dievo vardo šlovinimo bei aukštinimo dalis.

Pranašai dažnai primena Izraeliui, jog sandora reikalauja, kad santykius tarp įvairių grupių ženklintų teisingumas, atjauta ir gailestingumas. Rengdamasis užantspauduoti naująją sandorą savo krauju, Jėzus karštai meldė Tėvą, kad jam Tėvo patikėtieji būtų viena, lygiai kaip jis ir Tėvas yra viena. Atrasdami savo vienybę Jėzuje, krikščionys yra Jėzaus pašlovinimo Tėvo prieglobstyje dalininkai ir turi tą pačią šlovę, ku-

rią jis Tėvo prieglobstyje turėjo iki pasaulio atsiradimo. Tad sandoros su Dievu tauta visada turi stengtis būti sutaikinta bendruomenė – bendruomenė, kuri pati visoms žemės tautoms būtų įtaigus ženklas, kaip teisingai ir taikiai gyventi.

Malda

Viešpatie,
 nuolankiai prašome, kad Tavo malone
 Bažnyčios visame pasaulyje
 taptų Tavo taikos įrankiais.
 Padaryk, kad jos išvien tarnautų
 Tavo gydančiai bei sutaikinčiai meilei
 ir per tai šventintų bei šlovintų Tavo vardą.
 Amen.

*Dievo dešinioji sėja žemėje;
 sėja laisvės, vilties ir meilės sėklas.
 Kiekvienoje šalyje ir kiekvienoje tautoje
 jo vaikai tesusiima už rankų
 ir tebūna viena Dievo rankos galia.*

EKUMENINĖ SITUACIJA KARIBŲ REGIONE

Karibų regionas driekiasi nuo Bahamų šiaurėje iki Surinamo, Gajanos ir Prancūzijos Gvianos Pietų Amerikos žemyne, nuo Barbadoso rytuose iki Belizo Vidurio Amerikoje vakaruose. Regiono tapatybė remiasi geografinėmis ypatybėmis, bendra kolonializmo, išnaudojimo ir priešinimosi užsienio dominavimui istorija bei bendra kultūrine sąmone.

Kai kurių Bažnyčių atsiradimas regione, pvz., Romos Katalikų ir Anglikonų, sutampa su kolonializmo pradžia ir ankstyvuoju laikotarpiu. Kitos Bažnyčios pasirodė vėliau – XVIII a., XIX a. ir XX a. pradžioje kaip misionieriavimo sąjūdžio vaisiai. Dar vėliau Karibų regione paplito evangelikalų ir sekmininkų sąjūdžiai. Tad daugelyje regiono šalių bei teritorijų galima atrasti evangelikalų sąjungų ar draugijų.

Karibų Bažnyčių konferencija (KBK) (*Caribbean Conference of Churches – CCC*) išaugo iš ekumeninės veiklos septintajame dešimtmetyje dinamiškos pirmtakės ir buvo formaliai įsteigta socialinių, kultūrinių ir politinių pervartų aplinkoje aštuntojo dešimtmečio pradžioje. Regionas tada išgyveno prasidėjusį postkolonijinį periodą, kurio metu daugelis šalių gavo politinę nepriklausomybę. Šiuo laikotarpiu visas regionas judėjo tautų apsisprendimo, plėtros ir naujų saviraiškos formų link. Kelios Bažnyčios prie šios naujos regiono sąmonės prisidėjo bendromis pastangomis įsteigdamos

Krikščioniškojo veikimo dėl plėtros Karibų regione organizaciją (*Christian Action for Development in the Caribbean – CADEC*). Ši organizacija yra KBK pirmtakė ir vėliau tapo vienu iš dviejų didelių KBK skyrių.

Steigiamasis KBK susirinkimas įvyko 1973 m. Kingstone, Jamaikoje. Jo konstitucijos preambulėje pasakyta:

„Mes, Karibų regiono krikščionys, remdamiesi savo bendru pašaukimu Kristuje, trokštame susijungti į Bažnyčių regioninę bendriją, kad plėtodami teologinius apmąstymus, vieni kitus praturtindami, konsultuodami bei bendradarbiaudami, siektume įveikti istorijos, kalbos, klasės ir atstumo išskeltus iššūkius. Todėl esame tvirtai įsipareigoję skatinti taiką, visapusišką mūsų tautų vystymąsi ir stengtis įtvirtinti socialinį teisingumą bei visų asmenų kilnumą. Prisiekiame drauge keliauti Kristuje ir dalytis savo patirtimi siekdami stiprinti Dievo Karalystę pasaulyje.“

Trisdešimt trys KBK Bažnyčios narės atstovauja didelei įvairovei tautų ir kultūrų, pasklidusių daugybėje Pietų ir Vidurio Amerikos salų bei žemyninių teritorijų ir priklausančių keturioms pagrindinėms kalbinėms grupėms – olandų, anglų, prancūzų ir ispanų. Ši grupė taip pat apima Prancūzijos Gvianą, Kubą, Gvadalupe, Haitį, Martiniką ir Puerto Riką. KBK Bažnyčios narės jungia bendras įsitikinimas, kad, nepaisant ilgo kolonijinio paveldo skirtumų, egzistuoja autentiška, vienijanti Karibų regiono tapatybė, įgalinanti Karibų regiono tautas suformuluoti Dievo valią jų atžvilgiu ir į ją atsiliepti.

Kaip viena iš šešių regioninių ekumeninių organizacijų, KBK yra istoriškai unikali, nes pirmą kartą pasaulyje Romos Katalikų Bažnyčia – formaliai per savo vyskupų konferencijas – tapo regioninės ekumeninės organizacijos steigiamąja nare. Antilų vyskupų konferencijos įsitraukimas KBK steigiamojo nario teisėmis buvo pateiktas kaip pavyzdys Romos Katalikų Bažnyčios 1997 m. Sinodo Amerikos klausimais parengiamajame dokumente *Lineamenta*. Dokumento skyriuje „Bendrystės sritys ir būdai“ teigiama: „Vienas iš didesnės galimybės puoselėti dialogą su kitomis konfesijomis pavyzdžių yra Karibų regiono kai kurių vyskupų, prisidėjusių prie vienintelės ekumeninės organizacijos šiame regione steigimo, darbai“ (IV, str. 42).

Per keturiasdešimt tris KBK gyvavimo metus Bažnyčios narės vykdė daug bendrų sumanymų teologijos, krikščioniškojo švietimo, visapusiško vystymosi, jaunimo ir moterų klausimų, šeimos gyvenimo, žmogaus teisių ir komunikavimo srityse. Iš reikšmingų KBK pasiekimų medijų kanalai *Contact* ir *Caribbean*, mėnraštis

Caribbean Contact ir krikščioniškojo švietimo serialas *Fashion Me a People*.

1983 m. KBK užduotis buvo performuluota: „Skatinti ekumenizmą ir socialines permainas klusnumo Jėzui Kristui ir solidarumo su vargšais dvasia.“ Nuo tada Konferencija ėmė rutulioti strategines kryptis ir intensyviau ieškoti sistemingo atsako į Karibų regiono gausius socialinius ekonominius klausimus bei gausias socialines blygybes. Tarp pastarųjų minėtinas skurdas, plačiai paplitęs AIDS, prekyba narkotikais ir priklausomybė nuo jų, savo šaknų netektis ir emigracija dėl įvairių priežasčių, įskaitant gamtines katastrofas, smurtą, darbo ir geresnio gyvenimo paiešką.

KBK politika yra Bažnyčios narių didesnis bažnytinis įsitraukimas ir pagalba viena kitai per jų egzistuojančias agentūras bei institucijas ligi pat vietinių susirinkimų. Pagrindinės iniciatyvos yra šios:

- prioritetinės regioninės iniciatyvos (AIDS, narkotikai, smurtas, šeima, maistas, šaknų netekę žmonės);
- tvari socialinė ekonominė plėtra (skurdo mažinimas, projektų finansavimas, nelaimių prevencija ir pasirengimas joms);
- palaikymas ir komunikavimas (viešojo sąmonė, informacija, dialogas ir mainai);
- tarptautiniai santykiai (regioninė integracija, solidarumo vizitai) ir kultūra.

Sprendama problemas šiose srityse, KBK artimai bendradarbiauja su didelėmis regioninėmis tarpvyriausybėmis organizacijomis. Pagrindinė iš jų yra Karibų regiono bendrija (*Caribbean Community – CARICOM*). KBK taip pat palaiko ryšius su įvairiais JT skyriais ir Europos bei Šiaurės Amerikos vyriausybėmis.

Negana minėtų iniciatyvų, KBK įsteigė Bažnyčių nacionalinių tarybų (BCT) (*National Councils of Churches*) regioninį forumą kaip erdvę didesniajam tinkliniam veikimui ir šių tarybų abipusei pagalbai regione. Tai padaryta atsižvelgiant į BCT svarbų vaidmenį keliose regiono dalyse dešimtmečiais iki KBK įsteigimo (pavyzdžiui, Kubos ir Jamaikos Bažnyčios nacionalinių tarybų). Forumas pirmą kartą susirinko 2001 m. tema: „Dainuoti naują dainą“. Iki 2008 m. susirinkimai rengti kasmet. Kaip kai kurias kitas iniciatyvas, regioninio forumo veiklą teko siaurinti dėl reikšmingai sumažėjusio finansavimo šiai organizacijai.

Neseniai KBK sekretoriatas pokalbiuose su Bažnyčiomis narėmis ėmė labiau akcentuoti *teologinį* ekumenizmo

pagrindą. Taip stengiamasi stiprinti pamatinę *koinonia* temą, kurią, kaip jaučiama, kažkiek stelbia pernelyg didelis *diakonia* akcentavimas. Šiuo atžvilgiu imtasi priemonių ne tik diskusijoms šiomis ir kitomis „tikėjimo ir konstitucijos“ temomis, bet ir „svetingumo erdvei“ laiduoti. Tai leistų įvairių denominacijų atstovams – teologams, dvasininkams ir kitiems – susitikti abipusio supratimo ir mokymosi aplinkoje. To siekiant 2014 m. gruodį veiklą pradėjo *Karibų regioninis Ekumeninio susitikimo ir dialogo centras*. Šis centras yra bendras KBK ir benediktinų vienuolyno „Tremties Dievo Motina“ (*Our Lady of Exile*) Trinidadė, visuotinai žinomo Šv. Benedikto Kalno pavadinimu, projektas. Dėl vienuolių pastoracinės tarnybos istorijos tėkmėje įvairių religinių įsitikinimų žmonėms šis vienuolynas atrodė tokiai iniciatyvai natūraliausia vieta ir pasirinkimas.

KBK dėmesys stiprėja ir kitokiai ekumeninei raiškai bei tikrovei, pavyzdžiui, Taize sąjūdžiui ir Globalinio krikščionių forumo (*Global Christian Forum*) Karibų „kapitulai“. Pastaroji organizacija yra svarbi santykių ir dialogo su evangelikalais ir sekmininkais priemonė. KBK ėmėsi užduoties sukviesti ir moderuoti Globalinio krikščionių forumo Karibų skyrių.

Karibų regione esama ir kitokių institucinių ekumenizmo apraiškų, ne vien KBK. Viena iš tokių organizacijų yra Vestindijos jungtinis teologijos koledžas (VJTK) (*The United Theological College of the West Indies – UTCWI*). Kaip institucija VJTK yra bendras įvairių protestantiškų denominacijų projektas. Iškalbinga, kad VJTK įsikūręs greta Romos katalikų Šv. Mykolo teologijos koledžo (ir ankstesnės seminarijos). Abiejų institucijų dėstytojai ir studentai palaiko labai draugiškus ir abipusiškai praturtinančius santykius.

Platesniu regioniniu lygmeniu taip pat egzistuoja Karibų regiono teologijos mokyklų asociacija. Ši organizacija vienija Karibų regiono du didelius anglakalbius koledžus – VJTK bei anglikonų Kodringtono koledžą (Barbadosas) ir du Romos katalikų koledžus – Šv. Jono Vianėsaus ir Ugandos kankinių koledžą (Trinidadas) ir Šv. Mykolo koledžą (Jamaika).

Kalbant apie protestantų ekumeninius koledžus ispanakalbiškoje Karibų regiono dalyje, paminėtinos Evangelikalų seminarija Puerto Rike ir Evangelikalų teologijos seminarija Matansase, Kuboje. Abi institucijos yra bendras įvairių protestantiškų denominacijų projektas. Antrajai vadovauja dr. Carlosas Hamas, anksčiau KBK prezidentas ir Pasaulinės Bažnyčių tarybos etatinis narys.

Ekumeninės situacijos Karibų regione apžvalga nebūtų pilna nepažymėjus, kad Karibų regionas daug

prisidėjo prie platesnio ekumeninio sąjūdžio pastoriaus dr. Phillipa Alfordo Potterio, garsaus Pasaulinės Bažnyčių tarybos trečiojo generalinio sekretoriaus, asmeniu. Amžiną atilsį dr. Potteris buvo metodistų dvasininkas, gimęs Dominikos Sandraugoje. Būdamas Pasaulinės Bažnyčių tarybos sekretorius (1972–1984), dr. Potteris kovojo prieš amoralų aparteido režimą Pietų Afrikoje. Būtent jam einant šias pareigas, popiežius Jonas Paulius II Pasaulinės Bažnyčių tarybos kvietimu apsilankė Pasaulinės Bažnyčių tarybos būstinėje Ženevoje, Šveicarijoje. Šis vizitas buvo svarbi ekumeninių santykių tarp Vatikano ir Pasaulinės Bažnyčių tarybos gairė. Šiuo metu Karibų regione veikia trylika Pasaulinei Bažnyčių tarybai priklausančių Bažnyčių, atstovaujančių 1, 4 mln. krikščionių. Sekdami dr. Potterio pėdomis, kiti Karibų regiono ekumenininkai ir toliau reikšmingai prisideda prie ekumeninės veiklos platesnėje tarptautinėje arenoje. Tarp jų paminėtinas pastorius Neville'is Callamas iš Jamaikos. Pastorius Callamas, dabar Pasaulinės baptistų sąjungos (*Baptist World Alliance – BWA*) generalinis sekretorius, daug metų buvo labai gerbiamas Pasaulinės Bažnyčių tarybos Tikėjimo ir konstitucijos komisijos narys.

PAGRINDINĖS MALDOS UŽ KRIKŠČIONIŲ VIENYBĘ SAVAITĖS DATOS

1740 – Škotijoje atsirado sekmininis sąjūdis, turintis saitų su Šiaurės Amerika ir kvietęs atnaujinti tikėjimą. Jo žinia taip pat apėmė raginimą melstis už visas Bažnyčias ir išvien su jomis. Evangelikų pamokslininkas Jonathanas Edwardsas pakvietė maldos bei pasninko už vienybę dienai, kad Bažnyčios iš naujo užsidegtų troškimu bendrai misionieriauti.

1820 – Jamesas Haldane'as Stewartas paskelbia „Pasiūlymus dėl visuotinės krikščionių vienybės Dvasios išliejimui“ (*Hints for the General Union of Christians for the Outpouring of the Spirit*).

1840 – Ignatius Spenceris, anglikonas, atsivertęs į Romos katalikybę, pasiūlo įsteigti „Maldos už vienybę sąjungą“.

1867 – Anglikonų vyskupų pirmojo susirinkimo Lambethe nutarimų preambulėje pabrėžiama maldos už vienybę svarba. Jo svarba pabrėžta ir kituose susirinkimuose.

1894 – Popiežius Leonas XIII įvairiuose dokumentuose ragina praktikuoti „Maldos už vienybę aštuondienį“ Sekminių kontekste.

1902 – Konstantinopolio ekumeninis patriarchas Joa-

chimas III enciklikoje ir sinodiniame laiške *Lettera irenica* kvietė melstis už krikščionių vienybę.

1908 – Paulas Watsonas įsteigia ir pirmąkart Graymoore (Niujorkas) sausio 18–25 d. švenčia „Maldos už vienybę aštuodienį“, tikėdamasis, jog tai taps visuotine praktika.

1926 – Tikėjimo ir konstitucijos sąjūdis pradeda publikuoti „Pasiūlymus dėl Maldos už krikščionių vienybę aštuodienio“.

1935 – Abatas Paulis Couturier Prancūzijoje ragina švęsti „Maldos už krikščionių vienybę visuotinę savaitę“, grįstą malda už „Kristaus trokštą vienybę jo panorėtomis priemonėmis“.

1958 – Liono Ekumeninis krikščionių vienybės centras (Prancūzija), bendradarbiaudamas su Bažnyčių ekumeninės tarybos Tikėjimo ir konstitucijos komisija, pradeda rengti medžiagą Maldos savaitei.

1964 – Jeruzalėje popiežius Paulius VI ir patriarchas Atenagoras I drauge meldžiasi Jėzaus malda, kad „visi būtų viena“ (Jn 17, 21).

1964 – Vatikano II Susirinkimo dekretu dėl ekumenizmo pabrėžiama, kad malda yra ekumeninio sąjūdžio siela, ir raginama švęsti Maldos savaitę.

1966 – Bažnyčių ekumeninės tarybos Tikėjimo ir konstitucijos komisija ir Sekretoriatas krikščionių vienybei skatinti (dabar Popiežiškoji taryba krikščionių vienybei skatinti) nusprendžia bendromis jėgomis kasmet rengti oficialius tekstus Maldos savaitei.

1968 – Maldos savaitė pirmąkart švenčiama remiantis tekstu, kurį bendromis jėgomis parengė Tikėjimo ir konstitucijos komisija ir Sekretoriatas krikščionių vie-

nybei skatinti (dabar Popiežiškoji taryba krikščionių vienybei skatinti).

1975 – Maldos už vienybę savaitė pirmąkart švenčiama remiantis tekstais, parengtais vietinės ekumeninės grupės – Australijos; tekstai vėliau pateikti Tikėjimo ir konstitucijos komisijai ir Sekretoriatui krikščionių vienybei skatinti (dabar Popiežiškoji taryba krikščionių vienybei skatinti).

1988 – Maldos už krikščionių vienybę savaitei skirta medžiaga panaudojama išskilmėse steigiant Malaizijos krikščionių federaciją, vienijančią pagrindines krikščionių konfesijas šioje šalyje.

1994–1996 m. tekstai parengti dalyvaujant dviem ekumeninėms pasauliečių organizacijoms – Krikščioniškajai jaunų vyrų asociacijai ir Krikščioniškajai jaunų moterų organizacijai.

2004 – Pasiekiamas sutarimas, daug prisidėjęs prie bendradarbiavimo stiprinimo: Tikėjimo ir konstitucijos komisija (Bažnyčių ekumeninė taryba) ir Popiežiškoji taryba krikščionių vienybei skatinti (Katalikų Bažnyčia) medžiagą Maldos už vienybę savaitei anglų ir prancūzų kalbomis nuo šiol spausdins ir rengs bendrai ir vienodu formatu.

2008 – Visame pasaulyje įvairiais renginiais švenčiamos Maldos už krikščionių vienybę šimtosios metinės. Jos tema „Be paliovos melskitės!“ (1 Tes 5, 17) išreiškiamas džiaugsmas dėl šimtą metų trunkančios bendros maldos ir per tą laiką pasiektų rezultatų.

2010 – Edinburge ir visame pasaulyje įvairiais renginiais paminimas Edinburgo konferencijos dėl misionieravimo pirmasis šimtmetis. Ši data ženklina šiuolaikinio ekumeninio sąjūdžio pradžią.

Nauji leidiniai

Ronald Rolheiser. Dvasingumo paieškos. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2017. – 296 p.

Knygų apie dvasingumą prirašyta labai daug, tačiau jis vis dar dažnai neteisingai suprantamas. Dažniausiai manoma, kad dvasingumas yra kažkas egzotiška, ezoteriška, pakylėta virš kasdienybės ir rutinos. Daugeliui žmonių žodis „dvasingumas“ susijęs su tuo, kas neįprasta ir mistiška, su nepažintu Bažnyčios gyvenimu, šventumu, nuolankumu, kitoniškumu, su tuo, kas skirta tik išrinktiesiems. Dvasingumas neturi nieko bendra su natūraliai kylančiu ar sąmoningu apsisprendimu imtis kokios nors dvasinės veiklos – eiti į bažnyčią, melstis ar medituoti, skaityti dvasinę literatūrą ar imtis dvasinių pratybų. Tai daug gilesnis dalykas.

Ronaldas Rolheiseris OMI (g. 1947 Makline, Kanada), Kanados ir JAV teologas, ilgametis populiarus tarp tautinio žurnalo „The Catholic Herald“ bendradarbis. Tai pirmoji šio autoriaus knyga lietuvių kalba.

ECCE ADVENIT DOMINUS DOMINATOR

Viešpaties Apsireiškimas

Iz 60, 1–6; Ps 72, 1–2. 7–8. 10–11. 12–13; Ef 3, 2–3a. 5–6; Mt 2, 1–12

Kalėdų metu liturgija neapsiriboja vien tik džiaugsmingu Jėzaus gimimo šventimu. Ji stengiasi ir kontempliuoti Įsikūnijimo slėpinį, kuris yra visos žmonijos išganymo šaltinis. Vienu tikslu istorijos momentu amžinasis Dievo Sūnus tapo žmogumi. Šitai į pasaulį įvedė naują Dievo buvimo pavidalą, naują būdą, kuriuo Dievas siūlo žmonėms savo tiesą ir meilę.

Ši ekonomija plačiai pasireiškė sulig Kristaus viešąja veikla ir pasieks savo pilną spindėjimą po jo mirties ir prisikėlimo. Tačiau ji egzistavo ir slaptai veikė nuo pirmos Jėzaus žemiškojo gyvenimo akimirkos. Norėdama pailustruoti šitą faktą, Bažnyčia savo liturgijoje pasirinko tris epizodus: tai išminčių pagarbinimas Jėzaus kūdikystėje; Kristaus krikštas prieš jo viešosios veiklos pradžią ir Kanos vestuvės, kuriomis, Jono evangelijoje, prasidėjo jo veikla. Šie trys epizodai kartu sudaro sudėtingą Apsireiškimo, arba Epifanijos, šventės objektą. Kiekvienas iš jų Įsikūnijimo slėpinio dėka leidžia išvelgti ankstyvai veikiančią dieviškąją galybę Jėzaus gyvenime. Kiekvienas pasakojimas jau atrodo kaip tam tikras mesijinių pažadų įvykdymas, skelbiantis pilnatvę, kuri bus įgyvendinta vėliau, po Velykų. Išminčių pagarbinimas skelbia, kad pagonyms su savo turtais ir išmintimi įeina į Izraelio paveldą. Viešpaties Krikštas apreiškia Jėzaus patepimą Šventojoje Dvasioje ir jo kaip Karaliaus pašventinimą; jis taip pat atvaizduoja visų tikinčiųjų krikštą, kuriuo šie taps Dievo Karalystės nariais. Kanos vestuvės yra Kristaus kryžiaus valandos išankstinis pavaizdavimas. Jos skelbia Eucharistiją ir galutinę mesijinę puotą.

Šiandienės iškilmės Valandų liturgija primena visus tris šiuos epizodus, o šv. Mišių centrinė tema yra išminčių pagarbinimas. Tad apmąstykite trumpai šį pasakojimą. Evangelijos pagal Matą pabaigoje prisikėlęs Kristus liepia savo apaštalams padaryti jo mokiniams visų tautų žmones ir juos krikštyti Švč. Trejybės vardu. Šv. Matas savo evangelijos pradžioje iš anksto parodo pagonių pašaukimą išminčių pagarbinimo pasakojimu. Kas buvo išminčiai? Tai iš toli atvykę sveitimšaliai, kurie dar tiesiogiai nepažino Šventojo Rašto. Kita vertus, tai buvo teisūs, išmintingi pagonyms, kurie gerbė žydų religiją ir žinojo, kad Išgelbėtojas turėjo kilti iš Izraelio. Jie nusprendė leistis į kelionę ne dėl

apreiškimo, bet dėl iš jų pačių žmogiško mokslo kylančio supratimo. Vienas tokio mokslo elementų buvo žvaigždžių stebėjimas. Taigi jie keliauja, trumpai apsisistodami Jeruzalėje, kad iš žydų gautų bibliinius patikslinimus.

Jiems tęsiant kelionę štai pasirodo žvaigždė, kurią jie buvo anksčiau stebėję. Ji stebuklingai eina pirma jų ir juos lydi kelyje. Nuo dabar ši žvaigždė vaizduoja antgamtinio tikėjimo šviesą, apšviečiančią išminčius, idant šie galėtų atpažinti Jėzų tokį, koks jis yra iš tikrųjų. Jie gauna dovaną, lygiavertę Krikšto malonei (kuri dar vadinama „apšvietimu“), ir tampa kupini didžiulio Šventosios Dvasios džiaugsmo.

Jie įeina į Šventosios Šeimos kuklią apsigyvenimo vietą Betliejuje. Kad, kaip Bažnyčia šiandien gieda per Rytmetinę, galėtų dalyvauti karališkose vestuvėse, kurios yra pašvenčiamos tarp dievystės ir žmogystės Jėzaus asmenyje. Savo kūno akimis jie mato vargingą kūdikį ant motinos rankų, o savo tikėjimu supranta, kad tai yra Dievas, tapęs mirtingu žmogumi, tai dieviškasis Karalius, sėdintis savo soste. Todėl parpuolę pagarbina jį ir aukoja jam savo brangiausias dovanas.

Ir mes esame kviečiami sekti išminčių pavyzdžiu. Sausio pirmąją mūsų Palendrių bažnyčios Betliejaus scenoje kūdikis Jėzus nebegulėjo ant šieno ēdžiose, bet buvo laikomas ant Marijos rankų kaip garsioje Vladimiro Dievo Motinos ikonoje. Tą dieną Mišių įžangos giesmė buvo: „*Salve sancta parens... Sveika, šventoji Gimdytoja, davusi pasauliui Vadovą*“. O šiandien Mišių pradžioje, turėdami prieš akis ir mintyse tą patį Mergelės su kūdikiu vaizdinį, mes šlovinome Jėzų karališkosios intronizacijos giesme: „*Ecce advenit Dominus Dominator... Štai ateina Viešpats Valdovas. Jo rankose viešpatavimas, valdžia ir galybė*.“ Išminčių tikėjimas kukliame kūdikio ant Marijos rankų vaizdinyje mums padėjo atpažinti šlovės Karalių, sėdintį savo soste. Tikrai Jėzus yra *rex gloriae*, šlovės Karalius, o Marija, *sedes sapientiae*, išminties sostas.

Tad su išminčiais pulkime ant kelių ir pagarbinkime Kristų, savo Dievą ir Karalių, kuris tapo mažu kūdikiu ir kuris vėliau paguldys savo gyvybę už mus ant Kryžiaus. Paaukokime jam savo dovanas, visa, ką turime ir kas esame, ne tik dabar, bet ir per visą savo gyvenimą. Nes jis yra Emanuelis, ir kaip pats sakė Mato evangelijos pabaigoje: „Štai aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos.“ Amen.

AVINĖLIO SLĖPINYS

2 eilinis sekmadienis (B)

1 Sam 3, 3b–10. 19; Ps 40, 2. 4ab. 7–8a. 8b–9. 10;

1 Kor 6, 13c–15a. 17–20; Jn 1, 35–42

Kalėdų laikas oficialiai pasibaigė Kristaus Krikšto švente praėjusį sekmadienį (arba pirmadienį). Tačiau šandienos liturgija mus toliau kviečia apmąstyti Dievo Sūnaus Įsikūnijimo bei Apsireiškimo slėpinius ir visus jų didžiulius išganingus padarinius. Šių Mišių įžangos giesmė, paimta iš 65 psalmės, ragina visą žemę garbinti ir šlovinti Dievą, tapusį žmogumi, kaip tai padarė išminčiai Apsireiškimo diena: „Tesilenkia, o Dieve, tegieda tau visa žemė, tegarsina tavo kilniausiąjį vardą.“

Gimdamas iš Mergelės Marijos neregimas Dievo Sūnus prisiėmė sukurtą žmogiškąją prigimtį į savo asmens vienybę ir tapo regimu žmogumi. Štai kodėl nebijodami stabmeldystės galime jį pagarbinti, šlovinti ir vaizduoti tapyboje. Jėzus Kristus yra tobulas Dievo apreiškimas ir pasaulio atnaujinimo bei šventumo šaltinis. Tačiau Įsikūnijimo pagrindinis tikslas yra mūsų išganymas, mūsų išvadavimas iš nuodėmės ir mirties valdžios.

Ką tik girdėtoje Jono evangelijos ištraukoje Jonas Krikštytojas, matydamas Jėzų ir sakydamas „štai Dievo Avinėlis“, perduoda dviem savo mokiniams visiškai naują supratimą apie Kristaus išganingą misiją. Šis supratimas jam buvo pirmą kartą apreikštas Kristaus krikšto akimirka. Prieš tai tam tikra prasme Jonas dar „nepažinojo“ Jėzaus. Žinoma, nuo vaikystės Jonas pažinojo Jėzų, nes jie buvo giminaičiai. Kai Marija aplankė Elzbietą, dviem kūdikiams dar būnant jų motinų iščiose, Jonas atpažino Jėzų ir šoktelėjo iš džiaugsmo. Jonas seniai žinojo, kad Jėzus yra pirmesnis ir galingesnis už jį, jis nelaikė savęs vertu būti Jėzaus tarnu, atrišti jam kurpių dirželio ar jį pakrikštyti. Bet jis žvelgė į Kristų daugiau kaip į Dievo rūstybės ir teisingumo įrankį, ateisiantį su kirviu ir vėtykle rankose galingai skaidinti Dievo tautos ir bausti nusidėjęlių. Tai iš tikrųjų priklausys Kristaus eschatologiniam vaidmeniui laikų pabaigoje. Bet krikštydamas Viešpatį, Jonas staiga ėmė suvokti Jėzų kaip mylimąjį Dievo Sūnų, o jo dabartinę gailestingumą misiją kaip Dievo Avinėlio misiją – Avinėlio, kuris ima ant savęs pasaulio nuodėmę ir aukoja savo gyvybę už žmonijos išganymą.

Atlikdamas savo vaidmenį kaip sužadėtinio draugas, Jonas paragino du savo mokinius sekti paskui Kristų. Tai darydamas jis jiems nesakė: „Štai Mesijas“ arba „Štai Dievo Sūnus“, bet tik „Štai Dievo Avinėlis, kuris naikina pasaulio nuodėmę.“ Jonas suprato, kad Kristaus mokiniai bus pašaukti sekti savo Mokytoją

pasiuokojimo kelyje. Ir jis pats pirmasis kaip Kristaus pirmtakas netrukus paaukos savo gyvybę už tiesą.

Įdomu pastebėti, kad Jėzaus mylimasis mokinys – Jonas, vienas iš tų dviejų, kuriems kalbėjo Jonas Krikštytojas, yra vienintelis evangelistas, kuris mini Krikštytojo žodžius apie Dievo Avinėlį. Evangelistas visada saugos šį žodį savo širdyje, bet, kaip Andriejus, Petras ir kiti mokiniai, dar negalės suprasti jo reikšmės.

Išgirdę Krikštytojo žodžius, Jonas ir Andriejus nuėjo paskui Jėzų. Jie pirmą kartą susipažino su juo ir praleido visą tą dieną ir naktį pas jį. Kitą dieną Andriejus susiras savo brolių Simoną ir jam pasakys: „radome“, tik ne Dievo Avinėlį, bet „Mesiją – Dievo Pateptąjį“.

Mokiniams buvo lengviau priimti šį šlovingesnį pavadinimą, jiems žadėjusį išvadavimą ir pergalę, nebūtinai ateisiančią per kančią. Vėliau Simonas iškilmingai išpažins, kad Jėzus yra Mesijas ir Gyvojo Dievo Sūnus, bet ir jis dar nesupras ir nepriims Avinėlio slėpinio – Kristaus aukos ant kryžiaus. Jis tai ims suprasti tik po Jėzaus prisikėlimo, tik tada supras, ką reiškia nešti savo kryžių paskui Kristų kančios kelyje. Tik tuomet rašys krikščionims savo Pirmame laiške: „Jūs esate atpirkti... branguoju krauju Kristaus, to avinėlio be kliaudos ir dėmės. O jis buvo numatytas dar prieš pasaulio sukūrimą.“

O šv. Jonas tai supras tik stovėdamas su Marija šalia kryžiaus. Jis supras, kad Jėzus yra tikrasis Velykų Avinėlis, paaukotas tuo pačiu metu, kai avinėliai buvo pjaunami Jeruzalės šventykloje prieš žydų Paschą. Savo gailestingumu Jėzus tapo pažeidžiamas, ant kryžiaus jo kūnas buvo sudraskytas, širdis perdurta dėl mūsų nuodėmių. Kadangi jis Velykų Avinėlis, „jo kaulai“, kurie simbolizuoja jo amžinosios meilės nepajudinamą tvirtumą, „nebuvo sulaužyti“.

Senatvėje rašydamas Apreiškimo knygą šv. Jonas aprašė Avinėlio pergalę danguje. Iš numirusių prisikėlęs Avinėlis yra pašlovintas kartu su Dievu Tėvu, jis turi savo rankose gyvenimo knygos raktą. Jis veda visą išgelbėtą žmoniją iš didelio sielvarto, iš šio pasaulio išbandymų ir vargų į Dangaus Karalystės džiaugsmą.

„Suradome Mesiją!“ Tai vieninteliai Petro brolio šv. Andriejaus žodžiai Evangelijoje. Dėkokime Dievui Tėvui, kad jis mums davė būtent tokį Mesiją, tokį Avinėlį, tokį Aukščiausiąjį Kunigą, kuris užjaučia mūsų silpnumus ir vaduoja mus iš mirties teikdamas prasmę visiems mūsų išbandymams. Amen.

Parengė t. Grigalius Casprini OSB

„ATĖJO METAS...“

3 eilinis sekmadienis

Jon 3, 1–5. 10; Ps 25, 4bc–5ab. 6–7bc. 8–9; 1 Kor 7, 29–31; Mk 1, 14–20

Kai šioje planetoje pragyveni kelias dešimtis metų ir apsipranti su visais jos stebuklais, imi niekuo nebesistebėti. Kas rytą saulė pateka rytuose ir kas vakarą nusileidžia vakaruose. Ir, anot Koheleto, „po saule nėra nieko nauja!“ (*Koh 1, 9b*). Nieko nauja ir gyvenime, kai jis nusistovi vienodu ritmu.

Jėzaus žodžiai: „Atėjo metas, prisiartino Dievo Karalystė“ skirti ne vien Galilėjos žmonėms, gyvenusiems prieš porą tūkstančių metų. Ir į mūsų supilkėjusį laiką sutinka ateiti Dievas ir suteikti jam naują kokybę, dovanoti pilnatvę.

Atėjo metas, prisiartino Dievo Karalystė. Atsiverskite ir tikėkite Evangelija! – keturi teiginiai. Jei įvykdysime du paskutinius – atsiversime ir patikėsime Evangelija, įvyks pirmieji – mūsų gyvenimas bus apdovanotas pilnatve ir Dievo Karalystės kokybe. Evangelija, kuri yra pats Jėzaus Asmuo, mus kviečia tikėti ir atsiversti. Ji žada mūsų gyvenimą ištraukti iš pilkų kasdienybės rėmų.

Aišku, Jėzus gali likti personažu knygos, nors ir šventos, tačiau dulkančios lentynoje. Ir aš galiu likti įkaitu vien šio žemiško laiko, tapatinamo su mitiniu veikėju Kronu – senovės graikų dievu, suryjančiu savo vaikus ir neleidžiančiu atsirasti kažkam naujam po saule.

Arba galiu atsilipti Jėzui tikėjimu, atsivertimu ir gyventi Dievo vaiko, o ne protingo gyvūno, pasmerkto nyksmui, gyvenimą.

„Kiekvienoje Evangelijos ištraukoje glūdi Dievo pažadas. Jis tampa man tikrove, kai skaitydamas suprantu, kad „atėjo metas“, kad kaip tik dabar Viešpats nori padaryti man tai, apie ką čia pasakojama, jei aš prašau ir priimu Jo dovaną“ (Silvano Fausti SJ).

Kaip Evangelija, taip ir Dievo Karalystė yra pats Jėzus. Dievo Karalystėje jau gyvena tas, kuris atsiliepia į kvietimą eiti su Juo. Valtis ir tinklus palikę žvejai yra Dievo Karalystės piliečiai. Lygiai kaip ir mūsų laikų žmogus, įsiklausantis į Jėzaus žinią ir atsiliepiantis Jam.

Atsiverskite! Gyvenimo Dievo Karalystėje sąlyga yra *metanoia* – širdies perkeitimas, nusigręžimas nuo nuodėmės ir atsigręžimas į Dievą. Nuodėmė – *hamartia* buvo nepataikymas į taikinį, šūvis pro šalį, ėjimas ne į tą pusę, o atsivertimas yra nusitaikymas į teisingus tikslus, siekis to, kas brangiausia ir vertingiausia, gyvenimas siekiant tų dalykų, kuriuos nurodo Dievas, o ne tų, kurių paprastai vaikosi žmonės.

Kas yra mano gyvenimo *hamartia* ir *metanoia*? Kur aš šaudau pro šalį, tuščiai eikvoju save ir kur esu kviečiamas perkeisti savo širdį ir siekius?

Atsivertimas nėra kartą gyvenime atliekamas veiksmas. Kadangi mums siūloma dovana – Dievo Karalystė, Jo draugystė, santykis su Juo – yra nuolat mus viršijantis dalykas, mums reikia nuolat atsiversti, vis labiau stengtis būti pajėgiems tą dovaną priimti.

Tikėti Evangelija – tai tikėti Jėzumi. Tai nėra vien proto pritarimas, bet pasitikėjimas Juo, tiek kalbančiu, tiek tylinčiu. Tikėti reiškia mylėti Jėzų. Tikiu Evangelija, kai klausydamas ar skaitydamas ją pasitikiu Jėzumi, sutinku keisti savo gyvenimą pagal Jo žodį. Taip man ateina pilnatvės laikas ir Dievo Karalystės išsipildymas.

Būkime realistai, dažnas, jei nepasakys, tai bent pagalvos: o kam man atsiversti ir vargintis, keisti savo gyvenimą? Man ir taip gerai. Atsakymas galėtų būti tų žvejų, tapusių Jėzaus mokiniais, istorija. Jie galėjo neatsilipti į Jėzaus kvietimą ir pasilikti žvejais, gerais šio amato specialistais. Tik kuriuo atveju jų gyvenimas jiems patiems atrodytų prasmingesnis?.. Kai atstumi neišpakuotą dovaną, gali ir nesužinoti, kas joje buvo...

Parengė kun. M. M.

VEIKLI JĖZAUS ŽODŽIO GALIA

4 eilinis sekmadienis (B)

Įst 18, 15–20; Ps 95, 1–2. 6–7. 8–9; 1 Kor 7, 32–35; Mk 1, 21–28

„Žodis žeidžia, žodis gydo,“ – ne kartą daugeliui girdėta patarlė primena mūsų žodžių galią. Taip esame kviečiami žodžius tarti su atsakomybe ir gerai apsvarstę. Tačiau girdėdami daug žodžių ir kalbų kartais visai nekreipiame dėmesio. Įprantame gintis nuo informacijos lavinos, nuo melagingo, lengvabūdiškai ištarto žodžio, kuris skiriasi nuo skelbiančiojo nuostatų ir veiklos. Toks žodis neįtikina, lieka kaip dekoracija, kurią kaip pasakoje galima apžiūrėti, bet ji netinka kasdienybei. Taip atsitinka su šventiniais linkėjimais, proginėmis kalbomis ir reklaminiiais šūkais.

Jėzaus skelbiamas žodis taip pat patenka į kalbų laviną, tačiau nepalauja stebinės žmonių. Jo žodis tarp gausių žodžių išsiskiria savo galia. Jėzus ne tik kalba, žada, bet savo žodžius ir išpildo. Jėzaus žodis kuria, išlaisvina, atgaivina, gražina tai, ko žmogus iš tiesų stokoja. Pats Jėzus yra įsikūnijęs Dievo Žodis, todėl ir Jo skelbimas paremtas dievišku autoritetu. Dievišką Žodžio galią atpažįstame jame suradę neišsemiamos išminties, tiesos, universalumo ir gailestingumo kaip ištikimos meilės, kurios pasiilgę visų kartų žmonės. Jėzaus žodžių galia įveikia tai, kas žmogiškai neįmanoma, įvykdo, kas nepasiekama, kreipia žmogų į Dievo asmenį, kviečia klausti, kas yra tas, kuris ne tik kalba, bet ir išpildo šiaip jau neįmanomus dalykus. Dievo Žodis beldžiasi į širdį, kad žmogus keistųsi, būtų atviras, priimtų Jo Autorių, bendradarbiautų vykdydamas tai, kam yra kviečiamas.

Nepakanka kaupti žinių apie Dievą. Reikia širdies atvirumo, pritarimo. Pažinimas taps tikras, jei bus palaidimas tikėjimo, vilties ir meilės atliepo. Šventasis Siloanas Atonietis sako, jog tam, kad pažintum Viešpatį, reikia būti klusniam ir susivaldančiam, turėti nuolankią širdį ir mylėti artimą. Kad ir kiek siektume mokslų, vis tiek neįmanoma pažinti Viešpaties, jeigu negyvensime pagal Jo įsakymus, nes Viešpats pažįstamas per Šventąją Dvasią. Viešpats atsiskleidžia tik nuolankiesiems. Protu galima pažinti tai, kas žemiška, ir tai tik iš dalies, o Dievas pažįstamas veikiant Šventajai Dvasiai, aplankančiai tuos, kurie budi, laukia ir meldžiasi.

Netyroji dvasia, varginanti žmogų, pažino Jėzaus asmenyje Dievo šventąjį, tačiau nepriėmė, nesistengė atsiliepti ir sekti. Netyrosios dvasios liudijimas pilnas puikybės, aiškiai pabrėžiamas noras atsiriboti, prie-

šiškumas ir egoizmas. Netyroji blogio dvasia pažįsta Dievą tik kaip stipresnį, priešinasi Jo esmei. Viešpaties meilės galią piktasis jaučia kaip grėsmę savo netyrumui, sėjamai kančiai ir turi paklusti Viešpaties paliepinui.

Išlaisvinimas iš netyrumo dvasios – tai ženklas apie tikrą Dievo veikimą, skirtą padėti žmogui. „Nutilk ir iš-eik iš jo!“ – Jėzus griežtais žodžiais sutramdo netyrąją dvasią. Su blogiu nėra prasmės ginčytis ir diskutuoti. Blogį tiesiog reikia stabdyti kuriant gera. Taip išlaisvinamas blogio nuvargintas Viešpaties kūrinys atgauna Dievo vaiko orumą ir laisvę. Blogis sutramdomas Dievo Žodžio galia, ateinančia iš amžinojo gyvenimo. Toji galia dovanojama Dievu pasitikinčiam žmogui. Bet toks gelbėjimas įmanomas tik pasitikint ne savo pastangomis, bet su atvirumu, palankumu ir ištikimybe priimant Dievo Žodį ir kantriai laukiant Viešpaties pažado išsipildymo. Jėzus įvykdo Pakartoto Įstatymo knygos žodžius skelbdamas tai, ką Tėvas pavedė, ir lieka jam ištikimas iki galo.

Dievo Žodis gali išsipildyti ir dabar, jei sekdami pasakui Jėzų tapsime ne tik skelbėjai, bet ir vykdytojai. Apaštalas Paulius Pirmajame laiške korintiečiams primena, kad žmogaus troškimas ir pastangos atsiliepti Dievui ir rūpintis Jo reikalais nėra kilpos užnėrimas ar, kitaip tariant, nepageidaujamas mūsų laisvės suvaržymas, bet žmogui skirtas kilnumas (*1 Kor 7, 35*). Tai reiškia, kad laikytis Viešpaties paliepinų, ieškoti Jo valios – tai atsiduoti Kūrėjui ir taip grįžti į pirmąją žmogaus būseną, teisingą santykį su pačiu Dievu, savimi, kitais žmonėmis ir su visa kūrinija. Troškimas patikti Dievui nėra veidmainingas pataikavimas ieškant savo naudos, tartum norėtume įsiteikti savo viršininkui. Patikimas Dievui lydimas ne išorinio apsimestinio mandagumo, bet širdies nuostatos, vidinio atvirumo, troškimo keistis pagal tai, ką Viešpats nori mane matyti. Dievo noras nėra ambicinga pasipūtusio valdovo užgaida, troškimas parodyti žmonių menkumą. Tai kelias, kuriame žmogus iš tiesų tampa labiausiai savimi ir gali būti pats laimingiausias. Taip atsiveria galimybė iš naujo surinkti išbarstytą savo gyvenimo tikslą.

Iš apaštalo Pauliaus laiško galima suprasti, jog autorius tarsi nuvertina šeimą kaip kliūtį visiškai atsiduoti Viešpaties reikalams. Šeima iš tiesų pasėja daug pasaulietinių rūpesčių, bet tai yra ir unikali proga kiekvienam žmogui išmokti pasiaukojančios meilės. Apaštalo Pauliaus žodžius apie susituokusiujų rūpesčius dėl pasaulio reikalų galime priimti kaip paraginimą nesustoti ir

neapsiriboti vien tik mūsų šeimos interesais, bet labiau atrasti žmonių bendrystės tikslą. Tai kvietimas už kūrinų tikrovės atpažinti patį Kūrėją. Per šeimos santykius, per buitinius rūpesčius, kasdienybę pastebėti gilesnę prasmę. Jėzus primena: „Mylėkite vieni kitus, kaip aš jus mylėjau.“ Kristus savo gyvenime sujungia meilę Dievui ir kitiems žmonėms. Viešpaties akivaizdos nuolatinis prisiminimas, pastanga savo tikėjimu gyvenime atsiliiepti Dievui dar labiau praplečia šeimos santykius,

teikia jiems antgamtinį matmenį. Taip turime progą kitus žmones atrasti kaip Dievo mums dovanotus bendrakeivius į amžinąją Karalystę. Tikėjimo kelyje visa įprasminame nuolat savęs klausdami: „Kaip tai priartina mane prie Dievo?“ Mūsų kasdienybėje tariami ir girdimi žodžiai tegul leidžia ne tik suprasti, bet ir įgyvendinti Amžinąjį ir nuolat veikiantį Žodį.

Parengė kun. Saulius Bužauskas

LVK sekretoriato informacija apie 2017 metų Kūčių ir Kalėdų šventimo tvarką

Vilnius, 2017 m. gruodžio 12 d.

Adventas – vilties ir pasiruošimo metas. Laukdami atkeliaujančiojo į šį pasaulį dieviškojo Kūdikio, daugiau meldžiamės, mažiau linksminamės, stengiamės dažniau dalintis tuo, ką turime, su stokojančiaisiais. Viena iš Lietuvoje ir Lenkijoje paplitusių tradicijų – pasninkas Kūčių dieną.

Apie pasninką Kūčių dieną – sekmadienį

Šiemet Kūčios švenčiamos ketvirtąjį advento sekmadienį. „Kai Kūčios būna sekmadienį, tikintieji, pagal Lietuvos tradiciją, tą dieną kviečiami susilaikyti nuo mėsiško maisto, nors sekmadieniais tokios pareigos ir nėra“ (2006 m. *LVK instrukcija dėl atgailos ir pasninko dienų*).

Tikintieji apsisprendžia savarankiškai, ar Kūčių dieną susilaikyti nuo mėsiško maisto, o Kūčių vakarienei tradiciškai valgo patiekalus be mėsos. Prieš Kūčių vakarienę dera su visa šeima pasimelsti.

Apie sekmadienio ir šv. Kalėdų šventimo tvarką

Katalikams privalomos šventės yra ir sekmadienis, ir šv. Kalėdos, tad tikintieji yra kviečiami švęsti ir sekmadienio, ir šv. Kalėdų Eucharistiją, pasirinkdami, kuriose iš sekmadienio ir Kalėdų šv. Mišių dalyvauti.

Ketvirtojo advento sekmadienio šv. Mišios švenčiamos nuo šeštadienio saulėlydžio iki sekmadienio popietės.

Šv. Kalėdų Mišios – tai Kūčių vakaro (aukojamos ne visur), Kalėdų nakties (Lietuvoje ir Lenkijoje liaudiškai vadinamos Piemenėlių), Kalėdų ryto ir Kalėdų dienos Mišios.

Visiems – prasmingo ir palaiminto advento!

Lietuvos Vyskupų Konferencijos sekretoriatas

Popiežiškoji Biblijos komisija

ŠVENTOJO RAŠTO ĮKVĖPTUMAS IR TIESA

Žodis, kuris kyla iš Dievo ir kalba apie Dievą, kad išgelbėtų pasaulį

(Tęsinys. Pradžia Nr. 9)

3.4. Apaštalo Pauliaus laišakai

91. Pauliaus raštai yra seniausi Naujajame Testamente. Juose perteikiama tiesa, Dievo apreikšta Izraelio tautai, atbaigta sulig Dievo Sūnaus, Jėzaus Kristaus, atsiuntimu ir skelbiama už išrinktosios tautos ribų, nes „nebėra nei žydo, nei graiko“ (Gal 3, 28). Skirtinai nei evangelijoms, vėlesnėms už jo laiškus, Pauliui labiau rūpi ne tiek praeities, kiek gyvenimo Kristuje įgyvendinimas krikščionių bendruomenėse, įsteigtose jo ar kitų, tačiau visose vienijamose tokio pat tikėjimo ir meilės atsako.

Istoriniai atsiminimai apie Jėzų Pauliaus laiškuose labai riboti. Jo raštuose nėra titulų, evangelistų priskirtų žemiškajam Jėzui (mokytojas, rabis, pranašas, Dovydo Sūnus, Žmogaus Sūnus), bet vyrauja pasakymai, kur prisikėlusysis tiesiogiai įvardijamas kaip Viešpats (Fil 2, 11), Kristus (su tendencija vartoti tai kaip Jėzaus tikrinį vardą; plg. Rom 5, 6. 8; ir t. t.), kaip Dievo Sūnus (Rom 1, 4; Gal 4, 4; ir t. t.), Dievo atvaizdas (2 Kor 4, 4) ir kiti. Pauliaus asmeninio ir pastoracinio dėmesio akiratyje kone išskirtinai yra Viešpaties mirtis bei prisikėlimas ir jų išganomasis poveikis. Jis gyvena „tikėjimu į Dievo Sūną, kuris pamilo mane ir paaukojo save už mane“ (Gal 2, 20). Todėl ryžtingai kovoja su visais, kurie „Evangelijos tiesą“ (Gal 2, 5) iškraipo, ir net pasipriešina „Kefui“ (Gal 2, 11). Tam tikra prasme Paulius pradeda ten, kur baigia evangelijos.

Pauliaus liudijimą apie Dievą ir žmogaus išganymą išdėstysime keturiais žingsniais: a) Paulius pažįsta apreikimą iš savojo pašaukimo ir Bažnyčios tradicijos; b) Dievas apsireiškia nukryžiuotame ir prisikėlusiam Kristuje; c) išganymas gaunamas ir juo gyvenama Bažnyčioje, Kristaus Kūne; d) išganymo pilnatvė yra prisikėlimas su Kristumi.

a) Paulius pažįsta apreikimą iš savojo pašaukimo ir Bažnyčios tradicijos

92. Savo ypatingą pašaukimą sujungdamas su tai, ką skelbė ir kuo gyveno Bažnyčia, kurią jis anksčiau žiauriai persekiojo (1 Kor 15, 9; Gal 1, 13; Fil 3, 6), Paulius

įsilieja į Bažnyčios bendrą tradiciją bei tikėjimą. Nors ir suvokdamas, kad Evangelijos tiesą gavo asmeniškai išskirtiniu būdu (Gal 1, 11–17; 1 Kor 15, 8), jis vis dėlto jaučia poreikį sujungti ją su visa krikščionių bendruomenė. Pauliaus santykis su Kristų tikinčiais yra ne tik duodančiojo tėvo (1 Kor 4, 15; Gal 4, 19), bet ir pirmiausia žmogaus, skolingų pirmtakams, kurie jam yra padavę dešines draugystės ženklą (Gal 2, 9), santykis. Jėzų ir Pauliaus apaštališkąją veiklą skiria apie dvidešimt bažnytinio gyvenimo Jeruzalėje, Samarijoje, Damaske ir Sirijos Antiochijoje metų. Šiuo laikotarpiu tikėjimas į Jėzų leido vis gilesnes šaknis į pirmųjų krikščionių protus bei širdis, netrukus įgaudamas savo pradinę tapatybę, nors vėliau dar prireikė ir paaiškinimų. Paulius buvo daug skolingas šiai plėtrai ir toms Bažnyčioms. Tad jis, nors ir primygtinai pabrėžia, kad Kristaus jam tiesiogiai adresuoto pašaukimo visiškai pakanka jo Evangelijos tiesai laiduoti, nelaukiant ankstesnių apaštalo patvirtinimo (Gal 1, 11–17), vis dėlto jaučia poreikį gautąjį apreikimą sujungti su bendruoju paveldu, todėl aplanko Kefą (Gal 1, 18) ir išdėsto savo mokymą, kad kartais nebėgtų ar nebūtų „bėgęs veltui“ (Gal 2, 2). Sykiu, išryškindamas savo apaštališkojo darbo reikšmę („daugiau už juos visus esu įdėjęs triūso“, 1 Kor 15, 10), Paulius nebijo pareikšti: „Taigi ar aš, ar jie, – taip mes skelbiame, ir taip jūs įtikėjote“ (1 Kor 15, 11).

Todėl jis atmeta visas vietinio separatizmo formas, tolinančias nuo kitų Bažnyčių, ir korintiečių klausia: „Argi iš jūsų išėjo Dievo žodis? Ar tik jus vienus pasiekė?“ (1 Kor 14, 36). Korinto Bažnyčioje daug susiskaldymo: grupelės, kurios kreipiasi, taip pat polemiskai, į įvairias bažnytines asmenybes (sk. 1–4); tos pačios Viešpaties Vakarienes šventimas išsiskirsčius į sluoksnius (1 Kor 11, 17–34); ginčai dėl to, kieno charizmos didesnės (sk. 12–14). Toks susiskaldymas rodo, koks svarbus yra Pauliaus pasveikinimas pradžioje: „Dievo Bažnyčiai Korinte, <...> pašauktiesiems šventiesiems ir visiems, kurie šaukiasi mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardo kiekvienoje vietoje pas juos ir pas mus“ (1, 2). Ši bendruomenė, paženklinta nedarnos pavojaus, Pauliaus pagrįstai raginama atminti itin svarbius vienybės veiksnius – nepadalytą Kristų (1, 13), krikštą vienoje Dvasioje (12, 13), Eucharistiją (10, 14–17; 11, 23–34), meilę (8, 1; 13; 16, 24).

b) Dievas apsireiškia nukryžiuotame ir prisikėlusiam Kristuje

93. Dievo Sūnaus mirtis ant kryžiaus yra Pauliaus skelbiamos apreiktosios tiesos šerdis (1 Kor 2, 1–2). „Žodis apie kryžių“ (1 Kor 1, 18) prieštarauja žydų ir graikų lūkesčiams (1, 22–23). Savo „išmintimi“ besididžiuojančių

graikų pagyroms jis priešpriešina kryžiaus „kvailystę“ (1, 23). Paulius reaguoja ir į galatų legalizmą: prie Kristaus nieko nevalia pridurti, nė įstatymo, kurį Dievas davė kaip parengiamąjį elementą, o Kristus įvykdė bei pranoko.

Stebėtina, kad Paulius, kritikuodamas korintiečius dėl tenkinimosi savimi, neapelioja į prisikėlimą, galėjusį puikiai atsverti kryžiaus papiktinimą. Prisikėlimas Pauliaus skelbiamoje Evangelijoje nepakartojamai svarbus (be prisikėlimo skelbimas ir tikėjimas tušti, 1 Kor 15, 14), tačiau korintiečių triumfalizmo akivaizdoje jis norėjo priminti, kad kelias į Velykas veda per Golgotą. Iškalbinga, kaip, kalbėdamas apie Nukryžiuotąjį, Paulius vartoja atlikinį dalyvį (*participio perfetto*) (*estauroménos*: 1, 23; 2, 2; Gal 3, 1), norėdamas parodyti, jog Kristus, nors jau ir pašlovintas, vis dar tebėra ir nukryžiuotasis. Tad akivaizdu: Dievas galutinai apsiereiškia Kristaus kryžiaus papiktinimu pasirodydamas kaip malonės Dievas, pirmenybę teikiantis silpniesiems, nusidėjėliams ir toli esantiems. Jis yra ir veikia ten, kur jo neįmanoma įsivaizduoti, – mirti ant kryžiaus pasmerktame Jėzuje iš Nazareto.

Tačiau „mirtis jam nebeturi galios“ (Rom 6, 9). Pažymėtina dar ir tai, kad Paulius prisikėlimo nepateikia atsietai nuo kryžiaus. Nukryžiuotasis absoliučiai tapatus prisikėlusiajam, nėra pertrūkio tarp to, kuris „nusižemino, tapdamas klusnus iki mirties, iki kryžiaus mirties“, ir to, kurį Dievas išaukštino ir kuriam padovanojo „vardą, kilniausią iš visų vardų“, būtent „Viešpaties“ (*Kyrios*: Fil 2, 8–9. 11). Jei būtų žvelgiama vien į Nukryžiuotąjį, tarp Jėzaus ir drauge su juo pasmerktų dviejų kitų nusikaltėlių, tarp jo ir nukryžiuoto didvyrio Spartako nebūtų jokio skirtumo. Kita vertus, jei būtų žvelgiama vien į Prisikėlusįjį, rastųsi abstrakti, susvetimėjusi, kelią (*crucis*), kurį reikia nueiti, kad pasiektum šlovę, užmiršusi religija. Kad ir kaip būtų, suvokti Nukryžiuotojo gyvybingumą Paulių įgalino susitikimas su mirties nugalėtoju Kristumi, o ne atvirkščiai. Tai tapo įmanoma ir per asmeninę apaštalo patirtį (Gal 1, 15–16; 1 Kor 9, 1; 15, 8), ir per Bažnyčią (1 Kor 11, 23; 15, 3: „Aš jums perdaviau, ką esu gavęs“).

c) Išganymas apreiškiamas ir juo gyvenama Bažnyčioje, Kristaus Kūne

94. Pamatinė ir nepakartojama darna tarp įvairovės ir vienybės krikščionių bendruomenėje paskatino Paulių pasitelkti „kūno“ metaforą Kristaus Bažnyčios slėpiniui pagilinti. Toks požiūris Naujajame Testamente būdingas tik Pauliui (1 Kor 12, 12–27; Rom 12, 4–5). Jis itin plėtojamas Laiške kolosiečiams (1, 18. 22. 24; 2, 9–19) ir Laiške efeziečiams (2, 15–16; 4, 4. 12–16;

5, 28–23), daugelio egzegetų priskiriamais vėlesnei „Pauliaus mokyklai“.

Kalbėdamas apie krikščionis kaip apie „Kristaus Kūną“, Paulius peržengia paprasto palyginimo ribas: Kristaus nariai yra viena su juo, Bažnyčia yra kūnas „jame“. Ji nėra individų sumos ir jų bendradarbiavimo vaisius, nes yra pirmesnė už visus jos narius. Todėl ir rezultatas yra ne kas nors, kas neutralu (*hen*), bet tai, kas asmeniška (*heis*): „Nebėra nei žydo, nei graiko; nebėra nei vergo, nei laisvojo; nebėra nei vyro, nei moters: visi jūs esate viena (*heis*) Kristuje Jėzuje (Gal 3, 28).

Šia ištara mokoma, jog „visi buvome pakrikštyti vienoje Dvasioje, kad sudarytume vieną Kūną“ (1 Kor 12, 13). Tarsi iš anksto rengdamas šios metaforos vartojimui, Paulius pabrėžė pirminį tokios vienybės šaltinį: „Esama skirtingų malonės dovanų, tačiau ta pati Dvasia. Esama skirtingų tarnysčių, tačiau tas pats Viešpats. Ir esama skirtingų darbų, tačiau tas pats Dievas, kuris visa veikia visur kur“ (1 Kor 12, 4–6). Taip pabrėžiama, kad skirtumai, harmonizuoti Bažnyčios vienybėje, atspindi pradinę dieviškąją vienybę, kurioje šaknijas. Šitai taip pat įgalina suprasti brangų baigiamąjį palaiminimą 2 Kor 13, 13: „Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė, Dievo meilė ir Šventosios Dvasios bendrystė tebūna su jumis visais!“ Šis Pauliaus palinkėjimas pradedamas ne Dievu Tėvu, bet Jėzumi Kristumi, nes tik jis įvedė mus į Trejybės slėpinį (Rom 8, 39). Galiausiai pabrėžtina ir Šventosios Dvasios užduotis kurti bendrystę, nes jai tenka amžių tėkmėje įgyvendinti išganymo darbą: „Šitai per Jėzų Kristų pagonims atiteko Abraomo palaiminimas, ir mes tikėjimu gavome pažadėtąją Dvasią“ (Gal 3, 14). Tad visi girdomi ta pačia Dvasia (1 Kor 12, 13) ir sudaro brolišką bendruomenę, įvairią, bet vieningą. Neįkainojama tokios vienybės, įveikusios net seną skirtumą „tarp žydo ir graiko“ (Rom 10, 12; 1 Kor 1, 24; 12, 13; Gal 3, 28), dovana įpareigoja pradėti gyventi „atnaujintą gyvenimą“ (Rom 6, 4) tarnaujant „atnaujinta Dvasia“ (Rom 7, 6) taip, kad: „kas yra Kristuje, tas yra naujas kūrinys. Kas buvo sena – praėjo, štai atsirado nauja“ (2 Kor 5, 17).

d) Išganymo pilnatvė yra prisikėlimas su Kristumi

95. Vienybė su Kristumi, kuria Kristaus Kūne, Bažnyčioje, gyvenama drauge su kitais tikinčiaisiais, neapsiriboja žemiškuoju gyvenimu; priešingai, Paulius sako: „Ir jei vien dėl šio gyvenimo dėjome savo viltis į Kristų, tai mes labiausiai apgailėtini iš visų žmonių“ (1 Kor 15, 19). Ilgiausiam iš visų jo laiškų skyriuje (1 Kor 15, 1–58) jis mėgina pagrįsti ir paaiškinti iš Kristaus prisikėlimo kylantį krikščionių prisikėlimą. Ryžtingai tvirtina: „Kristus tikrai yra prikeltas iš numirusių kaip

užmigusiųjų pirmgimis“ (1 Kor 15, 20. 22). Tikėjimas prisikėlimu su Kristumi, amžiną bendrystę su juo ir Tėvu yra Pauliaus skelbimo pamatas ir horizontas. Jis giliai paveikia dabartinį žemiškąjį gyvenimą, suteikia jėgų pakelti sunkumus bei kančias žinant, kad „triūsas ne veltui Viešpatyje“ (1 Kor 15, 58). Savo seniausiam laiške Paulius aiškina tesalonikiečiams: „Dievas ir tuos, kurie užmigo susivieniję su Jėzumi, atsives kartu su juo“ (1 Tes 4, 14); ir: „kad <...> nenusimintumėte kaip tie, kurie neturi vilties“ (1 Tes 4, 13).

Paulius to gyvenimo neaprašinėja, bet tiesiog patvirtina: „Visuomet pasiliksimė su Viešpačiu“ (1 Tes 4, 17; plg. 2 Kor 5, 8). Tokį tikėjimą ir tokią viltį jis laiko dideliu padrašinimu bei paguoda ir šio teksto pabaigoje sako Tesalonikos krikščionims: „Todėl guoskite vieni kitus šitais žodžiais“ (1 Tes 4, 18). Žvelgdamas į savo mirtį, Paulius teigia: „Verčiau man mirti ir būti su Kristumi, nes tai visų geriausia“ (Fil 1, 23). Kaip išganymo pilnatvė aikštėn išskyla buvimas su Kristumi, kuris yra su Tėvu, t. y. galutinė ir tobula gyvenime bendrystė su Juo ir Jame bei su visais nariais (plg. 1 Kor 15, 28; taip pat Jn 17, 3. 24).

3.5. Apreiškimas Jonui

a) Įžanga: ypatinga ir įtaigi apreikštoji tiesa

96. Apreikštoji tiesa Apreiškime Jonui vadinama „Jėzaus Kristaus Apreiškimu, kurį Dievas jam davė“ (Apr 1, 1). Knygoje ši apreikštoji tiesa, Tėvo dovanota Jėzui Kristui, laipsniškai patikslinama kaip kūrybinė ir išganomoji iniciatyva, planas, kuris, gimęs Dievo viduje, vėliau įgyvendinamas Dievo išorėje žmogaus lygmeniu. Planą įgyvendina pats Dievas, Jėzus Kristus, įkvėptasis Dievo Žodis. Galima nurodyti šio kūrybinio išganomojo plano objektą: tai – Dievo Karalystė, kuri, sugalvota Dievo, aprėpia visą sukurtąją visatą ir žmogaus istorijoje plėtojama per Kristų bei krikščionis, kol skatinama bei palaikoma Dievo žodžio pasieks savo eschatologinę viršūnę – Naująją Jeruzalę (plg. Apr 21, 1–22, 5).

Dievo Karalystės plėtojimas istorijoje vyksta dialektiškai: egzistuoja radikali priešprieša, virstanti įnirtinga kova tarp „Kristaus sistemos“, apimančios Jėzų Kristų bei jo sekėjus, ir blogio „žemiškosios sistemos“, įkvėptos ir palaikomos demono, kuris siekia įgyvendinti Dievo Karalystei priešingą savo karalystę. Kova galop baigsis galutiniu visų blogio veikėjų pranykimu ir visišku Dievo Karalystės išgalėjimu „naujo dangaus ir naujos žemės“ (Apr 21, 1) galutinėje aplinkoje, kai balsas nuo Dievo Karalystės sosto iškilmingai paskelbs: „Štai Dievo padangtė tarp žmonių. Jis apsigyvens pas

juos, ir jie bus jo tauta, o pats Dievas bus su jais. Jis nušluostys kiekvieną ašarą nuo jų akių; ir nebebus mirties, nebebus liūdesio nei aimanos, nei sielvarto, nes kas buvo pirmiau, tas praėjo“ (Apr 21, 3–4). Tai gražiausias įgyvendintos Dievo Karalystės nusakymas.

Tačiau Apreiškimo Jonui autorius puikiai supranta, koks bendrai yra konkretus žmogus ir su kokiais milžiniškais sunkumais krikščionis susiduria priešišku „žemiškosios sistemos“ iniciatyvų akivaizdoje. Tai jį verčia pabrėžti, kad Dievo Karalystė tikrai bus įgyvendinta. Karalystė bus įgyvendinta žemėje, žmogaus zonoje, ligi galo pilnatviškai, kaip numatyta aukščiausiame Dievo lygmenyje.

Tad priešais akis turime ir Dievo Karalystės turinio visumą, ir tai, kaip ji konkrečiai formuojasi. Abu aspektai, sujungti į visumą, vienas kitą papildo ir teikia įtikinamą bei vieningą Dievo Karalystės bei jos tapsmo vaizdą. Šią Apreiškimui Jonui būdingą apreikštąją tiesą dabar panagrinėsime išsamiau.

b) Dievo Karalystė įgyvendinama pagal kūrybinį išganomąjį planą

97. Pirmus Karalystės daigus jau knygos pradžioje atskleidžia iškalbinga scena: kreipdamasis į nukryžiuotą ir prisikėlusį Jėzų Kristų, kuris laikomas čia ir dabar esamu bei artimu, liturginis susirinkimas susijaudinęs dėkoja už gautąsias dovanas: „Tam, kuris mus myli ir nuplovė savo krauju mūsų nuodėmes, ir padarė iš mūsų karaliją bei kunigus savo Dievui ir Tėvui, – jam šlovė ir galybė per amžių amžius! Amen“ (1, 5–6). Mylimas Jėzaus Kristaus krikščionis suvokia, kad per Kristų ir Jame jis tampa Dievo Karalyste. Ta Karalystė plėtojasi ir formuojasi, yra ne užbaigta, bet pradėta: tarp krikščionio ir Jėzaus Kristaus egzistuoja abipusė meilės priklausomybė, lydima krikščionio kunigiškosios atsakomybės, darančios jį tarpininku tarp Dievo, Kristaus ir žmogiškosios tikrovės.

Tačiau pirma liturginio susirinkimo šitokio pareiškimo minima priešinga karalystė. Teikdamas trejbinį palaiminimą susirinkimui, Jonas priduria: „... ir nuo Jėzaus Kristaus, ištikimojo liudytojo, mirusiųjų pirmgimio, žemės karalių valdovo“. Greta Dievo ir Kristaus Karalystės išnyra priešiška karalystė: „žemės valdovai“ Apreiškime Jonui (plg. Apr 6, 15; 17, 2; 18, 3. 9; 19, 19) žymi Dievo Karalystei priešiškus galios centrus, būdingus „žemiškajai sistemai“. Tarp krikščionių, priklausančių Dievo Karalystei, ir blogio karalystės kyla susipriešinimas, paskatinsiantis krikščionis kaip Kristaus kunigus jungtis prie Kristaus Avinėlio pergalingo priešinimosi (plg. Apr 5, 6–10).

Dievo Karalystę istorijoje plėtoja Kristus Avinėlis. Iškilmingai pristatytas iš ketvirtosios Evangelijos paimtu terminu „Avinėlis“ (plg. *Jn* 1, 29. 36), jis ne tik turi galią panaikinti „pasaulio nuodėmę“ (plg. *Jn* 1, 29), bet ir nugalėti bei sunaikinti visą demono sukurtą blogį ir pozityviai dalytis su visais žmonėmis, norinčiais jam priklausyti, Šventąją Dvasią, kurios nešėjas jis yra (plg. *Apr* 5, 6). Dangiškasis Tėvas jam iškilmingai patiki visą kūrybinį išganomąjį Karalystės planą (plg. *Apr* 5, 7). Ir jis vadovaus savo kunigams, visų tų, kurie sudaro Karalystę, tarpininkams. Karšta meilė, vienijanti Kristų ir krikščionis, kurie kaip pradėta Karalystė jo laikosi, bendradarbiaujant vis auga ir plėtojasi.

Apreiškimo Jonui autorius linkęs maksimaliai pabrėžti tą karštą meilę, sau būdingu stiliumi įtraukdamas ją į žmogiškos sužadėtinių meilės schemą. Tarp Kristaus ir jo Karalystės dalyvių stiprėja abipusiškumas, išsiskiriantis šviežumu, radikalumu, perkeičiančia jėga ir „pirmosios meilės“ (plg. *Apr* 2, 4–5) švelnumu, „pavydžia meile“ (plg. *Apr* 3, 19). Jėzus Kristus to reikalauja absoliučiai (plg. *Apr* 2, 4–5). Akivaizdu, kad Dievo Karalystė, kurią statydinti jis pašauktas, bus meilės Karalystė.

Kristaus ir jam priklausančiųjų karšta abipusė meilė rutuliojasi lygiagrečiai su jų bendradarbiavimu siekiant nugalėti blogį ir maksimaliai įgyvendinti gerį, įgalinsiantį krikščionis savo meilėje Jėzui Kristui pereiti nuo sužadėtuvių prie sutuoktuvių. Pereidamas iš konflikto tarp „Kristaus sistemos“ ir „žemiškosios sistemos“ lygmens į galutinės atbaigos lygmenį, autorius, kupinas didelio džiaugsmo, regi visišką Dievo Karalystės įgyvendinimą ir girdi dangišką balsą, tariantį: „Dabar atėjo mūsų Dievo išganymas, galybė, Karalystė ir jo Mesijo valdžia“ (*Apr* 12, 10). Puikiai pažindamas triuškinantį blogio spaudimą – apie tai kalbės vėliau, – Apreiškimo Jonui autorius tvirtai įsitikinęs tokia teigiama istorijos pabaiga. Mintis apie įgyvendintą Dievo Karalystę jį taip sujaudina, kad vienoje iš gražiausių knygos doksologijų (plg. 19, 1–9) karštai prabylama: „Aleliuja! Užviešpatavo mūsų Viešpats Dievas, Visagalis. Džiūgaukime ir linksminkimės, ir duokime jam garbę! Nes prisiartinio Avinėlio vestuvės ir jo nuotaka pasirengusi. Jai buvo duota apsilvilti spindinčia, tyra drobė; o ta drobė – tai šventųjų teisūs darbai“ (*Apr* 19, 6–8). Apsivilkę bendradarbiavimo su Kristumi „teisiais darbais“, krikščionys laikomi sužadėtine, kuri ruošia savo vestuvių drabužį. „Avinėlio vestuvės“ įvyks tada, kai bendromis Jėzaus Kristaus ir jam priklausančiųjų pastangomis bus pašalintas visas pasaulio blogis, visi piktadariai sunaikinti ir visiems perteikta Kristaus naujybė. Krikščionys, parengti Dievo palytėjimo, my-

lės Jėzų Kristų taip, kaip Jėzus Kristus juos mylėjo ir myli. „Sužadėtinė“ taps „nuotaka“.

Tai – Naujosios Jeruzalės, jau įgyvendintos Dievo Karalystės, stebuklas. Krikščionims nebereikės dėti pastangų tapti Dievo Karalyste, jie bus visaverčiai jos dalininkai ir mėgausis jos pilnatve. Šitai puikiai nusakoma pabaigoje (plg. *Apr* 22, 1–5). Pagrindinėje Naujosios Jeruzalės aikštėje stovi vienintelis sostas, „Dievo ir Avinėlio sostas“ (*Apr* 22, 1c). Iš sosto trykšta „gyvybės vandens upė, tvaskanti kaip krištolas“ (plg. *Apr* 22, 1ab), Šventosios Dvasios simbolis. Tekanti upė leidžia išdygti ir augti „gyvybės medžiui“ (*Apr* 22, 2c), nebe kaip vienam augalui (plg. 2, 7 ir *Pr* 2, 9; 3, 22. 24), bet kaip gyvybės giriai „vienoje ir kitoje upės pusėje“ (*Apr* 22, 2b). Dalyvaujant Dievui Tėvui, Sūnui ir Dvasiai, vyksta, galima sakyti, „trejybinis potvynis“, žmones užliejantis gyvybe ir begaline meile. Žmonėms, laimingiems, kad jie visapusiškai yra Karalystė ir, vadinasi, galintys mylėti be ribų, nebereikia „nei žiburio, nei saulės šviesos, nes Viešpats Dievas jiems švies, ir jie viešpataus per amžių amžius“ (*Apr* 22, 5). Štai kokiai yra didysis įgyvendintos Dievo Karalystės planas.

c) Tiesos pagilinimas „tiesakalbiškumu“

98. Apreiškimo Jonui didžioji apreikštoji tiesa apie Dievo Karalystę pagilinama dešimtkart pasitaikančiu žodžiu „teisus“. Juo, susijusiu su Dievo Karalystės apreikštąja tiesa, išryškinamas ir pabrėžiamas artimas ryšys tarp plano Dievo viduje ir jo įgyvendinimo Dievo išorėje, konkrečioje žmogaus istorijoje. Iš to kyla krikščionio kelyje viltis. Nepaisant blogio skausmingo spaudimo, mūsų Dievo „Karalystė ir jo Mesijo valdžia“ (*Apr* 12, 10) toli gražu nėra išsisklaidantis sapnas, bet pasirodys visa savo tikrove.

Dievo Tėvo tiesakalbiškumas

Dievo Tėvo atžvilgiu sąvoka „teisus“ pavartojama keturis kartus. Pirmą kartą ji taikoma jam kaip asmeniui. Kankiniai, jau turintys tiesioginį ryšį su Dievu, konstatuoja nenykstantį blogio buvimą pasaulyje ir susijaudinę ryžtingai kreipiasi į Dievą didžiu balsu: „Kaip ilgai, šventasis ir tiesakalbis Valdove, neteisi ir nekeršysi už mūsų kraują žemės gyventojams?!“ (*Apr* 6, 10). Dievą tiesiogiai regintys kankiniai mato jo absoliučią visagalybę, dėl to jis yra visko „suverenasis“; mato, kad Dievas yra „šventas“ ir, kaip toks, iš pagrindų priešingas blogiui bei nenumaldomai trokšta jį pašalinti; mato, kad Dievas yra „tiesakalbis“, kad tarp to, kas jis yra, kaip toks, ir jo darbų istorijoje egzistuoja absoliuti darna, ir sutrikę klausia, kaip ilgai jis dar dels. Dievas nuramindamas atsako: jis tikrai nugalės blogį, tačiau

tai įgyvendins laipsniškai pagal savo planą. Tuo metu kankiniai iškart tampa tiesioginiais Kristaus prisikėlimo dalininkais – tai simbolizuoja jiems dovanojamas „baltas drabužis“ (Apr 6, 11).

Šitai patvirtinama ir paaiškinama sąvoką „tiesakalbis“ taikant veiksams, kuriais Dievas savo planą įgyvendina istorijoje. Tai – „keliai“ (plg. Apr 15, 3) ir įvertinamieji „nuosprendžiai“ (plg. Apr 16, 7; 19, 2), kuriais Dievas susiejamas su žmogaus tapsmu ir kuriais, kaip „tiesakalbiškais“ [teisingais], aukščiausiu mastu garantuojamas atitikimas tarp Dievo, kaip tokio, ir jo veiksmų.

Kristui būdingas tiesakalbiškumas

99. Kai dovana, kalbant apie Dievo Karalystės planą, iš Jėzaus Kristaus atitenka žmonėms, triskart pasitaiko žodis „tiesakalbis“ (Apr 3, 7. 14; 19, 9), įgalinantis geriau suprasti pačią Karalystę ir jos tapsmą.

Pirmąkart aptinkame šį žodį Jėzui save vadinant „Šventuoju, Tiesakalbiu“ (plg. Apr 3, 7), taip jis prilygina save Tėvui, kuriam kankiniai šaukė: „Šventasis ir tiesakalbis Valdove“ (Apr 6, 10). Kaip „Šventasis“, Jėzus, kaip ir Tėvas, turi dievystės pilnatvę. Kai Tėvas ir Jėzus įžengia į žmonių istoriją, jiedu abu apibūdinami titulu *tiesakalbis* minėtąja jų dievystės ir išitraukimo į istoriją tobulo atitikimo prasme. Jų sąlytis su žmonėmis didžiajame Dievo plane nevyks žemesniu lygmeniu.

Žvelgiant į žmonėms išpareigojusį Jėzų Kristų, išnyra dar vienas jo buvimo istorijos konkretybėje aspektas – jo teikiamas Tėvo liudijimas. Kaip „gyvasis Žodis“ jis tiesiogiai regi begalinį Tėvą, kaip „įsikūnijęs Žodis“ palaiko artimą sąlytį su žmogumi, suprasdamas jį ligi giliausių klodų. Tad jo liudijimas begalinį Tėvo, kurį jis regi, turtingumą gali priartinti prie žmogaus ten, kur jis yra, ir atsižvelgiant į tai, koks jis yra. Vadindamas save „ištikimuoju ir tiesakalbiu Liudytoju“ (Apr 3, 14), jis pabrėžia, kad jo „ištikimas“ liudijimas visiškai atitinka begalinį Tėvo turtingumą ir sykiu palaiko artimą ryšį su žmogumi. Negana to, apibūdinimu *tiesakalbis* parodoma, kad Jėzus Kristus į savo liudijimą įtraukia savo dievystės bei žmogystės pilnatvę. Begalinis Tėvo turtingumas, apreiškiamas Jėzumi Kristumi, suteikia didžiojo Karalystės plano apreiškėjai tiesai tankio ir svorio.

Dinamiškame kontekste, kuriame Kristus ir jo sekėjai kovoja su žemiškąja sistema siekdami išrauti blogį ir iškiepyti gerį, Kristus vadinamas „ištikimu ir tiesakalbiu“ (plg. Apr 19, 11), taip parodant jo ištikimybę Tėvo

planui ir jo didžiausias dieviškąsias bei žmogiškąsias pastangas jį įgyvendinti. Kai kurie to tiesakalbiškumo aspektai nurodomi ir pabrėžiami: priekini jį varo deganti meilė („akys švietė kaip ugnies liepsna“: Apr 19, 12) Tėvui ir žmonėms; jis atiduoda gyvybę, kad atliktų užduotį („apsirengęs krauju permirkusiu drabužiu“: Apr 19, 13a); jo vardas lieka nežinomas, iš pradžių yra paslaptis (Apr 19, 12c). Tačiau kai jo žodžiu („dviašmeniu kalaviju“: Apr 19, 15) visiems, kurie jį priima, išpaudžiama jo žymė, jo vardas tampa žinomas ir viešai įvardijamas – „Dievo Žodis“ (Apr 19, 13b). Tas gyvas ir tobulas „Dievo Žodis“, kurį Jėzus Kristus turi savyje ir, kaip įsikūnijęs *Logos*, yra pats (plg. Jn 1, 1. 14), per žmonėms adresuojamą jo žodį išpaudžiamas visiems jį priimantiems žmonėms – taip jiems suteikiama kristologinė naujybė. Galiausiai visa perkeičiama jame, dovanotame Žodyje.

Įkvėptųjų ir įkvepiančiųjų žodžių tikrumas

100. Pirmoje iš trijų vietų, kur „tikrumas“ taikomas žodžiams (Apr 19, 9), aiškindamas angelas sako Jonui: „Šie žodžiai yra tikri Dievo žodžiai!“ Visi Apreiškimo Jonui žodžiai iš esmės yra Dievo žodžiai; jie pereina Jėzui Kristui, gyvajam Dievo Žodžiui, ir jame sutankėja; iš Jėzaus Kristaus per Šventąją Dvasią jie spinduliuojami žmonėms ir juos pasieka. Tie žodžiai vadinami „tikrais“, nes geba perteikti bei dovanoti žmogui visus Dievo ir Kristaus turimus lobius.

Antroje vietoje literatūrinė formuluotė sudėtingesnė. Vienas po kito seka tiesioginis Dievo įsikišimas, toliau kalba aiškinantysis angelas ir pabaigoje vėl įsiterpia Dievas: „Sėdintysis soste tarė: Štai aš visa darau nauja! Ir sako (aiškinantysis angelas): Rašyk, nes šitie žodžiai patikimi ir tikri. Ir jis (soste sėdintis Dievas) pasakė: Įvyko! Aš esu Alfa ir Omega, Pradžia ir Pabaiga...“ (Apr 21, 5–6). Soste sėdinčio Dievo, Prado, lemiančio visą apreiškimosios tiesos plėtrą ir Karalystės tapsmą, iškilminga ištara parodomas nuolatinis Jį veikti skatinantis ketinimas: Jis trokšta visame kame, pradedant nuo žmogaus, išpausti Kristaus naujybę. Aiškinančiojo angelo žodžiais Jonui pabrėžiama to, kas užrašytina, vertė: visi šie Dievo žodžiai (plg. Apr 19, 9), įskaitant paskutinius išartuosius, „yra patikimi“, nes atitinka Dievo ketinimą perduoti juos žmonėms per Jėzų Kristų. Kadangi jiems būdingas dinamiškas turinys, visiškai sutampantis su Dievo reikalavimais ir žmogaus siekiais, jie vadinami „tikrais“, nes jais atnešamas ir įgalinamas naujas gyvenimas Kristuje.

Pasiekę savo eschatologinį tikslą, Apreiškime Jonui pateikiami Dievo žodžiai gali būti laikomi „įvykdytais“. Tai iškilmingai patvirtinama Dievo, kuris toks artimas

žmogaus istorijai, kad tarsi sutampa su jos pradžia ir pabaiga. Dievo žodžiai, „tapdami“, yra laikotarpyje tarp „alfos“ ir „omegos“, „pradžios“ ir „atbaigos“, dinamiškai plėtojamiesi bei spinduliuodami savo kristologinį turinį. Ir per tuos tampančius žodžius Dievas visa daro „nauja“.

Trečia vieta, kur *tikrumas* taikomas žodžiams, yra paskutiniame knygos puslapyje. Aiškinantysis angelas dar kartą paskelbia: „Šie žodžiai yra patikimi ir *tikri*“ (Apr 22, 6). Visiško sutapimo su Dievo ketinimu ir Dievo visiško išpareigojimo per Kristų savo dievytėje tarnauti žmonėms reikšmė čia papildoma nuoroda į knygą, kuri buvo skaitoma susirinkimui. Tinkamai išklaudyti įkvėptieji žodžiai juos priimančiam tampa įkvepiančiais iškiemydami jam Kristų, Naująjį, kuris atnaujina.

Taip ratas užsidaro. Visa išeina iš Dievo Tėvo ir pereina Jėzui Kristui, gyvajam Tėvo Žodžiui. Jėzus Kristus, gyvasis Žodis, tampa pasiūtu ir dovanotu žodžiu, t. y. žodžiu, kuris turinio pažiūriu išeina iš jo paties, pasiekia žmones ir įdiegia jiems naują gyvenimą. Iš kristologinio lygmens, kuris formuojasi bei plėtojasi žmonėse, laipsniškai vesdamas juos į nenusakomą vienybę su Jėzumi Kristumi, gyvuoju Žodžiu, pasiekiamas dangiškasis Tėvas.

4. Pabaiga

101. Šventojo Rašto skaitytojui negali nepadaryti įspūdzio tai, kad literatūrine forma ir sąsaja su istorija tokie skirtingi tekstai priklauso vienam kanonui ir perteikia tą pačią tiesą, pilnatviškai išreiškia Kristaus asmeniu.

a) Senojo Testamento literatūrinės ir teologinės ištarnos

Senojo Testamento įvairių literatūrinių tekstų studijos atskleidė nepaprastą Dievo reikšimosi istorijoje įvairovę. Raštai liudija, kad Dievas panoro bendrauti su žmonija per įvairius tarpininkus.

– Pats sukūrimo darbas atspindi Dievo norą būti Dievu „žmogui“: Dievas imasi iniciatyvos reikštis kuriamu darbu, kuris bibliiniame pasakojime vadinamas „geru“ (Pr 1, 31); sykiu pabrėžiama, kad tas darbas išsyk susiduria su blogio klausimu (Pr 3, 1–24).

– Dievas dažnai išganingai reiškiasi ir ypatingoje Izraelio istorijoje: išlaisvina iš Egipto vergijos (Iš 14), iš stabmeldystės (Iš 20; Ist 5), dovanoja Įstatymą, kuriu Izraelis mokomas artimo meilei atviro gyvenimo (Kun 19).

– Pranašų raštijoje pranašų žodis laikomas įkvėptu (knygų žangos, pasiuntimo, pranašavimo formulės). Pranašų pranašystėmis išreiškiami ir Dievo reikalavimai, apreikšti tautai istorijos vingiuose, ir Viešpaties ištikimybė nepaisant Izraelio kaltės.

– Išminties raštijoje atspindimi galimi konfliktai tarp tiesos siekiančių senovės kultūrų ir Izraeliui dovanoto ypatingo apreikšimo. Visoms išminties tradicijoms būdinga pateikti Izraelio išmintį kaip iškilią apreikštosios tiesos apraišką. Pirmiausia helenizmo epochoje Izraelio išmintis, susidūrusi su graikų filosofinėmis sistemomis, linksta siūlyti nuoseklią minties sistemą, pabrėžiančią Toros moralinę bei teologinę vertę ir siekiančią paskatinti širdį bei protą pritarti.

– Himnai, ypač psalmės, apima visus anksčiau minėtus matmenis: Psalmyne aukštinamas Dievas kaip Kūrėjas ir Gelbėtojas, kaip veikiantis istorijoje, Dievas kaip tiesos versmė, sykiu kviečiant tikinčiuosius ištikimam, teisiam ir teisingam gyvenimui.

b) Naujojo Testamento teologinės ištarnos

102. Naujojo Testamento knygomis siekiama vesti skaitytoją į susitikimą su Kristumi, „Tėvo Apreiškėju“, išganymo šaltiniu ir galutine tiesos apraiška. Tai daroma įvairiais būdais.

– Sinoptinėse evangelijose, kurių redaktoriai remiasi tiesioginiais istoriniais liudijimais, parodoma, kad Jėzus iš Nazareto „išpildė“ visus Izraelio lūkesčius: jis yra Mesijas, Dievo Sūnus, išganymo tarpininkas. Pašventintas Dvasia, savo mirtimi ir prisikėlimu jis pradeda naują laiką – Dievo Karalystę.

– Jono evangelijoje parodoma, kad Kristus yra Dievo žodžio pilnatvė, Žodis, apreikštas mokiniams, gaunantiems pažadėtąją Dvasios dovaną.

– Pauliaus laišakai grįsti autoritetu apaštalo, kuris, remdamasis savo asmenine susitikimu su Kristumi patirtimi, skleidžia Evangeliją tarp pagonių ir, pasitelkdamas naują žodyną, siūlo Kristaus darbą savo meto kultūroms.

– Pasak Apreiškimo Jonui, Jėzus, kuriam dovanoti įkvėptieji žodžiai (plg. Apr 1, 1), yra didžiausia Tėvo dovana. Tarp Dievo trokštamos Karalystės plano ir jo įgyvendinimo žmogaus istorijoje per Kristų egzistuoja absoliuti atitiktis. Kai įkvėptieji žodžiai bus visi įgyvendinti, istorijoje sunaikinus įsikerojusį blogį ir įdiegus Kristaus įstabius darbus, Dievas, turėdamas priešais akis tuos žodžius, iškilmingai paskelbs: „Įvyko!“ (Apr 21, 6).

c) Kanoninės prieigos prie Rašto būtinybė ir būdas

103. Dogminėje konstitucijoje *Dei Verbum* (12) ir posinodiniame paraginime *Verbum Domini* (40–41) nurodoma, jog suvokti Rašto visą teologinę ir dvasinę prasmę įmanoma tik atsižvelgiant į visą Rašto kanoną. Bet kuri biblinė tradicija aiškintina savo kanoniniame kontekste, leidžiančiame išvelgti diachroninius ir sinchroninius saitus su kanono visuma. Šitaip kanonine prieiga atskleidžiami ryšiai tarp Senojo Testamento ir Naujojo Testamento tradicijų.

Nepaisant anksčiau nusakytos įvairovės, Rašto kanonas susijęs su vienintele Tiesa – Kristumi, kurį apaštalių liudijimas pripažįsta esant Dievo Sūnumi, Tėvo Apreiškėju ir žmonių Išganytoju. Toks teiginys yra viso kanono viršūnė, į kurią „linksta“, taip sakant, visi jį sudarantys dėmenys. Kitaip tariant, Rašto kanonas yra tinkamas kiekvienos jį sudarančios tradicijos aiškinimo kontekstas: įtraukta į kanoną, bet kuri dalinė tradicija įgyja naują kontekstą, atnaujinanti jos prasmę.

Tokia „kanonine logika“ atsižvelgiama į tarp Naujojo ir Senojo Testamentų egzistuojančius ryšius: Kristaus gyvenimo ir darbų sąsajos su Senojo Testamento tradicijomis išreikšti Naujojo Testamento tradicijose pasitelkiamos sąvokos „būtinybė“ ir „išsipildymas“ (plg. *Mt* 26, 54; *Lk* 22, 37; 24, 44). Rašto turinys, kad būtų tikras, turi būtinai išsipildyti, ir tas išsipildymas visiškai įgyvendintas Kristaus gyvenimu, mirtimi ir prisikėlimu (*Jn* 13, 18; 19, 24; *Apd* 1, 16). Pats Jėzaus asmuo suteikia galutinę prasmę labai skirtingoms tradicijoms: tai, pavyzdžiui, regime Luko evangelijos 24-ojo skyriaus pasakojime, kur Jėzus asmeniškai parodo, kad jo individuali istorija apšviečia Toros, pranašų ir psalmių tradicijas. Kristaus asmuo atsiliepia į Izraelio lūkesčius ir atbaigia Dievo apreiškimą. Kristumi

„apibendrinamos“ ir susiejamos pirmosios Sandoros pagrindinės figūros: jis yra Tarnas, Mesijas, Naujosios Sandoros tarpininkas, Išganytojas.

Kita vertus, Kristus galutinai ir nepranokstamai išreiškia apreiškimą tiesą, kuri laipsniškai atskleista rašytinėse tradicijose pirmosios Sandoros kontekste. Kristaus tiesa, pateikta Naujojo Testamento tradicijose, neperskiriamai susieja pirmų mokinių tiesioginį liudijimą su to liudijimo priėmimu Dvasioje pirmosiose krikščionių bendruomenėse.

Kokia yra esminė tos tiesos apie Dievą ir žmonių giminės išganyimą, tiesos, kuri yra dieviškojo apreiškimo šerdis ir yra visiškai bei galutinai išreikšta Jėzuje, žinia? Atsakymą į šį klausimą teikia Jėzaus elgesys. Jis apreiškia Dievą, kuris yra Tėvas, Sūnus, Šventoji Dvasia (*Mt* 28, 19), Dievą, kuris yra tobula bendrystė ir gyvena joje. Jėzus kviečia savo mokinius gyvenimo bendrystėn su savimi sekant juo (*Mt* 4, 18–22) ir įpareigoja jo mokiniais padaryti visų tautų visus žmones (28, 19). Išsako savo didžiausią troškimą prašydamas Tėvą: „Tėve, aš noriu, kad tavo man pavestieji būtų su manimi ten, kur ir aš; kad jie pamatytų mano šlovę, kurią esi man suteikęs“ (*Jn* 17, 24). Štai tiesa, apreiškta Jėzaus ir per Jėzų: Dievas, kaip toks, yra bendrystė ir jis siūlo bendrystę su savimi per savo Sūnų (plg. *Dei Verbum*, 2). Įkvėpimas ir jo trejybiniis pobūdis, perteiktas Naujojo Testamento autorių, iškyla kaip tinkamas būdas šiai tiesai perteikti. Įkvėpimas ir Biblijos tiesa vienas kitą atitinka.

Tad Rašto kanonas sykiu atveria prieigą prie dinamikos, kuria Dievas asmeniškai perteikia save žmonėms per pranašus, bibliinius autorius ir galiausiai per Jėzų iš Nazareto, taip pat prie proceso, per kurį bendruomenė priima Dvasioje šį apreiškimą ir užrašo jo turinį.

(*Tęsinys kitame numeryje*)

Kunigų paskyrimai

Kauno arkivyskupijoje

Kun. **Remigijus Kuprys** paskirtas Kauno Šv. Antano Paduviečio parapijos vikaru su teise laiminti santuokas.

-Kn-

Lektorių ir akolitų skyrimai

Lapkričio 26-ąją, Kristaus Visatos Valdovo sekmadienį, Kauno arkikatedroje bazilikoje per šv. Mišias keliems Kauno kunigų seminarijos auklėtiniams Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas suteikė kandidatų į kunigystę skyrimus, taip pat skyrimus lektorių ir akolitų tarnystei. Kandidatais į kunigystę paskirti Tautvydas Kapcevičius (Vilkaviškio vyskupija) ir Gintas Petkevičius (Kaišiadorių vyskupija), lektorių tarnystei – Mantas Kazlauskas (Kauno arkivyskupija) ir Edgaras Versockis (Estijos apaštališkoji administratūra), akolitų tarnystei – Marius Boreiša, Martynas Povylaitis, Liutauras Vilėniškis (Kauno arkivyskupija), Normundas Figurinas (Panevėžio vyskupija).

Šiaulių katedroje šv. Mišių metu vyskupas Eugenijus Bartulis akolitų skyrimus suteikė IV kurso klierikams Gediminui Kasperavičiui ir Matui Kasparui.

-kait, Š-

Projekto „Kauno bažnyčios: miesto tapatumo kodas“ sutiktuvės

Lapkričio 28 d. Kauno rotušėje pristatytas Kauno apskrities Viešosios bibliotekos projektas „Kauno bažnyčios: miesto tapatumo kodas“ ir jo vaisius – 9 Kauno bažnyčių vaizdo istorijos. Nuo šiol autentiškas, tačiau sykiu kūrybiškai pasakojamas seniausių miesto šventovių – Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų (Vytauto Didžiojo), Šv. Jurgio Kankinio (pranciškonų), Šv. Mikalojaus (benediktinių), Švč. M. Marijos Apsilankymo pas Elzbietą (Pažaislio), Šv. Gertrūdos (marijonų), Šv. Pranciškaus Ksavero

Vyskupu įšventintas kunigas Darius Trijonis

Gruodžio 16 d. Vilniaus arkikatedroje bazilikoje Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas kunigą Darių Trijonį konsekrovo vyskupu.

Popiežius Pranciškus 2017 m. rugsėjo 29 d. Telšių katedros administratorių teologijos mokslų daktarą kunigą Darių Trijonį nominavo Vilniaus arkivyskupijos vyskupu augziliaru ir suteikė jam Fisianos vyskupo titulą. Konsekracijos iškilnėse kokonsekratoriais buvo Vilniaus arkivyskupas emeritas kardinolas Audrys Juozas Bačkis ir Telšių vyskupas Kęstutis Kėvalas. Koncelebravo Lietuvos vyskupai ir vyskupai iš Lenkijos, Latvijos ir Baltarusijos. Iškilnėse taip pat dalyvavo apaštališkasis nuncijus Lietuvoje arkivyskupas dr. Pedro Lopez Quintana. Kartu Eucharistiją šventė kunigai iš Vilniaus arkivyskupijos, taip pat iš Telšių bei kitų Lietuvos vyskupijų.

Vyskupą nominatą procesijoje prie altoriaus lydėjo prelatas Juozas Šiurys iš Telšių vyskupijos ir Vilniaus arkivyskupijos kancleris kun. Kęstutis Palikša. Konsekracijos apeigose visiems iškilnių dalyviams buvo parodytas popiežiaus Pranciškaus pasirašytas naujojo vyskupo paskyrimo raštas – bulė. Prelatas Juozas Šiurys perskaitė šio rašto vertimą.

Arkivyskupas Gintaras Grušas homilijoje džiaugėsi seniai lauktu popiežiaus paskyrimu, išreikštu rūpesčiu, kad vietinė Bažnyčia nepristigtų ganytojų. Per Bažnyčios tarnystę pats Dievas skiria ganytojus misijai atlikti. Dievas kviečia eiti ten, kur žmogus yra siunčiamas, ir teikia reikalingą apsaugą, nors kartais tos misijos iki galo neįmanoma suvokti. Paskyrimo bulė – tai popiežiaus laiškas vyskupu paskiriamam kunigui Dariui, paraginimas, kaip elgtis jaunam vyskupui. Panašiai kaip apaštalo Pauliaus Laiške Timotiejui (1 Tim 4, 11–16) pašauktasis yra kviečiamas kitiems tikintiesiems būti pavyzdys savo žodžiu, elgesiu, meile, tikėjimu ir skaistumu, taip naujam vyskupui reikia būti įrankiu Dievo rankoje tam, kad atliktų paskirtą misiją. Apaštalai – tarnystės pirmtakai atskleidžia, kaip skelbti Evangeliją, net prisiimant kankinio mirtį. Lietuvoje netrūksta ištikimų skelbėjų pavyzdžių. Šiais metais palaimintuoju paskelbtas arkivyskupas Teofilus Matulionis visą gyvenimą liudijo krikščionišką meilę, nešė Kristų ir skelbė Gerąją Naujieną. Lietuvoje visada buvo su kaimene solidarių ganytojų, vyskupai prisidėjo, kad žmonių vertybės būtų visada ugdomos. Vyskupas nominatas pasirinko šūkį: *In simplicitate et sinceritate Dei*. Kiekvienas yra pašauktas saugoti paprastumą ir nuoširdumą. Svarbu gyventi nepadalyta širdimi, atspindėti pasauliui Dievo nuoširdumą, paprastumą.

Arkivyskupas priminė šventojo popiežiaus Jono Pauliaus II žodžius, 1993 m. rugsėjo 4 d. pasakytus Vilniaus arkikatedroje bazilikoje susirinkusiems Lietuvos vyskupsams ir kunigams, nes tai tinka ir šiandien: „Išklausykite, padrašininkite, palaikykite ir vadovaukite Dievo tautai, žengiančiai tiesos ir šventumo takais. Štai kur jūsų pasiuntinybė, akivaizdžiai reikalaujanti, kad be atvangos stengtumėtės būti ištikimi ir mylėti Kristų, žmonijos Gelbėtoją. Prieš akis visada turėkite Jėzaus pavyzdį, su dieviškuoju Mokytoju kasdien kalbėkitės, Jo klausykite ir ištikimai Juo sekite, kad taptumėte Jo atsiųstosios Šventosios Dvasios įnagiais.“ Arkivyskupas konsekruojamąjį vyskupą pavedė Trakų Dievo Motinai, Lietuvos Globėjai, kad globotų ir lydėtų vyskupystės tarnystę. „Marija su paprastumu ir nuolankumu klausė Dievo Žodžio ir, svarstydamas savo širdyje, jį vykdė visu gyvenimu. Linkiu ir Tau – eiti ir taip gyventi“, – sakė užbaigdamas homiliją arkivyskupas Gintaras Grušas.

Viešai išreiškęs norą ir pažadą saugoti tikėjimo paveldą ir ištikimai atlikti pavedamą tarnystę, saugoti vienybę su Šventuoju Tėvu, ieškoti paklydusių ir nuolat melstis, vyskupas nominatas pagal senovinį paprotį prieš altorių parpuolė kniūbsčias, o visa tikinčiųjų bendruomenė giedojo Visų Šventųjų litaniją. Tyloje konsekratorius Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, vyskupai kokonsekratoriai bei kiti apeigose dalyvaujantys vyskupai paeiliui ant šventinamojo galvos uždėjo rankas, taip perduodami nuo apaštalų laikų ateinančias paties Jėzaus Kristaus suteiktas galias. Tada diakonams virš konsekruojamojo galvos laikant atverstą Evangelijų knygą Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas meldėsi konsekracijos malda. Taip pat arkivyskupas ant šventinamojo galvos išliejo šv. Krizmos aliejaus, taip išreikšdamas patėpimą vyskupo tarnystei. Iššventintajam vyskupui Eucharistijos metu įteikti vyskupo tarnystės ženklai: žiedas, mitra ir pastoralas. Naujai konsekruotą vyskupą pasveikino visi vyskupai, o susirinkusi bendruomenė palydėjo gausiais plojimais.

Po Eucharistijos šventimo naujai konsekruotas vyskupas Darius Trijonis išreiškė padėką Dievui už gyvybės dovaną ir pašaukimą būti apaštalų įpėdiniu, savo tėvams, mokytojams, kunigams, vyskupams už palydėjamą tarnystės kelyje. Vyskupas padėkojo Vilniaus arkivyskupui metropolitui Gintarui Grušui, apaštališkajam nuncijui Pedro Lopez Quintana, kokonsekratoriams kardinolui Audriui Juozui Bačkui ir Telšių vyskupui Kęstučiui Kėvalui, visiems vyskupams, kunigams, diakonams, vienuoliams ir vienuolėms, klierikams, chorams, Katedros darbuotojams, pasauliečiams, Žemaitijos Plikių, Slengių, Gargždų, Palangos parapijiečiams, visiems dalyvavusiems liturgijoje ir prisidėjusiems rengiant šią šventę, visiems malda palydintiems kunigų tarnystę, mylintiems Bažnyčią, savo parapijas, į bendrą maldą besijungiantiems prie televizijos ekranų ir radijo imtuvų visoje Lietuvoje. Taip pat vyskupas Darius Trijonis už dalyvavimą šiose iškilmėse dėkojo broliams ir seserims iš kitų krikščioniškų bendruomenių: stačiatikių, liuteronų, taip pat Lietuvos valdžios atstovams. Pasak vyskupo, šis jo paskyrimas – tai popiežiaus žvilgsnis į Žemaitiją, prieš 28 metus vyskupo Antano Vaičiaus pastangomis atkurtosios Seminarijos įvertinimas ir Žemaitijos krikšto užbaigimo dovana. „Šios mano pirmos šventos Mišios aukotos kaip vyskupo už visus Jus, kurie savo malda ir meile mane lydėjote vyskupystės link“, – sakė vyskupas Darius Trijonis.

Naujai iššventintas ganytojas padėkojo italų ir lenkų kalbomis.

Po iškilmingų Mišių chorui giedant „Tave, Dieve, garbinam“ vyskupas Darius Trijonis, lydimas kokonsekratorių Vilniaus arkivyskupo emerito kardinolo Audrio Juozo Bačkio ir Telšių vyskupo Kęstučio Kėvalo, eidamas per Vilniaus arkikatedrą baziliką laimino susirinkusius žmones.

Vyskupo Dariaus Trijonio herbe vaizduojamas baltas kryžius primena tikėjimo dovaną kaip kelią pas Dievą. Auksinė M raidė kairėje pusėje primena Švč. Mergelę Mariją, kurios globos vyskupas nuolat meldžia. Baltos spalvos lelijos žiedas primena šv. Antaną, vyskupo mėgstamą šventąjį, Telšių katedros, kurioje vėliausiai teko darbuotis administratoriaus pareigose, titulinį globėją, taip pat ir šv. Kazimierą, Vilniaus arkivyskupijos ir visos Lietuvos dangiškąjį globėją. Apačioje nupieštos septynios žalios kalvelės simbolizuoja gimtąjį Telšių miestą, pastatytą ant septynių kalvų. Taip pat tai gali būti užuomina apie Vilniaus krašto kalvas. Vyskupo Dariaus Trijonio pasirinktas šūkis lotyniškai „*In simplicitate et sinceritate Dei*“, lietuviškai „Dievo

(jėzuitų), Šv. arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčių, Kristaus Prisikėlimo bazilikos ir arkikatedros bazilikos – istorijas bus galima pamatyti interaktyviajame terminale Viešojoje bibliotekoje.

Apie šį unikalų kultūrinį projektą ir ryškų miesto gyvenimo įvykį sužinoję kauniečiai bei miesto svečiai gausiai susirinko į sutiktuves pilnutėlėje Rotušės salėje. Labiausiai visiems rūpėjo kuo greičiau pamatyti vaizdo istorijas, o už jas, kad ir trumpai pasigėrėjus, padėkoti ir pasveikinti projekto kūrėjus – Rimantę Tamoliūniene, Kauno apskrities viešosios bibliotekos Kultūros renginių ir leidybos grupės vadovę ir šio projekto *Spiritus movens*, bei jos suburtus dailininkus, aktorius ir kt.

„Kas būtų Kaunas be bažnyčių? Jos mūsų tapatybės kodas“, – sakė visus sveikindamas šio projekto sumanymo globėjas Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas, nuoširdžiai dėkodamas projekto vadovei, kūrybingajai Rimantei Tamoliūnienei ir jos gausiai komandai. Bažnyčios, pasak arkivyskupo, pirmiausia keičia ne miesto peizažą, bet žmones – Dievas juos keičia, skatina jų gerus darbus. Pats Kristus šių erdvių dėka tarsi tampa Kauno piliečiu, gyvenančiu su žmonėmis, veikiančiu juose. Arkivyskupas pasidalijo lūkesčiu, jog šis projektas galbūt paskatins tapti geresniais krikščionimis, geresniais miesto ir savo valstybės piliečiais, o artėjant Lietuvos valstybingumo šimtmečiui sulaukti joje ir popiežiaus Pranciškaus apsilankymo.

Siekį nekasdieniškai, sumaniai pristatyti istoriją, šį per pusantrų metų įgyvendintą projektą kaip dovaną miestui ir Lietuvai minėjo ir Kauno apskrities Viešosios bibliotekos direktorė Asta Naudžiūniene.

„Kiekviena bažnyčia – amžininkų metraštis“, – sakė Rimantė Tamoliūniene, atkreipdama dėmesį, jog šimtmečius skaičiuojančios bažnyčios turi savo istorijas ir savo paslaptis. Bažnyčios buvo miestiečių dvasinio gyvenimo centras,

jos neatskiriamos nuo tarnavusių dvasininkų asmenybių bei puoselėtų vertybių, nuo buvusių santvarkų. Pasak Rimantės, istorikai yra parengę solidžių darbų, o šiame projekte istoriją norėta pasakoti glaustai, šmaikščiai, šiuolaikiniam žmogui geriausiai suprantama vaizdų kalba pasitelkiant išmaniąsias technologijas.

Tokiu šiuolaikišku, patraukliu ypač jauniems žmonėms istorijos pristatymu pasidžiaugė vakare kalbėjusi dr. Rasa Varsackytė. XVI–XVII a. Kauno istoriją tyrinėjusi mokslininkė pabrėžė svarbų Bažnyčios vaidmenį to meto miesto gyvenime, be kita, papasakojo apie amatininkų, pirklių susibūrimus į brolijas, kurios švelnino socialines atskirtis, plėtojo karitatyvinę Bažnyčios misiją ir kt.

Visai netrukus bažnyčių istorijos, kaip ir buvo žadėta, gyvai prabilo iš ekrano, iškart prikaustė dėmesį kūrybiškai sudėliotomis istorinėmis fotografijomis, unikalia filmuota medžiaga, kita dokumentika, piešiniai. Ir nuostabiais tekstais, įgarsintais aktorių Rido Žirgulio, Liubomiro Laucevičiaus, Jono Čepulio, Egidijaus Stanciko ir kitų garšių žmonių. Visų parodytų istorijų fragmentai sulaukė gausių plojimų.

Projektą parėmė Lietuvos kultūros taryba, jį įgyvendinti padėjo ir privatus rėmėjai.

-kait-

Švč. Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos, Šiaulių vyskupijos globėjos, iškilmė

Gruodžio 8 d. Šiaulių vyskupijos kunigai ir tikintieji susirinko minėti Šiaulių vyskupijos globėjos, Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo iškilmę. Ji prasidėjo rožinio malda. 12 val. šv. Mišias aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Koncelebravo Šiaulių vyskupijos kunigai.

„Susirinkome padėkoti Švč. Mergelei Marijai, kuri jau 20 metų globoja mūsų vyskupiją“, – pradėdamas pamokslą

paprastumu ir nuoširdumu“, paimtas iš apaštalo Pauliaus Antrojo laiško korintiečiams: „Vadovavomės iš Dievo einančiu paprastumu bei nuoširdumu – ir ne kūniška išmintimi, bet Dievo malone“ (2 Kor 1, 12 b). Paprastumas ir nuoširdumas – reikalingos savybės, padedančios būti savimi, labiau atsiverti ir kasdieniškose situacijose patirti Dievą.

-ksb-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Gruodžio 6 d. Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje vyko Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas.

Po Valandų liturgijos Dieninės maldos Laisvosios visuomenės instituto direktorė Salomėja Fernandez Montojo pristatė *Gender* ideologiją, kuri visuomenėje vis labiau plinta. Ši ideologija kilo iš feministinio sąjūdžio, siekusio ginti moterų teises ir šalinti nelygybės bei diskriminacijos reiškinius ir atsakyti vyrų viršenybės idėjoms. Tačiau *Gender* ideologija vis labiau iškreipia visuomenę, siūloma atsakyti biologinės dviejų lyčių apibrėžimo sampratos kaip suvaržymo, įvesti 30, 60 ar 115 lyčių pasirinkimą, neigti vyro ir moters šeimos reikšmę, atskirti tėvus nuo vaikų, leisti patiems vaikams pasirinkti lytį, atsakyti bet kokių ribojimų seksualinėje srityje. Kai kuriose šalyse net šalinami užrašai, vengiama kreipinių, kuriuose įvardijama žmogaus lytis, esą tai gali įžeisti kitos lyties asmenis. Taip lytis laikoma ne prigimtiniu, o socialiniu reiškiniu, kuriuo galima manipuliuoti, ir siekiama belytės visuomenės. Krikščionybė čia tampa kliūtimi, nes gina prigimtines žmogaus teises, teigia, kad lytis – prigimtine savybė, nulemta genetikos.

Teisininkas Vygantas Malinauskas pristatė Europos žmogaus teisių teismo sprendimų, susijusių su lyties klausimu, raidą. Iš pradžių buvo pabrėžiama, kad valstybės neprivalo išduoti naują tapatybę liudijančių dokumentų pasikeitus lytį. Vėliau apribojimai įteisinant lyties keitimą pradėti laikyti asmens teisių pažeidimu. Lyties keitimo šalininkų argumentas – neteisinga leisti kentėti žmonėms, jei jie dėl turimos lyties jaučiasi nepatogiai, reikia parodyti jiems gailestingumą. Lietuvoje pagal civilinės teisės kodeksą galima keisti lytį, teismas išduoda leidimą ir įpareigoja atsakingas instancijas išduoti naujus dokumentus teigdamas, kad nėra duomenų, jog tai trukdytų viešajam interesui. Vis dėlto taip įteisinamas melas apie žmogų. Tiesa, kad žmogus vartojo hormonus, buvo daromos plastinės operacijos, pasikeitė jo elgesys, drabužiai, bet taip pat tikra tai, kad tas žmogus gimė vyru arba moterimi, tam tikrą amžių buvo tos lyties ir net po intervencijų lieka tos pačios lyties. Lyties keitimo galimybė svarstoma žmogaus teisių kontekste. Viskas priklauso nuo to, kaip traktuojamos žmogaus teisės. Lyties keitimo šalininkai žmogaus teises traktuoja pagal asmens norą ir interesus. Teisė iš tiesų reali tada, kai suvokiamos ir su tuo susijusios pareigos. Žmogus gali vadintis kuo nori, tačiau neturime moralinės pareigos palaikyti kito asmens pasirinkimo. *Gender* ideologija apriboja sveiką protą ir visuomenės interesą, siekia keisti gamtos mokslus ir juos interpretuoti, keisti realybę. Jaunimui ši ideologija atrodo priimtina, nes pabrėžia laisvės idėją, todėl ji skverbiasi per tolerancijos, patyčių prevencijos programas. Tačiau tai apgaulingos laisvės pažadas, asmens žalojimas.

Iš Vilniaus arkivyskupijos kilęs kunigas Jurij Liubianiec, besidarbuojantis Kazachstane, pristatė šio krašto katalikų padėtį. Kazachstane yra trys vyskupijos ir apaštalinė administratūra, veikia viena tarptautinė kunigų

seminarija. Pastoracijoje dirbaujasi kunigai iš Vokietijos, JAV, Lenkijos, Ukrainos. Visuomenės daugumą sudaro musulmonai, tačiau jų išpažįstamas islamas skiriasi nuo praktikuojamo kitose šalyse. Vietos vyskupai ieško kunigų, pasauliečių ir šeimų, kurie norėtų vykti keleriems metams į šią šalį atlikti pastoracinės tarnystės.

-ksb-

Mariologinis kongresas Trakuose

Gruodžio 8–10-ąją, artėjant Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, karūnacijos 300 metų jubiliejui, Trakuose vyko Mariologinis kongresas. Gruodžio 8 d., penktadienį, į baziliką rinkosi arkivyskupijos jaunimas. Vakaras prasidėjo jėzuito Eugenijaus Puzynios katecheze. Jis kalbėjo apie tai, kodėl šiandien Mergelė Marija turėtų būti svarbi, kodėl rožinys yra vadinamas širdies malda.

Po katechezės jauni žmonės užrašė savo intencijas. Prasidėjo gyva rožinio malda. Šviečiant žvakėms apie du šimtus jaunų žmonių drauge ėjo Šviesos rožinį Trakų gatvėmis. Jis tęsėsi palei ežerą visame Trakų miestelyje, neaplenkiant karaimų ir totorių namų, kurie nuo seno gerbė Trakų Dievo Motinos paveikslą.

Po rožinio jaunimas grįžo į baziliką ir šventė Eucharistiją. Jai vadovavo vyskupas nominatas Darius Trijonis. Jis ragino jaunimą niekada neprarasti vilties ir žvelgti į Mariją, kuri pirmoji praskynė mums kelią į dangų. Šventė baigėsi linksmavakariu Trakų kultūros centre.

Pagrindinę dieną, gruodžio 9-ąją, kongresas prasidėjo 10 val. Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bazilikoje šv. Mišiomis, kurias aukojo arkivyskupas Gintaras Grušas. Arkivyskupas, sveikindamas susirinkusiuosius į kongresą, kvietė irtis į gilumą, geriau pažinti savo tikėjimą per Marijos asmenį.

Gruodžio 9-oji, šeštadienis, buvo gausus konferencijų ir paskaitų. Vyko forumas. Apie Marijos mokinystę pranešimą skaitė doc. dr. Vytautas Ališauskas. Jis kalbėjo, kad mokinystė ženklino visą Marijos gyvenimą. Ji stengėsi įsiklausyti, ką kalba Jėzus. Įsiklausymas, noras išgirsti Jėzaus mokymą yra tikros mokinystės ženklas. Kun. dr. Arnoldas Valkauskas apžvelgė svarbiausias dogmas apie Mariją ir jų svarbą mūsų tikėjime. Svečiai iš Lenkijos – prof. habil. dr. Stanislaw Celestyn Napiórkowski OFM Conv. ir dr. Monika Waluś kalbėjo apie Jono Pauliaus II pamaldumą Mergelei Marijai akcentuodami popiežiaus žodžius: „Per Jėzų pas Mariją“ ir „žvelgdami į Mariją mes galime matyti, kaip atrodo žmogus, pilnas Šventosios Dvasios“.

Popiečio teminiuose užsiėmimuose kun. Algis Vaickūnas apžvelgė, ką reiškia kreipiniai Švč. M. Marijos litanijoje. Diakonas dr. Benas Ulevičius pasakojo apie Mariją ir Šventąjį Raštą. Dailėtyrininkė Sandra Stonytė pristatė Švč. M. Marijos ikonografiją. Buvo kalbama apie Marijos giesmes grigališkajame chorale (Živilė ir Giedrius Tamaševičiai). Norintieji galėjo aplankyti Trakų baziliką, kur dr. Lina Leparskienė vedė paskaitą-ekskursiją apie Trakų Madonos kultą kaip atminties kultūros reiškinių.

Susirinkusieji po teminių užsiėmimų turėjo galimybę užduoti klausimus forume. Jame dalyvavo arkivysk. Gintaras Grušas, dr. Vytautas Ališauskas,

sakė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Marija labiausiai išaukštinta, nes Dievas ją pasirinko. Ji apsaugota nuo bet kokios sutepties. Neprilygstamas grožis spinduliuoja viso pasaulio istorijoje. Žvilgsnis ypač krypsta į mūsų šeimų motinas. Kaip svarbu, kad jos išsaugotų tyras širdis. Jei Viešpats taip apsaugo dangiškąją Motiną Mariją, kaip svarbu kiekvienai motinai pajusti, kad per ją ateina gyvybė. Matome daug vaikų, apiplėštų dvasine ir kūniška prasme. Negalime perduoti to, ko patys neturime. Vyskupas palinkėjo, kad ši šventė paskatintų visas motinas atsigręžti į dangiškąją Mergelę Mariją. Kiekviena būsimoji motina turi pagalvoti apie gyvenimą, paaukotą Viešpačiui, nes vaikas pradedamas auklėti daug anksčiau, nei gimsta.

Vyskupas taip pat priminė Dievo Motinos apsišventinimą Montikjaryje (Italija) 1947 m. Ji prašė maldos, ypač už kunigus ir vienuolius, trokšdama, kad jie būtų švyturiai ir perduotų Evangeliją tyromis širdimis ir mintimis. „Marija troško, kad gruodžio 8 d. 12 val. būtų švenčiama kaip malonės valanda, kaip tik šią malonės valandą ir esame susirinkę, – sakė Šiaulių vyskupas. – Dėkime ir prašykime, kad eitume ramybės ir šventumo keliu. Kad turėtume gyvenimo džiaugsmo ir šiam džiaugsmui nieko netrūktų.“ -irat-

Pasitikta relikvija

Lapkričio 26-ąją, švenčiant Kristaus Karaliaus iškilme, Šiaulių katedroje pasitikta pal. arkiv. Teofilijaus Matulionio relikvija. Kariams iš mašinos išėmus sarkofago formos relikvijorių, jo svorį išbandė ir katedros klebonas kun. Egidijus Venckus. Prie katedros durų pasitiko Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Iškilmingai įneštas į katedrą, relikvijorius buvo pastatytas prieš Jėzaus širdies altorių. Dviem eilėmis sustojo tautiniais drabužiais apsirengusios procesijų dalyvės.

Pamokslo metu Šiaulių vyskupas paaiškino relikvijos kelionės eigą ir reikšmę,

prisiminė patį palaimintąjį Teofilų: tai buvęs nepaprastas vyskupas, kankinys, mylėjęs netgi tuos, kurie jį persekiojo ir kankino. Ganytojas akcentavo, kad palaimintasis ypač artimas Šiaulių vyskupijos tikintiesiems, nes „į amžinojo gyvenimo Tėvynę iškeliavo iš šios vyskupijos parapijos – Šeduvos“.

Vyskupas ragino tikinčiuosius pakviesti artimuosius, draugus, bendradarbius pasinaudoti esama proga ir aplankyti relikviją, pasimelsti, sustiprinti savo tikėjimą. „Draugystė su šventaisiais mums labai svarbi, – sakė Šiaulių ganytojas, – nes tikime mirusiųjų prisikėlimu ir amžinuoju gyvenimu.“ Prisikėlimą vyskupas susiejo su Kristaus Karaliaus iškilmėmis: „Būtų gera, kad mūsų Lietuvoje Kristus Karalius viešpatautų.“ Matant, kaip nesiseka politikams priimti teisingus sprendimus, kaip stinga taikos tarp valstybių, nėra kito kelio, kaip tik pasikviesti Kristų Karalių į savo gyvenimą, šeimą, darbovietę. Meilės Dievui nepaprastai trūksta tiek Lietuvos šeimose, tiek visame pasaulyje. Svarbu puoselėti naują gyvenimą, kuris būtų visavertis sekimo Kristumi gyvenimas.

Pasibaigus Mišioms, iškart po vyskupo palaiminimo prie relikvijoriaus susidarė nemaža tikinčiųjų eilė.

-irat-

Krikščionio misija akademinėje erdvėje

Kauno akademinės sielovados bendradarbiai, atliepdami akademinės sielovados tikslą – padėti asmenybei krikščionio pašaukimą skleisti akademinėje aplinkoje ir atsakyti į akademinų bendruomenių dvasinius poreikius, taip pat pasidalyti krikščioniškos misijos problemomis ir vizija, Kauno aukštųjų mokyklų dėstytojus pakvietė į susitikimą su Kauno arkivyskupu metropolitu Lionginu Virbalu SJ.

Gruodžio 7-osios vakarą į Kauno arkivyskupijos kurijoje vykusį susitikimą susirinko pusšimtis dėstytojų, administracijos ir sielovados darbuotojų.

prof. Stanislaw Celestyn Napiórkowski OFM Conv. Diskusiją vedė dr. Sigita Maslauskaitė-Mažyliienė.

Vakare buvo rodoma monodrama „Tikiu visa apimančia tavo meile“ pagal Aldyth Morris pjesę „Damien“. Režisierius – Arvydas Lebeliūnas, kompozitorius – Vidmantas Bartulis, vaidino aktorius Henrikas Savickis. Pasibaigus programai dalyviai buvo pakviesti į Švč. Sakramento adoraciją Trakų bazilikoje.

Gruodžio 10 d. Mišias lenkų k. aukėjo svečias kunigas, o lietuvių – vyskupas Arūnas Poniškaitis. Homilijoje jis kalbėjo: „Marija tapo artima kiekvienam iš mūsų savo gebėjimu išgirsti Dievo žodį ir jį priimti. Jos, kaip nusidėjęlių gynėjos, žvilgsnis ieško mūsų, kad pakviestų mus prie Dievo gailestingumo. Marija, po angelo apreiškimo, neliko užsidariusi savyje. Pasuko ten, kur galės pasidalyti džiaugsmu ir pagelbėti. Taip gelbstimas pasaulis, kai žengiama konkrečiais žingsniais kito žmogaus link, kuriam mūsų pagalbos ir artumo reikia.“

Po Mišių vyko koncertas „Giesmės Švč. Mergelei Marijai“, kuriame giedojo Nacionalinės M. K. Čiurlionio menų mokyklos choras ir Vilniaus Arkikatedros bazilikos jaunimo choras.

-rž, vilnensis.lt-

Jaunimo renginiai Telšių vyskupijoje

Lapkričio 24 d. Telšiuose buvo minimos Dievo tarno vyskupo kankinio Vincento Borisevičiaus gimimo 130-osios metinės. Tos dienos rytą Telšių vyskupijos katedroje, kurioje Dievo tarnas 1940 m. buvo konsekruotas vyskupu ir kurios kriptoje šiuo metu ilsisi jo žemiškieji palaikai, buvo aukojamos šv. Mišios, jų liturgijai vadovavo Telšių vyskupijos vyskupas Kęstutis Kėvalas, koncelebravo būrelis kunigų, patarnavo Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai. Į šv. Mišias buvo susirinkęs gausus Telšių katalikiškos krypties Vincento Borisevičiaus vardo gimnazijos mokinių, jų tėvų bei mokytojų būrys. Šv. Mišių metu giedojo gimnazijos jaunimo chorelis, vadovaujamas Ernestos Dargužienės.

Sakydamas pamokslą vyskupas išryškino tą dieną liturgijoje minimų šventųjų Vietnamo kankinių tvirtumą ir ištikimybę Dievui bei Bažnyčiai. Toks pavyzdys yra ir prieš 130 metų Suvalkijoje gimęs ir savo gyvybę už Kristų ir jo Bažnyčią paaukojęs vyskupas V. Borisevičius. Ganytojas drąsino susirinkusiuosius sekti Kristumi ir išlikti ištikimiams iki galo. Tikintis žmogus visada mato perspektyvą ir turi nenuginčijimą viltį Viešpatyje.

Po šv. Mišių vyskupui, kunigams ir visiems pamaldų dalyviams padėjo gimnazijos direktorius Robertas Ežerskis. Visi aplankė Dievo tarno žemiškuosius palaikus katedros kriptoje, kur buvo meldžiamasi, kad jis būtų paskelbtas palaimintuoju.

Pasibaigus pamaldoms, gimnazijoje surengta mokslinė konferencija. Jos pradžioje susirinkusiuosius pasveikino gimnazijos vadovas, kapelionas, Telšių miesto ir rajono savivaldybės atstovai. Pranešimus apie vyskupą kankinį V. Borisevičių skaitė Telšių kunigų seminarijos rektorius kun. dr. Ramūnas Norkus ir puikiai pasirengę įvairių klasių gimnazistai. Pranešimuose gvildenta, kokiomis herojiškais savybėmis ir dorybėmis pasižymėjo Dievo

tarnas Vincentas ir kaip jį būtina pažinti šių dienų žmogui, kad jis taptų pavyzdžiu jaunimui ir visiems siekiantiems krikščioniško gyvenimo. Tarp pranešimų pilnutėlėje gimnazijos aktų salėje konferencijos dalyvius džiuginano pačių gimnazistų, kartu su mokytojais ir režisierė Laimute Pocevičienė, parengtos meninės kompozicijos.

Gruodžio 2 dieną Telšiuose vyko jaunimo tradicinis atsinaujinimo savaitgalis rengiantis adventui ir Kalėdoms. Iš įvairių vyskupijos parapijų atvyko beveik 700 jaunuolių.

Renginys pradėtas teatine miniatiūra „Veidas, atgręžtas į saulę“, kurią parengė Vaikų ir jaunimo aktorių trupė „Savi“ (režisierė L. Pocevičienė). Susirinkusiuosius pasveikino Telšių vyskupijos jaunimo centro direktorius kun. Karolis Petravičius ir Telšių vysk. V. Borisevičiaus kunigų seminarijos rektorius kun. R. Norkus. Taip pat sveikinimo žodį tarė Telšių K. Praniauskaitės bibliotekos Vaikų literatūros skyriaus vedėja Rūta Savickienė.

Apie palaimintąjį arkivyskupą Teofilijų Matulionį kalbėjo ir išsamiai jaunimui šią kilnią asmenybę pristatė viešnia iš Šiluvos – sesuo vienuolė Edita Regina Teresiūtė SJE, susitikimo tema buvo „Pažinkime savo šventuosius“. Liudijimu „Iš gyvenimo patirčių šulinio“ dalijosi brolis Pier Carlo Manzo SDB. Išsamų ir įtaigų mokymą tema „Kiekvienas kūrybingas žmogus gali sukurti savo sėkmės istoriją“ pristatė Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas R. Dargis. Katechezes „Tikintis žmogus – sėkmingas žmogus“ sakė Telšių vyskupijos vyskupas K. Kėvalas, savo išvalgomis ta tema dalijosi kan. Andriejus Sabaliauskas. Intarpuose tarp liudijimų ir katechezų jaunimui Viešpatį padėjo šlovinti šlovinimo grupės – Lietuvos jaunimo dienų choras, vadovaujamas J. Serebrinsko, ir Viešpaties Šv. Jono Krikštytojo parapijos šlovintojai, vadovaujami Viliaus Staskevičiaus.

Po pietų grupėse vyko edukaciniai – praktiniai užsiėmimai. Jaunimas turėjo galimybę susitikti su įvairiais žmonėmis, pažinti įvairias Telšių miesto erdves bei bažnytnines įstaigas. Pavaikavę Telšių vyskupijos katedroje Susitaikymo pamaldoms vadovavo kun. Klemensas Jaraminas, jaunimo išpažinčių klausė Jaunimo dvasios tėvų tarybos nariai, per šias pamaldas ir vakaro šv. Mišiose giedojo Lietuvos jaunimo dienų choras, vadovaujamas J. Serebrinsko.

18 val. šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupijos vyskupas K. Kėvalas, koncelebravo Jaunimo dvasios tėvų tarybos nariai, kiti kunigai, liturgijoje patarnavo Telšių kunigų seminarijos klierikai. Sakydamas pamokslą vyskupas išryškino svarbumą statyti tiltus ir tiesti kelius kuriant santykį su Dievu ir kitais žmonėmis. Ragino jaunus žmones atsigręžti į Kristų ir nuolat atnaujinti ryšį su juo šių dienų pasaulyje. Tokie susitikimai stiprina jaunimo motyvaciją gyventi tikėjimu ir aktyviai liudyti savo tikėjimą tarp bendraamžių. Susitikimai, anot vyskupo, persmelkti Kristaus dvasios, augina viltį, džiugų pasitikėjimą Viešpačiu.

-kasab-

Kauno Arkos bei Tikėjimo ir Šviesos bendruomenių šventė

Gruodžio 14 d. Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčioje Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas drauge su kun. Žilvinu Zinkevičiumi aukojo šv. Mišias, į kurias, norėdamos pasidalyti šv. Kalėdų džiugiu laukimu su visais, susirinko Kauno Arkos, Tikėjimo ir Šviesos bendruomenės, jungiančios proto negalią turinčius asmenis (vadinamus bičiuliais), jų artimuosius, draugus.

Drauge su renginio šeimininku Kauno arkivyskupu Lionginu Virbalu, kuris pasveikino susirinkusiuosius ir aktualizavo mokslinėje-akademineje visuomenėje esamą situaciją ir bendrystės poreikį, šiame susitikime dalyvavo arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, LSMU kapelionas monsinjoras Artūras Jagelavičius, KTU kapelionas kunigas Petras Pichas, VDU kapelionas kunigas Andrius Končius ir nuolatinis diakonas dr. Benas Ulevičius.

VDU Katalikų teologijos fakulteto dekanas diak. dr. B. Ulevičius, be kita, pasidalijo mintimis, kokia svarbi ir kurianti visapusišką gerovę visuomenėje yra akademiniam darbe ugdytojo liudijama krikščioniška nuostata.

Katalikai dėstytojai ir sielovados darbuotojai yra Bažnyčios misija universitetuose – ši mintis buvo šilto ir kolegiško bendravimo ašis. Krikščionys, akademinės bendruomenės nariai, šiandieninėje visuomenėje susiduria su dideliais iššūkiais, todėl reikia ieškoti būdų, kaip su meile nugalėti patyčias, netikėjimą, abejingumą, net nužmogėjimą.

Bendravimą, kuris buvo pratęstas prie agapės stalo, lydėjo susipažinimas, siūlomos ateities susitikimų temos, bičiuliški kolegų patarimai. Dėkingi už naują galimybę papildyti akademinio pašaukimo kompetencijas susitikimo dalyviai pageidavo, kad akademinės sielovados bendradarbiai tęstų tokių susitikimų praktiką.

-vk-

Vidinio išgydymo popietė

Gruodžio 9 d. Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje vyko sielovados bendruomenės „Gailėstingumo versmė“ organizuota vidinio išgydymo popietė „Jei kas trokšta, teateina pas mane“ (Jn 7, 37). Tai jau ketvirtasis susitikimas. Tokie kas mėnesiniai susitikimai, kviečiantys patikėti savo gyvenimą Jėzui, bendruomenės pastangomis rengiami nuo rugsėjo. Lapkritį sausakimšoje konferencijų salėje susitikimui

vadovavo kun. Arnoldas Valkauskas. Paprastai popietė prasideda šlovinimu, šventomis Mišiomis, mokymu ir baigiamu užtarimo malda.

Šį kartą savo įžvalgomis su atvykusiais gausiais dalyviais dalijosi kun. Kęstutis Rugevičius. Jo mokymas rėmėsi eilute iš Mišių skaitinių: „Per dykumą tieskite Viešpačiui kelią! Per tyrus išveskite mūsų Dievui taką! Kiekvienas slėnys tegu būna užpiltas, kiekvienas kalnas bei kalnelis – nukastas“ (Iz 40, 3–4). Per adventą kunigas Kęstutis kvietė pamąstyti, kas tie kalnai, kalvos, kalneliai, kurie man kliudo susitikti su Kristumi, kuriuos reikia nulyginti, nukasti, kad nutiesčiau kelią Kristui. Kokius stabus pasistačiau ant tų kalvų? Gal tai karjera, pripažinimas, sveikata, pinigai ar net žmonės?

Dievas griaua ribas tarp savęs ir žmogaus. Jis tampa žmogumi ir kviečia nutrinti ribas santykiyje su Juo. Melo dvasia stengiasi, kad žmogus nesužinotų tiesos apie save, nepažintų šviesos – Jėzaus. Jėzus pats ateina pas mus. Mūsų išgelbėjimas vyksta visą gyvenimą, bet tik tiek, kiek leidžiamės. Apsispręsti priimti Jėzų, kuris ant kryžiaus nugalėjo mūsų nesėkmės istoriją, būtina kiekvieną dieną. Tai ne vienkartinis reikalas. Nesigręžiokime atgal, žvelkime į Jėzų. Kiekvieną kartą reikia pasakyti: „Aš ieškau tiesos, ieškau Tavęs, renkuosi Tave, o ne tuos melagingus žodžius apie save.“ Vidinio išgydymo kelionė – tai šios dienos įvertinimas, kuriame etape esu. Esame sužeisti, bet mylimi Dievo vaikai, esame dovana, nes esame išėję iš Dievo širdies. Esame dovana vieni kitiems ir pasauliui.

Susitikimas baigėsi individualia užtarimo malda.

-gv-

Bendruomenės stropiai rengėsi šiai šventei – visus tą vakarą atėjusius į Jėzuitų bažnyčią pasitiko ir nulydėjo giedri žvilgsniai, kad ir kokią negalią ir kančią jie slėpė. Bendruomenių nariai buvo paruošę savo rankų darbo atnašas bei dailius giesmynėlius, kad visi drauge galėtų džiaugsmingai giedoti nesudėtingas giesmeles – ne tik žodžiais, bet ir judesiais. Giedoti Mišiose padėjo ir Šventosios Dvasios (Šilainių) parapijos jaunimo ansamblis.

Aktyviai dalyvavę liturgijoje, patys su juos globojančiais savanoriais skaitę skaitinius, Arkos bendruomenės nariai ir jų vadovas Gedas Malinauskas čia pat prie altoriaus, paskelbus Dievo žodį, gyvai suvaidino Evangelijos vaizdelį – Jėzus savo mokinius, susėdusius prie Mokytojo kojų, moko ir maitina laužoma duona...

„Visi žmonės ėjo pas Jėzų su savo bėdomis. Šie žmonės ir fiziškai matė Jėzų, galėjo prie Jo prisiliesti. Ir mes einame pas Jį su pasitikėjimu, kad Jis tikrai gali padėti“, – sakė arkivyskupas Lionginas, pasveikindamas bendruomenes ir pasidžiaugdamas jų meile Jėzui. Juk Jėzus, kaip sakė ganytojas tą vakarą, ateina ir pripildo tai, ko mums trūksta, tai, kas mumyse yra silpna. Šitas trūkumas, pasak ganytojo, mus pirmiausia ir veda pas Dievą ir pas kitus žmones. Viešpačiui reikia mūsų visų su tomis dovanomis, su viskuo, kas mes esame. Laukiant šv. Kalėdų šventės arkivyskupas pakvietė pagalvoti, kuo esame turtingi, kuo kitam galime pagalbėti ar paprašyti kito pagalbos.

Žvakes, pačių keptą duoną ir kitus savo rankų dirbinius, taip pat duoną ir vyną Aukai, bendruomenių narių nešamus prie altoriaus, palydėjo maldavimai, kad Viešpats perkeistų visų širdis, laimintų ir palaikytų draugystę – vienų su kitais ir su Dievu.

Šventė baigta bičiuliška agape.

-kait-

Nauji leidiniai

Glynn Harrison. Didysis Ego: Tikroji asmens svarba ir savivertės kultūra. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2017. – 240 p.

Savivertės judėjimas, prasidėjęs beveik prieš pusšimtį metų, ilgainiui visiškai užvaldė mūsų protą. Žavėtis savimi tapo standartu: jei norime mylėti vienas kitą, pirma turime išmokyti mylėti save – teisingai? Kas galėtų su tuo nesutikti? Besaikis, bet kokiomis priemonėmis vykdomas savivertės didinimas ne tik įsitvirtino visose mūsų gyvenimo srityse, bet ėmė keisti ir pasaulietinę, ir krikščioniškąją Vakarų kultūrą. Jis ėmėsi labai gilios problemos – kovos dėl savo reikšmingumo ir vertės – ir pasakė galįs ją išspręsti.

Pasitelkdamas tyrimus ir savo sukauptą patirtį, Glynnas Harrisonas nagrinėja šiais laikais itin įsigalėjusio savivertės didinimo kultūrinės ir psichologinės šaknis. Jis apibendrina, sistemina ir vertina gausius tyrimų duomenis, juos aiškina paprastai, kartais ir linksmai, pateikia daug naudingų pavyzdžių, pasakojimų, todėl sudėtingos idėjos tampa lengvai suprantamos kiekvienam. Pamažu autorius nuvainikuoja mitą, kad visos mūsų problemas gali išspręsti didėjanti savivertė.

Popiežius Pranciškus Mianmare ir Bangladeše

Lapkričio 26–gruodžio 2 d. popiežius Pranciškus atliko 21-ąją užsienio kelionę, aplankydamas pietryčių Azijos šalis Mianmarą ir Bangladešą. Popiežiaus vizito devizas Mianmare buvo „Meilė ir taika“. Romos popiežius šioje šalyje lankėsi pirmą kartą istorijoje. Po 60 metų trukusios karinės diktatūros jau keletą metų šalis eina demokratinio vystymosi keliu, tačiau visuomenę skaldo etniniai konfliktai, ypač rohinjų gyvenamoje Rachinų valstijoje. Apie 80 proc. Mianmaro gyventojų skursta, o apie 40 proc. gyvena ypatingame skurde. Mianmare gyventojų daugumą (90 proc.) sudaro budistai, katalikų yra apie 700 tūkst. (tai kiek daugiau nei vienas procentas gyventojų); vietinė Bažnyčia dinamiškai plėtojasi. Mišiose Jangono mieste Eucharistiją su popiežiumi šventė 150 tūkst. žmonių, beveik ketvirtadalis šalies katalikų bendruomenės. Vadovaudamasis vietos vyskupų prašymu ir diplomatine išmintimi, popiežius Mianmare neminėjo žodžio „rohinjai“, o su rohinjų pabėgėlių atstovais susitiko kitame kelionės etape Bangladeše. Mianmare Pranciškus naudojo pastoralą, kurį iš medžio pagamino ir padovanojo katalikai pabėgėliai, priklausantys karinės diktatūros persekiotai kačinų etninei grupei.

Pirmoji vizito diena buvo skirta pailsėti ir aklimatizuotis po 10 valandų trukusio skrydžio. Arkivyskupo rezidencijoje popiežių aplankė Mianmaro ginkluotųjų pajėgų vadas ir aukštų karininkų delegacija. Susitikimai su kariuomenės atstovais nebūdingi popiežių kelionių programai, tačiau šį kartą buvo atsižvelgta į kariuomenės vaidmenį dabartiniame permainų procese.

Lapkričio 28 d. rytą Rangune Pranciškus susitiko su religijų atstovais

(tarp 17 dalyvių buvo 5 budistai, 3 musulmonai, 2 induistai, 6 krikščionys ir vienas judėjas). Kalbėdamas ispaniškai be parengto teksto popiežius išpėjo vengti uniformiškumo, „kultūrinės kolonizacijos“ ir ragino kurti taiką išlaikant tarpusavio skirtingumą. Po šio susitikimo jis lėktuvu skrido į sostinę Neipidą.

Sostinėje įvyko iškilminga popiežiaus susitikimo ceremonija, vyko privatūs susitikimai su Mianmaro Sąjungos prezidentu Htin Kyawu, tai pat užsienio reikalų ministre Aung San Suu Kyi, buvusia opozicijos vadove, 1991 m. apdovanojama Nobelio taikos premija. Po to Kongresų centre popiežius pasakė kalbą valdžios, visuomenės atstovams bei diplomatams. Pranciškus pabrėžė, kad po ilgai trukusių konfliktų taikos kūrimo pamatas privalo būti pagarba žmogaus orumui ir teisėms, turi būti gerbiamos visos etninės grupės ir jų tapatybė. Popiežius akcentavo religinių bendruomenių vaidmenį siekiant visuomenės susitaikymo bei integracijos.

Lapkričio 29 d. Rangune popiežiaus Pranciškaus aukojamose Mišiose dalyvavo apie 150 tūkst. katalikų, priklausančių daugiau kaip šimtui etninių grupių. Kai kurie žmonės iš tolimų kaimų į susitikimą atėjo pėsti. Homilijoje Šventasis Tėvas kalbėjo apie Mianmaro žmonių patirto smurto žaizdas, kurias gydo Jėzaus Kryžius. Jis taip pat gyrė Bažnyčios vykdomą gailestingumo tarnystę, karitatyvinių organizacijų darbą.

Po pietų vyko susitikimas su teravados budistų Aukščiausiosios tarybos nariais (Tarybos narius skiria valstybė). Mianmare yra apie pusę milijono budistų vyrų vienuolių ir apie 75 tūkst. moterų vienuolių. Apie 90 proc. priklauso teravados budizmo mokyklai. Susitikimas

vyko Kaba Aye (Pasaulinės taikos) centre, teravados budistams simbolinėje vietoje. Popiežius, taip pat kiti svečiai į budistų šventovę įžengė nusiavę batus. Šventasis Tėvas savo kalboje pabrėžė religinių vadovų vaidmenį puoselėjant taiką ir teisingumą. Svarstydamas apie būdus, kaip įveikti nepakantumą ir neapykantą, popiežius citavo Budos žodžius, kuriais raginama įveikti „pyktį nepykčiu, blogį gerumu, šykštumą dosnumu, melą tiesa“. Jis sugretino tai su šv. Pranciškaus Asyžiečio malda: „Viešpatie, padaryk mane savosios ramybės pasiuntiniu ir leisk nešti meilę ten, kur siaučia neapykanta, santaiką, kur vyrauja barniai <...>.“

Po to Ranguno arkivyskupo namuose Šventasis Tėvas susitiko su 22 Mianmaro vyskupais. 14 vyskupijų yra 384 parapijos, dirbujasi beveik devyni šimtai kunigų, apie keturis šimtus seminaristų ruošiasi kunigystei. Savo kalboje jis akcentavo tris raktinius žodžius: „gydymas“, „palydėjimas“ ir „pranašystė“. Komentuodamas „palydėjimo“ raktąžodį popiežius priminė įvaizdį, kad ganytojas turi „kvepėti avimis“, drauge pridurdamas, kad turi taip pat „kvepėti Dievu“. Su „pranašyste“ popiežius siejo raginimą, kad katalikų balsas būtų girdimas visuomenės gyvenime, ypač ginant žmogaus orumą ir teises. Rūpinimasis gamtos ištekliais taip pat susijęs su pranašiskąja misija.

Paskutinis viešas programos renginys buvo Mišios Jangono katedroje dalyvaujant apie 5 tūkst. jaunuolių. Švč. M. Marijos Nekaltajam Prasiđėjimui dedikuotoje katedroje popiežius kvietė jaunimą sekti Marijos pavyzdžiu: ji patikėjo apreikšta gerąja žinia, paaukojo gyvenimą Dievui, visiškai pasitikėdama jo meile. Po Mišių popiežius vyko tiesiog į Ranguno oro uostą, iš kur skrido į Bangladešo sostinę Daką.

Bangladeše

Bangladeše jau yra lankęsi Pranciškaus pirmtakai pal. Paulius VI ir šv. Jonas Paulius II. Vizitas Bangladeše, kuriame 90 proc. gyventojų išpažįsta islamą, buvo svarbus žingsnis puoselėjant pagarbą bei dialogą tarp krikščionių ir musulmonų. Bangladešas – viena skurdžiausių ir tankiausiai gyvenamų šalių. 160 mln. gyventojų turinčioje šalyje katalikų yra 350 tūkst.

Po iškilmingo sutikimo Dakos oro uoste popiežius aplankė du valstybinius memorialus, kur pagerbė pirmojo Bangladešo prezidento ir žuvusiųjų už šalies nepriklausomybę atminimą. Po to Bangladešo prezidento rūmuose susitiko privataus pokalbio su prezidentu Abdul Hamidu, vėliau prezidentūroje vyko susitikimas su politikais, diplomatais ir visuomenės atstovais. Savo kalboje popiežius minėjo valstybės kūrėjo Mujiburo Rahmano puoselėtą pliuralistinę visuomenės viziją. Jis pabrėžė, kad šiandienos pasaulyje nėra viena bendruomenė ar valstybė negali išlikti ir vystytis izoliuota. Pranciškus gyrė Bangladešo teikiamą humanitarinę pagalbą iš Mianmaro Rachinų valstijoms atvykusiems pabėgėliams, taip pat kvietė tarptautinę bendruomenę paremti šias Bangladešo pastangas.

Gruodžio 1 d. apie 100 tūkst. katalikų (daugiau kaip ketvirtadalis visos šalies tikinčiųjų bendruomenės) dalyvavo Dakos centre, parke švęstose Mišiose, per jas iššventinta 16 kunigų. Homilija buvo pritaikyta kunigystės šventimų progai, po to spontaniškais žodžiais popiežius dėkojo iš toli atvykusiems tikintiesiems, ragino juos melstis už kunigus.

Po pietų nunciatūroje vyko susitikimas su Bangladešo premjere Hasina Wajed, 1975 m. nužudyto

„bengalų tautos tėvo“ Mujiburo Rahmano dukra. Po to popiežius nuvyko į Dakos arkivyskupijai priklausantį kompleksą, kurį sudaro katedra, vyskupų rezidencija, seminarija ir pagyvenusių kunigų globos namai. Čia popiežius susitiko su Bangladešo vyskupais, po to palaimino globos namuose gyvenančius kunigus. Vyskupams skirtoje kalboje popiežius ypač akcentavo jaunimo sielovados svarbą, taip pat gyrė katalikų bendruomenės vykdomą karitatyvinę ir socialinę veiklą.

Ypač įsimintinas buvo Šventojo Tėvo susitikimas su kitų religijų ir krikščioniškųjų konfesijų atstovais. Į arkivyskupijos sode vykusį susitikimą popiežius atvažiavo rikšos vežimu, kurį vairavo šalia einantis vairuotojas. Popiežius kalbėjo apie guodžiantį šių laikų ženklą: geros valios žmonės vis dažniau jaučiasi esą pašaukti puoselėti susitikimo kultūrą ir bendradarbiauti žmonių labui. Į susitikimą atvyko grupė rohinjų – juos valdžia atgabeno iš pabėgėlių stovyklos. Šventasis Tėvas juos pakalbino ir jų atsiprašė persekiotojų vardu. „Dievo buvimas šiandien vadinamas ir rohinjų vardu“, – sakė popiežius. Vėliau grįždamas į Romą lėktuve jis plačiau pakomentavo jaudinantį susitikimą su rohinjais. Popiežiui Pranciškui taip pat buvo įteikta fatva, kurioje smerkiamas terorizmas. Šį islamiškosios teisės dokumentą yra pasirašę daugiau kaip šimtas tūkstančių imamų, islamo žinovų (Bangladeše yra per 300 tūkst. mečečių). Baigiantis dienai popiežius susitiko su Bangladeše dirbančių 16 jėzuitų bendruomene.

Gruodžio 2 d. popiežius pradėjo Mišiomis nunciatūroje, po to aplankė Motinos Teresės namus, kuriuose seserys vienuolės globoja našlaičius ir neįgaliuosius. Kitas susitikimas vyko netoliese esančioje XVI a. portugalų misionierių

pastatydintoje Šventojo Rožinio bažnyčioje. Čia popiežius bendravo su kunigais, misionieriais, vienuolėmis, vienuoliais, seminaristais. Susitikimas prasidėjo penkiais liudijimais. Popiežius atidavė savo iš anksto parengtos kalbos tekstą, pasiūlydamas išversti jį į bengalų kalbą. Jis kalbėjo „iš galvos“: apie bendruomeninį gyvenimą ir grėsmes jam dėl egoizmo, apkalbų, nuoskaudų. Po susitikimo popiežius aplankė Šv. Rožinio bažnyčią, kur jo laukė seserų vienuolių globojami našlaičiai, taip pat aplankė parapijos kapines.

Paskutinis popiežiaus kelionės susitikimas vyko Bangladešo Dievo Motinos universitete. Į sporto aikštę susitikti su popiežiumi atvyko apie 7 tūkst. katalikų, kitų konfesijų krikščionių, taip pat musulmonų jaunuolių. Popiežius ragino jaunuolius vadovautis tikėjimo gairėmis, išmintimi ir žvelgti į pasaulį Dievo akimis, atpažinti ir atmesti netikros laimės pažadus, neužsišklęsti savo „mažame pasaulėlyje“. Popiežius pasidžiaugė, kad į susitikimą atvyko ir musulmonų jaunuoliai: jų buvimas liudija norą ugdyti Bangladešui būdingą „darbos atmosferą“.

Popiežius Pranciškus

ŽINIA 25-OSIOS PASAULINĖS LIGONIŲ DIENOS (2017 02 11) PROGA	Nr. 1, p. 2
ŽINIA 2017 M. GAVĖNIOS PROGA	Nr. 2, p. 2
LAIŠKAS JAUNIMUI VYSKUPŲ SINODO 15-OSIOS EILINĖS GENERALINĖS ASAMBLĖJOS PARENGIAMOJO DOKUMENTO PRISTATYMO PROGA	Nr. 2, p. 4
ŽINIA 54-OSIOS PASAULINĖS MALDOS UŽ PAŠAUKIMUS DIENOS PROGA	Nr. 3, p. 2
ŽINIA 51-OSIOS PASAULINĖS VISUOMENĖS KOMUNIKAVIMO PRIEMONIŲ DIENOS PROGA	Nr. 4, p. 2
ŽINIA PIRMOSIOS PASAULINĖS VARGSTANČIŲJŲ DIENOS PROGA	Nr. 11, p. 2
ŽINIA PASAULINĖS TAIKOS DIENOS (2018 M. SAUSIO 1 D.) PROGA	Nr. 12, p. 2

Popiežiaus katechezės

LANKYTI LIGONIUS IR KALINIUS GAILESTINGAI PRIIMTI PAKĖSTI VARGINIMUS PATARTI IR PAMOKYTI MELSTIS UŽ GYVUOSIUS IR MIRUSIUOSIUS KRIKŠČIONIŠKOJI VILTIS: PAGUODA TAUTAI (Jz 40) „KOKIOS DAILIOS KALNUOSE ŠAUKLIO KOJOS...“ (Jz 52, 7) ĮSIKŪNIJUSI VILTIS ABRAOMO VILTIS RAUDA IR VILTIS NETIKROS STABŲ VILTYS (115 PSALMĖ) PRANAŠAS JONA: VILTIS IR MALDA JUDITOS DRAŠA GRAŽINA VILTĮ VILTIES ŠALMAS (1 Tes 5, 4–11) VILTIS IR BENDRUOMENĖ (1 Tes 5, 12–22) VISKAS YRA MALONĖ ESAME IŠGELBĖTI VILTIMI (Rom 8, 19–27) GAVĖNIA – VILTIES KELIONĖ „DŽIAUKITĖS VILTYJE“ (plg. Rom 12, 9–13) VILTIS GRINDŽIAMA DIEVO ŽODŽIU (plg. Rom 15, 1–6) VILTIS, NEMATANT JOKIOS VILTIES (plg. Rom 4, 16–25) ĮTIKINAMAI ATSAKYTI APIE MUMYSE GYVENANČIĄ VILTĮ (plg. 1 Pt 3, 8–17) KRYŽIAUS VILTIS (plg. Jn 12, 24–25) PRISIKĖLĘS KRISTUS – MŪSŲ VILTIS (plg. 1 Kor 15) VILTIES PAŽADAS (Mt 28, 20) MARIJA – VILTIES MOTINA MARIJA MAGDALIETĖ – VILTIES APAŠTALĖ EMAUSO MOKINIŲ VILTIES KELIAS ŠVENTOJI DVASIA TEIKIA VILTIES PILNATVĘ TĖVO ŽADINAMA VILTIS MYLIMŲ VAIKŲ VILTIS ŠVENTIEJI – VILTIES LIUDYTOJAI	Nr. 1, p. 3 Nr. 1, p. 4 Nr. 2, p. 5 Nr. 2, p. 5 Nr. 2, p. 6 Nr. 3, p. 3 Nr. 3, p. 4 Nr. 3, p. 5 Nr. 3, p. 6 Nr. 3, p. 7 Nr. 3, p. 8 Nr. 4, p. 4 Nr. 4, p. 4 Nr. 4, p. 6 Nr. 4, p. 7 Nr. 4, p. 8 Nr. 4, p. 8 Nr. 5, p. 2 Nr. 5, p. 3 Nr. 5, p. 4 Nr. 6, p. 2 Nr. 6, p. 2 Nr. 6, p. 3 Nr. 7, p. 2 Nr. 7, p. 3 Nr. 7, p. 4 Nr. 7, p. 5 Nr. 8, p. 2 Nr. 8, p. 3 Nr. 8, p. 4 Nr. 8, p. 5 Nr. 9, p. 2
---	--

VILTIS – KANKINIŲ STIPRYBĖ	Nr. 9, p. 3
KRIKŠTAS – VILTIES VARTAI	Nr. 10, p. 2
NUODĖMIŲ ATLEIDIMAS ŽADINA VILTĮ	Nr. 10, p. 3
KRIKŠČIONIŠKOSIOS VILTIES NAUJOVĖ	Nr. 10, p. 4
PAŠAUKIMO ATMINIMAS GAIVINA VILTĮ	Nr. 10, p. 5
UGDYTI VILČIAI	Nr. 11, p. 5
VILTIES PRIEŠAI	Nr. 11, p. 6
ŠIANDIENOS VILTIES MISIONIERIAI	Nr. 12, p. 5
BUDRUS LAUKIMAS	Nr. 12, p. 6

Dokumentai

Vyskupų sinodo 15-oji eilinė generalinė asamblėja. JAUNIMAS, TIKĖJIMAS IR PAŠAUKIMO ĮŽVELGIMAS. Parengiamasis dokumentas	Nr. 2, p. 9
Popiežiškoji Biblijos komisija. BIBLIJA IR MORALĖ. BIBLINĖS KRIKŠČIONIŠKOJO ELGESIO ŠAKNYS	Nr. 4, p. 17; Nr. 5, p. 10; Nr. 6, p. 11; Nr. 7, p. 19; Nr. 8, p. 13
Tikėjimo mokymo kongregacija. Laiškas <i>IUVENESCIT ECCLESIA</i> Katalikų Bažnyčios vyskupams apie hierarchinių ir charizminių dovanų ryšį Bažnyčios gyvenime ir misijoje	Nr. 8, p. 19
Popiežiškoji Biblijos komisija. ŠVENTOJO RAŠTO ĮKVĖPTUMAS IRTIESA	Nr. 9, p. 15; Nr. 10, p. 13; Nr. 11, p. 19; Nr. 12, p. 26

Nuncijus

Apaštališkasis nuncijus arkivyskupas P. L. Quintana Pranešimas Kauno arkivyskupijos kunigų ugdymo konferencijoje	Nr. 3, p. 10
Ugdyti kunigiškąją brolystę. Apaštališkasis nuncijus atsako į „Bažnyčios žinių“ klausimus	Nr. 3, p. 13

Lietuvos Vyskupų Konferencija

Informacinis pranešimas apie garbingojo arkivyskupo Teofiliaus Matulionio (1873–1962) beatifikacijos iškilmes	Nr. 2, p. 8
Lietuvos vyskupų laiškas katechetams ir tikybos mokytojams	Nr. 6, p. 5
Lietuvos Vyskupų Konferencijos Pirmininko kreipimasis dėl alkoholio problemos Lietuvoje	Nr. 6, p. 6
Ganytojų kreipimasis minint Pasaulinę vargstančiųjų dieną	Nr. 11, p. 7
Lietuvos vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis (2017 01 09)	Nr. 1, p. 39
Lietuvos vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis (2017 03 02–03)	Nr. 3, p. 35
Lietuvos vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis (2017 05 09–11)	Nr. 5, p. 30
Lietuvos vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis (2017 11 20–22)	Nr. 11, p. 32

Arkivyskupo Teofiliaus Matulionio metai

PAGRINDINĖS PASIRENGIMO GARBINGOJO ARKIVYSKUPO TEOFILIAUS MATULIONIO BEATIFIKACIJAI GAIRĖS	Nr. 3, p. 17
SUSIPAŽINKIME – ESU TEOFILIUS	Nr. 3, p. 19
Mons. dr. Algirdas Jurevičius. SALVATOR MUNDI, SALVA RUSSIAM!	
Arkivyskupo Teofiliaus Matulionio sielovadinė meilė Rusijos žmonėms	Nr. 5, p. 24
Dr. Roma Zajančkauskienė. GARBINGASIS ARKIVYSKUPAS TEOFILIUS MATULIONIS – ŽMOGUS PAGAL DIEVO ŠIRDĮ	Nr. 6, p. 29

Beatifikacija

ARKIVYSKUPO TEOFILIAUS MATULIONIO BEATIFIKACIJA	Nr. 7, p. 6
POPIEŽIAUS PRANCIŠKAUS APAŠTALIŠKASIS LAIŠKAS, KURIUO ARKIVYSKUPAS TEOFILIUS SKELBIAMAS PALAIMINTUOJU	Nr. 7, p. 6
KARDINOLO ANGELO AMATO HOMILIJA GARBINGOJO DIEVO TARNO TEOFILIAUS MATULIONIO BEATIFIKACIJOS ŠV. MIŠIOSE	Nr. 7, p. 10
ARKIVYSKUPO GINTARO GRUŠO ŽODIS PASITINKANT TEOFILIAUS MATULIONIO SARKOFAGĄ VILNIAUS KATEDROJE	Nr. 7, p. 11
ARKIVYSKUPO GINTARO GRUŠO PADĖKOS ŽODIS PO BEATIFIKACIJOS ŠV. MIŠIŲ	Nr. 7, p. 12

Ekumeninė savaitė

Papiežiškoji taryba krikščionių vienybei skatinti	
Bažnyčių ekumeninės tarybos tikėjimo ir konstitucijos komisija	
MEDŽIAGA 2018-ŪJŲ MALDOS UŽ KRIKŠČIONIŲ VIENYBĘ	
SAVAITEI IR VISIEMS METAMS	Nr. 12, p. 7

Ganytojų žodis

Ganytojiškasis laiškas šv. Kalėdų proga ir skelbiant Arkivyskupo Teofiliaus Matulionio metus Lietuvoje	Nr. 1, p. 5
Arkivyskupo G. Grušo pamokslas Kovo 11-osios šv. Mišiose Vilniaus arkikatedroje	Nr. 3, p. 15
Velykinis ganytojų laiškas	Nr. 4, p. 10
Arkivyskupo G. Grušo pamokslas Velyknaktį Vilniaus arkikatedroje	Nr. 4, p. 11
Arkivyskupo Liongino Virbalo Velyknakčio pamokslas Kauno arkikatedroje	Nr. 4, p. 12
Apaštališkojo nuncijaus arkivyskupo P. L. Quintanos homilija šv. arkangelo Mykolo bazilikoje	Nr. 8, p. 6
Arkivyskupo S. Tamkevičiaus homilija per švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų iškilmę Pivašiūnuose	Nr. 8, p. 7
Lietuvos vyskupų kvietimas melstis už taiką	Nr. 9, p. 4
Apaštališkasis nuncijus arkiv. Pedro Lopez Quintana Pamokslas minint Žemaičių vyskupijos įsteigimo 600-ąsias metines Varniuose	Nr. 9, p. 4
Vyskupas Jonas Boruta. Pamokslas minint Žemaičių vyskupijos	

įsteigimo 600-ąsias metines Varniuose	Nr. 9, p. 6
Arkivyskupas Gintaras Grušas. Pamokslas Trakų bažnyčia skelbiant baziliką	Nr. 9, p. 7
Arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ. Homilija Šiluvoje	Nr. 9, p. 8
Arkivyskupas Gintaras Grušas. Pamokslas Fatimoje švenčiant Lietuvos dieną	Nr. 11, p. 9
Apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro Lopez Quintana Pamokslas šv. Petro bazilikoje užbaigiant Žemaičių vyskupijos įsteigimo 600 metų jubiliejų	Nr. 11, p. 10
Arkivyskupas Gintaras Grušas. Pamokslas Aušros Vartų atleidų pagrindinę dieną	Nr. 11, p. 11

Homilijos

PAŠAUKTI BŪTI ŠVIESA IR DRUSKA / 5 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 1, p. 6
ĮSTATYMO LAIKYMOŠI MOTYVAS – MEILĖ / 6 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 1, p. 7
KRIKŠČIONIŠKOJI REVOLIUCIJA / 7 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 1, p. 8
„JIS JUMIS RŪPINASI“ (1 Pt 5, 7) / 8 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 1, p. 9
GYVENIMAS – IŠBANDYMŲ KELIAS / I gavėnios sekmadienis (A)	Nr. 2, p. 22
ŽMOGUS PAŠAUKTAS ATSIVERSTI / II gavėnios sekmadienis (A)	Nr. 2, p. 23
MESIJO ATRADIMO DŽIAUGSMAS / III gavėnios sekmadienis (A)	Nr. 2, p. 24
„AŠ ATĖJAU, KAD NEREGIAI PRAREGĖTŲ...“ / IV gavėnios sekmadienis (A)	Nr. 2, p. 25
ATGAILA – KELIAS Į DANGŲ / V gavėnios sekmadienis (A)	Nr. 2, p. 26
PASIRINKTI KRISTAUS KELIĄ KARTĄ, BET VISAM GYVENIMUI / Verbų sekmadienis	Nr. 3, p. 26
GYVOJO DIEVO TRIUMFO DIENA / Velykos	Nr. 3, p. 27
PASITIKĖTI DIEVO GAILESTINGUMU / II Velykų sekmadienis (a)	Nr. 3, p. 28
VISI ESAME KELIJE / III Velykų sekmadienis (a)	Nr. 3, p. 29
IŠTARTI VIEŠPAČIUI „TAIP“ / IV Velykų sekmadienis (A)	Nr. 4, p. 13
„TEGUL NEIŠSIGAŠTA JŪSŲ ŠIRDYS!“ / V Velykų sekmadienis (A)	Nr. 4, p. 14
TIESOS DVASIA / VI Velykų sekmadienis (A)	Nr. 4, p. 15
ŽENGIMAS Į DANGŲ STIPRINA TIKĖJIMĄ, VILTĮ IR MEILĘ / Šeštinės (A)	Nr. 4, p. 16
ASMUO – MEILĖ / Šventosios Dvasios Atsiuntimas (Sekminės) (A)	Nr. 5, p. 5
„JAME GYVENAME, JUDAME IR ESAME“ / Švenčiausioji Trejybė (A)	Nr. 5, p. 6
ŠVENTOJI PUOTA / Švč. Kristaus Kūnas ir Kraujas (Devintinės) (A)	Nr. 5, p. 7
„NEBIJOKITE TŲ, KURIE ŽUDO KŪNĄ“ / 12 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 5, p. 8
NEŠTI SAVO KRYŽIŲ IR SEKTI KRISTUMI / 13 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 5, p. 9
DIEVO ILGESYS – MAŽUTĖLIŲ KELIAS / 14 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 6, p. 7

KANTRUSIS SĖJĖJAS / 15 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 6, p. 8
KVIEČIAI AR RAUGĖS? / 16 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 6, p. 9
MANO PASTANGOS DĖL DIEVO KARALYSTĖS / 17 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 6, p. 10
ATMEREKITE SAVO AKIS DIEVIŠKAJAI ŠVIESAI / Viešpaties Atsimainymo šventė	Nr. 7, p. 13
EITI VANDENIU – TAI ĮVEIKTI MIRTĮ / 19 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 7, p. 14
BAŽNYČIOS AMŽINOJO IŠAUKŠTINIMO PAVEIKSLAS / Švč. Mergelės Marijos Ėmimas į dangų	Nr. 7, p. 15
DIEVO ILGESYS – MAŽUTĖLIŲ KELIAS / 20 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 7, p. 16
Į KĄ JIS PANAŠUS? / 21 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 7, p. 17
NEGI BUS IR ATLYGIS? / 22 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 7, p. 18
IŠSISKYRIMAS – PRIEŠIŠKUMAS AR PAGARBA? / 23 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 8, p. 9
ATLEIDIMO IŠŠŪKIS / 24 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 8, p. 10
BENDRAS DENARO ATLYGIS / 25 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 8, p. 11
DĖKINGAI PRIIMTI DIEVO GAILESTINGUMĄ / 26 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 8, p. 12
AR TAIP NEATSITIKS IR SU MUMIS? / 27 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 9, p. 10
O KOKS MANO VESTUVINIS DRABUŽIS? / 28 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 9, p. 11
AR ATIDUODU TAI, KAS DIEVO, – DIEVUI? / 29 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 9, p. 12
PAKELIUI Į DIEVO KARALYSTĘ / 30 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 9, p. 13
BĖKIME MUMS PASKIRTU KELIU Į ŠVENTUMĄ / Visų Šventųjų iškilmė	Nr. 9, p. 14
„TARTUM KŪDIKIS MOTINOS PRIEGLOBSTY“ / 31 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 10, p. 7
MŪSŲ POJŪČIAI NEBUS PALIKTI UŽ DURŲ / 32 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 10, p. 8
KO IŠ TIKRŲJŲ STOKOJO TARNAS, GAVĘS VIENĄ TALENTĄ? / 33 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 10, p. 9
VARGŠO RANKA VEDA Į DIEVO KARALYSTĘ / Kristus Karalius (A)	Nr. 10, p. 11
BUDRUMAS – PASIRENGIMAS DANGAUS KARALYSTEI / I advento sekmadienis (B)	Nr. 10, p. 12
IEŠKANTIEMS KELIO Į DIEVĄ / II advento sekmadienis (B)	Nr. 11, p. 13
IEŠKANT KRIKŠČIONIŠKO DŽIAUGSMO... / III advento sekmadienis (B)	Nr. 11, p. 14
DIEVAS PASISTATO SAU BŪSTĄ TARP ŽMONIŲ / IV advento sekmadienis (B)	Nr. 11, p. 15
IŠ KUR KILO JĖZUS KRISTUS? / Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Gimimas	Nr. 11, p. 16
DIEVO IR MŪSŲ GERA VALIA / Šventoji Šeima	Nr. 11, p. 17
PRADĖTI METUS SVARSTANT ŠIRDYJE / Švč. M. Marija, Dievo Gimdytoja	Nr. 11, p. 18
ECCE ADVENIT DOMINUS DOMINATOR / Viešpaties Apsireiškimas	Nr. 12, p. 21
AVINĖLIO SLĖPINYS / 2 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 12, p. 22
„ATĖJO METAS...“ / 3 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 12, p. 23
VEIKLI JĖZAUS ŽODŽIO GALIA / 4 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 12, p. 24

Straipsniai

Kardinolas Walter Kasper. <i>AMORIS LAETITIA</i> : LŪŽIS AR TAŠA	Nr. 1, p. 11
Mons. dr. Algirdas Jurevičius. LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS GANYTOJŲ 1961–1970 M. PERTEIKIAMOS INFORMACIJOS APIE VATIKANO II SUSIRINKIMĄ ĮVERTINIMAS	Nr. 1, p. 16
Robertas Dobkevčius OSB. AISTROS IR DVASINĖ KOVA	Nr. 1, p. 27
Kun. dr. Robertas Rumšas. ŠVENTUMO IR KANKINYSTĖS REIKŠMĖ BAŽNYČIAI	Nr. 2, p. 27
Dirk Ansorge. SMURTAS KRIKŠČIONYBĖS VARDU?	Nr. 3, p. 30

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

I. e. p. kun. Kęstutis Smilgevičius

Nariai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Linas Baltrušaitis
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 600 egz.

ISSN 1392-6098